1 Taittiriya Upanişad Giriş 1-3
1 Sikşa Valli – Eğitim bölümü 1-5
1.1 1. Anuvaka - Başlangıç Duası 1-5
1.2 2. Anuvaka - Telaffuz Bilimi (Sikşa) 1-8
1.3 3. Anuvaka - Birleşme (Samhita) Üzerine Meditasyon 1-9
1.4 4. Anuvaka - Bilgelik ve Refah İçin Dua 1-12
1.5 5. Anuvaka - **"Bhūr, Bhuvaḥ, Suvaḥ"** tefekkür 1-16
1.6 6. Anuvaka - Kalbin içinde bir boşluk tefekkür 1-18
1.7 7. Anuvaka Pançta (beşli düzen) biçiminde tefekkür 1-22
1.8 8.Anuvaka - OM Meditasyonu 1-25
1.9 9.Anuvaka - Öğrenilmesi ile öğretilmesi 1-27
1.10 10. Anuvaka - Samimiyet, inanç ve anlayışla tefekkür 1-29
1.11 11. Anuvaka - Övgü 1-32
1.11.1 Öğrenciye Öğütler 1-32
1.11.2 İbadete layık kişiler 1-37
1.11.3 Kalple, yani imanla (saygıyla) ver 1-38
1.12 12. Anuvaka - Güneş ve İlahi Koruma Çağrısı 1-39
2 Brahmananda Valli – Brahman'ın saadeti bölümü 1-42
2.1 1.Anuvaka **- Brahman: Varlık(Hakikat), Bilgi ve Sonsuzluk** 1-42
2.2 2. Anuvaka - Yiyecek Kılıfı (Annamaya Kosha) 1-51
2.3 3. Anuvaka - **Hayat Kılıfı (Pranamaya Kosha)** 1-55
2.4 4. Anuvaka - Zihin Kılıfı (Manomaya Kosha) 1-59
2.5 5. Anuvaka – Akıl Kılıfı (Vijnanamaya Kosha) 1-62
2.6 6. Anuvaka - Brahman'ın Doğası 1-70
2.6.1 Brahman ve Koşa ilişkisi tablo 1-79

2.7 7. Anuvaka - Korkudan özgürleş 1-80
2.8 8. Anuvaka - Mutluluğunun yüz katı 1-84
2.9 9. Anuvaka - Özet 1-89
3 **Bhṛgu Valli** *vicāra* (sorgulama, tefekkür) 1-91
3.1 1.Anuvaka - **Yemek, Prāṇa, göz, kulak, zihin ve konuşma** 1-91
3.2 2. Anuvaka - Yemek Brahman 1-94
3.3 3.Anuvaka - Prāṇa Brahman 1-95
3.4 4. Anuvaka - Zihnin Brahman 1-96
3.5 5. Anuvaka - Bilgi (jnāna) Brahman 1-96
3.6 6. Anuvaka - Mutluluk (ānanda) Brahman 1-97
3.7 7. Anuvaka - Prāṇa (yaşam) yiyecektir 1-99
3.8 8.Anuvaka - Yiyeceğe Saygı 1-100
3.9 9.Anuvaka - Yiyeceğin efendisi 1-101
3.10 10. Anuvaka 1-102
3.10.1 1-102
3.10.2 1-103
3.10.3 1-104
3.10.4 1-104
3.10.5 1-105
3.10.6 1-106
Evrensel Dua 1-108
Vichara Özet 1-108
Yol haritası 1-110

Şükran

Adi Shankara
Ramana Maharshi
Swami Sivananda
Swami Chinmayananda
Patrick Olivelle

1 Taittiriya Upanişad Giriş

Taittiriya Upanişad, Vedik döneme ait önemli bir Sanskrit metnidir ve Yajurveda'nın bir parçasıdır. Krishna Yajurveda'nın Taittirīya-śākhā'sına (koluna) bağlı önemli bir Upanişad'dır. En eski ve en temel Vedantik kaynaklardan biridir**.** Muhtemelen M.Ö. 6. yüzyılda derlenmiştir.

Metinleri, sonraki felsefi eserlerde sıkça alıntılanmıştır. Taittirīya Upanişad, Vedānta sisteminin esaslarını içerir. Brahman'ın Yüce Benlik olarak, dünyadan tamamen farklı olduğu fikri burada açık bir şekilde belirtilir. O, her şeyin kaynağı olarak tasvir edilir. Bu Upanişad'daki düşünceler, diğer Upanişadlarla aynı özdedir ancak burada daha sistematik bir şekilde düzenlenmiştir. Hindu filozofları bu Upanişad'a büyük değer atfederler.

Taittiriya Upanişad'da geçen bir örnek öğreti, "benlik" kavramıdır, bu benlik üç ayrı katmanda var olur**.**

Fiziksel beden, ince beden ve nedensel beden.

Upanişad üç bölüme (Valli) ayrılır:

1. **Śikṣā Valli** – Eğitim bölümü
2. **Brahmānanda Valli** – Brahman'ın saadeti bölümü
3. **Bhṛgu Valli** – Bhṛgu bölümü

Bu adlar, içerikten çok, her bölümün ilk sözcüğünden alınmıştır. Sāyaṇa ise konulara göre başka bir sınıflama yapar: (1) Saṁhitī, (2) Vāruṇī, (3) Yājñikī. (Valli sözcüğü kelime olarak "sarmaşık, sarmaşan dal" demektir

Śikṣā Valli (Eğitim Bölümü)

Bu bölüm, Vedaların okunmasıyla ilgili mistik konulara değinir. Guru, genç brahmacārilere (öğrencilere) karakter eğitimi verir. Onlara doğru davranış kurallarını ve doğru yaşam biçimini öğretir. Öğrencilerin edinmesi ve geliştirmesi gereken ahlaki erdemleri, ulaşmaları gereken hayat ideallerini ortaya koyar. Böylece Brahma-jñāna'ya (Benlik bilgisine) hazırlık yapılır.

Yani günlük Veda çalışması, kutsal ritüellerin uygulanması, erdemli ve dindar bir hayat sürmek, Brahman bilgisine hazırlar.

Bu ilk bölüm, diğer ikisiyle doğrudan bağlantılı olmasa da çok değerlidir. Çünkü aspirant için gerekli hazırlık eğitimi, başka hiçbir Upanişad'da bu kadar sistemli verilmemiştir.

- Öğrencinin hocadan öğreneceği fonetik, telaffuz, Vedik intonasyon gibi konularla başlar.
- Ahlaki öğütler içerir: guru'ya sadakat, doğru davranış, anne-babaya saygı, konukseverlik.
- Upanişadik öğreti: Öğrenci, Brahman bilgisini almak için hem disipline hem ahlaka sahip olmalıdır.

Brahmānanda Valli (Mutluluk Bölümü)

Bu bölüm Brahman'ın saadetini ele alır. Taittirīya Upanişad'ın asıl öğretilerini içerir. Rigveda'dan alınan şu anımsatıcı dizeyle başlar:

"Brahman'ı – varlık, bilgi ve sonsuzluk olanı – kalbin boşluğunda, sonsuz gökyüzünde ikamet eden olarak bilen kişi, her türlü arzusunu, her şeyi bilen Brahman ile birlikte aynı anda elde eder."

Yaratılış düzeni bu bölümde anlatılır.

"Brahman'dan ether (uzay) doğdu; etherden hava, havadan ateş, ateşten su, sudan toprak, topraktan bitkiler, bitkilerden yiyecek, yiyecekten tohum, tohumdan insan. Çünkü insan gerçekten yiyeceğin özüdür."

Burada Brahman'ın *Ānandamaya* (En Yüce Mutluluk) olduğu açıklanır

En ünlü kısmıdır.

- **Pañca-kośa öğretisi**: İnsanın beş katmandan (kılıf / örtü) oluştuğunu anlatır:
    1. **Annamaya-kośa (madde/beden kılıfı)**
    2. **Prāṇamaya-kośa (nefes/yaşam enerjisi kılıfı)**
    3. **Manomaya-kośa (zihin kılıfı)**
    4. **Vijñānamaya-kośa (akıl/entelektüel farkındalık kılıfı)**
    5. **Ānandamaya-kośa (mutluluk kılıfı)**
- **Bu katmanların ötesinde saf Ātman-Brahman bulunur.**
- "**Satyam jñānam anantam brahma**" (Brahman gerçektir, bilgidir, sonsuzdur) ifadesi buradadır.

Bhṛgu Valli

Bu bölümde Varuṇa'nın oğlu Bhṛgu'nun öyküsü anlatılır. Babasının talimatıyla **tefekkür ve çile (tapas) yoluyla Brahman'ın Mutluluk olduğunu** kavrar. Önceki bölümlerdeki öğreti

burada bir anlatı ile pekiştirilir**. Brahman bilgisi birdenbire elde edilmez, aşamalı olarak giderek daha berrak hâle gelir. Yöntem, tapas yani derin meditasyondur.** Bu bölümde beş *kośa* (örtü, kılıf) öğretisi açık bir biçimde anlatılır.

Vedantik üç beden ve beş kılıf doktrini doğrudan bu Upanişad'a dayanır.

Bu bölümdeki öğreti de zihni, önce kaba olandan, sonra daha inceye, daha da inceye ve nihayet en incesine – yani beş kılıfın içindeki Âtman'a – yönlendirir.

- Bilge Bhṛgu'nun babası Varuṇa'dan Brahman'ı öğrenmesi diyalogu.
- Bhṛgu meditasyon yoluyla Brahman'ın farklı yönlerini keşfeder:
  - Başlangıçta Annam (madde/yiyecek) olarak görür,
  - sonra Prāṇa, sonra Manas, sonra Vijñāna,
  - en sonunda Ānanda olarak kavrar.
- Bu bölüm, **tecrübe yoluyla ilerlemeyi vurgular.**

1 Sikşa Valli – Eğitim bölümü

1.1 1. Anuvaka - Başlangıç Duası

Om! Mitra bize lütufkâr olsun, Varuna bize lütufkâr olsun;
Aryaman bize lütufkâr olsun;
İndra ve Brihaspati bize lütufkâr olsun;
Geniş adımlı Vişnu bize lütufkâr olsun.
Brahman'a selam olsun! Vayu'ya selam olsun!
Sen görünür Brahman'sın, seni görünür Brahman olarak ilan edeceğim.
Seni adil, hakikat olarak çağıracağım.
Beni korusun; öğretmeni korusun.
Evet, beni korusun; öğretmeni korusun.
Om! Barış! Barış! Barış!

Alternatif

Mitrá (Güneş'in dostça yönü) bize iyi olsun!
Varuṇa(gökyüzü, okyanuslar ve su) bize iyi olsun!
Aryaman (Güneş'in bir başka yönü) bize iyi olsun!
İndra (Tanrıların kralı, savaşçı) ve Bṛhaspati(Tanrıların rahibi, bilge danışman) bize iyi olsun!
Büyük adımlar atan Viṣṇu bize iyi olsun!
Brahman'a selâm olsun!
Sana selâm olsun, Senin önünde eğiliyorum, ey Vāyu (rüzgâr, yaşam nefesi)!

Gerçekten sen görünür Brahman'sın. Seni görünür Brahman olarak ilan edeceğim.
Seni doğru (ṛta) olarak adlandıracağım!
Seni hakikat (satya) olarak adlandıracağım!
O (Brahman bilgisi) beni korusun!
Öğretmeni korusun! Beni korusun!
Öğretmeni korusun!
Om. Şāntiḥ, Śāntiḥ, Śāntiḥ (Huzur, Huzur, Huzur).

Anuvaka kelimesi Vedaların alt bölümü, yani bir bölüm veya fasıl anlamına gelir.

Śikṣā kelimesi genel olarak "öğreti, eğitim" demektir. Ancak burada özel ve teknik bir anlamı vardır: "Telaffuz bilimi." Vedalarla ilgili öğretimin ilk aşaması, Vedaların altı ayağından (*Vedāṅga*) ilki olan bu **Śikṣā** disipliniyle başlar.

Vāyu, yani kozmik yaşam nefesi (*Hiraṇyagarbha*), evrenin prāṇasıdır.

Barış duası (*Śānti-mantra*) okumak, tanrıları (*devatā*) yatıştırır. Onların inayeti sayesinde ruhsal yol kolaylaşır, engeller ortadan kalkar. Bu sayede öğrendiklerin unutulmaz, ayrıca bedensel sağlık da korunur. Çünkü bedendeki çeşitli organları yöneten tanrıların hoşnutluğu olmadan bilgi öğrenimi ve bilgelik kitaplarının çalışılması engellerle karşılaşır.

Meditasyona başlamadan önce *Śānti-mantra* tekrar edilirse, meditasyon da sağlam olur. "Om Śāntiḥ" sözünün üç kez tekrarlanması, üç tür *tāpa* (engel ve ıstırap) içindir:

- **Ādhyātmika** – kişinin kendisinden gelen engeller (zihinsel veya bedensel)
- **Ādhidaivika** – ilahi güçlerden gelen engeller
- **Ādhibhautika** – diğer canlılardan gelen engeller

Tanrılar ile organların bağıntısı şöyledir:

- **Mitra** – *prāṇa* (yaşam nefesi) ve gündüzün yöneticisi,
- **Varuṇa** – *apāna* (aşağıya yönelen nefes) ve gecenin yöneticisi,
- **Aryaman (Güneş)** – gözün ve güneşin yöneticisi,
- **Indra** – ellerin ve gücün yöneticisi,
- **Bṛhaspati** – konuşma ve zekânın yöneticisi,
- **Viṣṇu** – ayakların yöneticisi.

Vishnu'nun "ayakların yöneticisi" olarak anılmasının temelinde onun evreni ve yaşam düzenini koruyan güç olarak sembolizmi yatar. Vishnu, Hinduizm'de koruyucu tanrı olarak kabul edilir ve evrendeki düzeni (dharma) sürdürmekle görevlidir. Ona göre, ayaklar evrenin temeli, sabit ve güvenli direğidir.

Bunlar ve bedenin çeşitli bölümlerinin üzerinde hüküm süren diğer tanrılar için de ‘bize iyi olsunlar’ dileği her bir cümleye eklenmiştir. Onların iyi olması için dua edilmektedir çünkü yalnızca onlar iyi olduğunda bilgi (jñāna) işitilmeye ve zihinde tutulmaya elverişli hale gelir.

Brahman bilgisini elde etmek isteyen kimse, böyle bir bilgiye ulaşmanın önündeki engelleri kaldırmak için Vāyu’ya (yaşam nefesi, rüzgâr tanrısı) övgü ve saygı sunar. Çünkü **bütün eylemler (karma) ve onların meyveleri (phala) prāṇa’nın (Vāyu’nun) denetimi altındadır.** Bu nedenle prāṇa’ya, yani Brahman’a secde edilir. **‘Ona eğiliyorum (namas)’** ifadesi de tamamlayıcı olarak eklenmelidir. Yani ‘Ey Vāyu, sana secde!’, yani ‘Senin önünde eğiliyorum’ denmiş olur. Hem üçüncü şahıs (o) hem de ikinci şahıs (sen) ifadeleriyle kastedilen yalnızca Vāyu’dur.

Ayrıca ben seni ‘görünür Brahman’ olarak adlandırıyorum; çünkü sen, duyulardan (örneğin gözden) daha yakın olan Brahman’sın. Seni ‘doğru (ṛta)’ diye adlandırıyorum çünkü śāstra’lar (kutsal metinler) ve gelenekle (ācāra) akılla doğruluğu saptanan hakikat de senin egemenliğin altındadır.

Seni ‘hakikat (satya)’ diye adlandırıyorum; çünkü söz (vāc) ve bedenle fiilen hakikat olarak uygulanan şey de yine senin etkinliğin altında elde edilir.

Bu nedenle Vāyu adı verilen Brahman, yani tüm varlıkların Ātman’ı, bana — bilgi edinmeye yönelmiş bana — bilgi bahşederek koruma sağlasın; bana ulaşarak beni desteklesin. Aynı Brahman öğretmeni (ācārya’yı, guru’yu) da korusun; ona da açıklama gücü versin.

‘Beni korusun ve öğretmeni korusun’ ifadesinin tekrarı, endişeyi (özel bir önem vermeyi) gösterir.

Hiraṇyagarbha, görünür kılınmış Brahman’dır, duyulardan, hatta gözden bile daha yakındır. Brahman beni korusun, bana bilgi versin, aynı Brahman hocayı da korusun, ona da kutsal metinleri açıklama yetisi versin.

Çünkü tüm işler ve onların meyveleri *prāṇa*’nın (Hiraṇyagarbha) kontrolü altındadır. Ona secde edilir. Ona “Adil” denir; çünkü akılla kavranan, kutsal yazılarla öğrenilen ve uygulanan Hakikat onun etkisi altındadır. Ona “Gerçek” denir çünkü sözle uygulanan Hakikat de onun lütfu ve nüfuzu sayesinde gerçekleşir.
[Not: *Śānti-mantra* ile birinci Anuvaka aynı metne sahiptir.]

Shankara, bu duayı, Brahman bilgisini edinme yolundaki engellerin kaldırılması için bir niyaz olarak görür. Mitra, Varuna gibi tanrılar, kozmik düzeni ve ilahi lütfu sembolize eder, öğrencinin manevi yolculuğunu destekler. Vayu’ya “görünür Brahman” olarak hitap, Brahman’ın fenomenal dünyadaki tezahürünü işaret eder ve meditasyonla idrak edilebilir. Üçlü “Barış” nidası, fiziksel, zihinsel ve manevi engelleri ortadan kaldırarak zihni Atman ile Brahman’ın birliğini idrake hazırlar. Shankara, duanın öğretmen ve öğrencinin nihai olarak Brahman’da bir olduğunu vurguladığını belirtir.

oṁ śaṁ no mitrah śaṁ varuṇaḥ
śaṃ no bhavatv aryamā
śaṃ na indro bṛhaspatiḥ
śaṃ no viṣṇur urukramaḥ namo brahmaṇe
namaste vāyo
tvam eva pratyakṣaṃ brahmāsi
tvām eva pratyakṣam brahma vadiṣyāmi
ṛtaṃ vadiṣyāmi
satyaṃ vadiṣyāmi
tan mām avatu
tad vaktāram avatu
avatu mām
avatu vaktāram
Om śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ

1.2 2. Anuvaka - Telaffuz Bilimi (Sikşa)

Telaffuz bilimini açıklayacağız,
Ses, vurgu, ölçü, güç, artikülasyon ve bağlantı.
Bu, telaffuzun açıklanmasıdır.

Om. Telaffuz bilimi (*Śikṣā*) açıklanacaktır:
harfler (*varṇa*),
ezgi (*svara*),
uzunluk (*mātrā*),
çaba (*bala*),
tekdüze söyleyiş (*sāma*),
süreklilik (*santāna*).
Böylece telaffuz bilimi üzerine olan bölüm açıklanmış olur.

- **Varṇaḥ (Harfler):** Gırtlaktan çıkan, damak, diş ve dudak sesleri, sesin perdesi veya vurgu
- **Svaraḥ (Vurgu, perde, ezgi):** Yüksek, orta ve alçak ses tonları (*udātta, anudātta, svarita*). sesin uzunluğu veya ölçüsü
- **Mātrā (Ölçü, uzunluk):** Sesin süresi: kısa (*hrasva*), uzun (*dīrgha*) veya üç kat uzunluk (*pluta*). harfleri söylerken sarf edilen gayret veya güç
- **Balam (Güç):** Telaffuzda sarf edilen gayret, sesin kuvveti. sesin ahengi veya uyumu

- **Sāmaḥ (Uyum):** Harflerin düzgün ve eşit şekilde söylenmesi. süreklilik veya birleşme
- **Santānaḥ (Süreklilik):** Sesin akışı, iki harfin veya sesin birleşmesi (*sandhi*).

Shankara, telaffuz çalışmasını Vedik mantraların kutsal niteliğini korumanın temel yolu olarak görür, bu mantralar Brahman'ın sözel tezahürüdür. **Doğru telaffuz, ritüellerin ve meditasyonların etkinliğini sağlar, uygulayıcıyı kozmik düzenle (rta) hizalar**.

Bu bölümü, disiplinli konuşma ve düşüncenin bir metaforu olarak yorumlar bunlar zihni arındırarak ikilikten arınmış Atman'ı idrake hazırlar. Ses, vurgu gibi teknik detaylar, manevi pratikte ego'yu aşmak ve Brahman'ı gerçekleştirmek için gereken hassasiyeti sembolize eder.

Śikṣā, "öğrenmemizi sağlayan şey" anlamına gelir—yani harflerin telaffuzu bilimi.
Veya *Śikṣā*, "öğrenilen şeyler" anlamında da alınabilir—yani harfler ve benzerleri. *Śikṣā* ile *Śikṣhā* aynı şeydir; formdaki uzatma (*hā*) Veda'ya özgü bir dilsel serbestliktir.

1.3 3. Anuvaka - Birleşme (Samhita) Üzerine Meditasyon

İkimiz de (öğretmen ve öğrenci) kutsal bilginin ışıltısını elde edelim!
Her ikimize de Brahman'ın parlaklığı erişsin, Vedik ışık üzerimize parlasın.
Şimdi birleşme (samhita) üzerine meditasyon yapıyoruz,
Şimdi gizli bağlantısını Saṃhitā Upanişadı'nı **Beş katmanlı nesneleri, beş başlık altında** açıklayacağız. **Dünyalara ilişkin olan**, **ışık varlıklarına (gök cisimlerine) ilişkin olan**, **bilgiye ilişkin olan**, **soya ilişkin olan** ve **Benliğe (Ātman'a) ilişkin olan**.
Bunlara, denildiğine göre, "büyük Saṃhitā'lar" adı verilir. (Bunlara "büyük ölçekli birleşmeler" derler.)

Dünyalar bakımından—önceki sözcük yerdir, sonraki sözcük göktür; bunların birleşimi uzaydır, ve bağlayıcı bağı rüzgârdır. İşte dünyalar bakımından böyledir.
Işıklar bakımından—önceki sözcük ateştir, sonraki sözcük güneştir; bunların birleşimi sulardır ve bağlayıcı bağı şimşektir. İşte ışıklar bakımından böyledir.
Bilgi bakımından—önceki sözcük öğretmendir, sonraki sözcük öğrencidir; bunların birleşimi bilgidir ve bağlayıcı bağı öğretimdir. İşte bilgi bakımından böyledir.
Nesil (soy) bakımından—önceki sözcük annedir, sonraki sözcük babadır; bunların birleşimi çocuktur ve bağlayıcı bağı üremedir. İşte nesil (soy) bakımından böyledir.
Beden (ātman) bakımından—önceki sözcük alt çenedir, sonraki sözcük üst çenedir; bunların birleşimi sözdür ve bağlayıcı bağı dildir. İşte beden bakımından böyledir.

Bunlar büyük ölçekli birleşmelerdir. Kim bu şekilde açıklandığı üzere bu büyük ölçekli birleşmeleri bilirse—nesle, sürülere, kutsal bilginin ışıltısına, yiyecek rızkına ve göksel dünyaya sahip olur.

Alternatif

İkimiz de şöhrete erişelim!
İkimiz de kutsal bilginin (Veda bilgisinin) parlaklığını elde edelim!

Şimdi, beş konuya—dünyalar, ışıklar, bilgi, soy/evlat ve beden (ātman)—atıfla "birleşim"in gizli bağını (upanişad) açıklayacağız. Bunlara "büyük ölçekli birleşimler" derler.

Dünyalar bakımından: Önceki sözcük yerdir, sonraki sözcük göktür; ikisinin birleşimi uzamdır (ākāśa); ve onların bağı rüzgârdır. Dünyalar bakımından böyledir.

Işıklar bakımından: Önceki sözcük ateştir, sonraki sözcük güneştir; ikisinin birleşimi sulardır; ve onların bağı şimşektir. Işıklar bakımından böyledir.

Bilgi bakımından: Önceki sözcük öğretmendir sonraki sözcük öğrencidir; ikisinin birleşimi bilgidir; ve onların bağı öğretimdir/talimattır. Bilgi bakımından böyledir.

Soy/evlat bakımından: Önceki sözcük annedir, sonraki sözcük babadır; ikisinin birleşimi çocuktur; ve onların bağı üremedir/döllemedir. Soy/evlat bakımından böyledir.

Beden (ātman) bakımından: Önceki sözcük alt çenedir, sonraki sözcük üst çenedir; ikisinin birleşimi sözdür; ve onların bağı dildir. Beden bakımından böyledir.

İşte bunlar büyük ölçekli birleşimlerdir. Biri, burada açıklandığı üzere, bu büyük ölçekli birleşimleri (saṃdhā) bilirse—evlatlara, hayvana/sürüye, kutsal bilginin parlaklığına, yiyecek rızkına ve göksel dünyaya sahip olur.

- **Adhilokam** — dünyalara ilişkin bilgi,
- **Adhijyotiṣam** — gök cisimlerine ilişkin bilgi,
- **Adhividyām** — bilgiye ilişkin bilgi,
- **Adhiprajam** — soya ilişkin bilgi,
- **Adhyātmanam** — Benliğe (Ātman'a) ilişkin bilgi.

***Samhita* — iki kelimenin, harfin veya sesin birleşimi;** Vedik mantraların derlemesi. Samhita bir birleşme demektir: ya harflerin birleşerek kelimeyi, ya kelimelerin birleşerek cümleyi, ya da cümlelerin birleşerek daha kapsamlı bir ifadeyi oluşturması. Bu nedenle

Rigveda gibi ilahiler derlemesine de Samhita denir. Burada özellikle her bir okulun kendi geleneğine göre düzenlenmiş ilahi derlemeleri kastedilir.

Saṃhitā ve diğer Upanişadların derinlemesine bilgisinden doğan yücelik hem bize, yani öğreticiye hem de öğrenciye olsun. Bundan doğacak Brahmanlık görkemi de ikimize, öğretici ve öğrenciye, olsun. Bu, öğrencinin kutsama dileğidir çünkü henüz arzulanan nihai olgunluğa ulaşmamıştır. Öğretici için böyle bir dileğin söz konusu olması doğru değildir zira o, arzulanan olgunluğa zaten ulaşmıştır. Gerçek anlamda öğretici, ancak bu olgunluğa erişmiş olan kişidir.

Telaffuz kuralları daha önce öğretilmiştir. Şimdi Sruti der ki: Samhita'nın konusunu, yani içsel öğretisini, beş *Adhikarana*(bilgi başlığı) çerçevesinde açıklayacağız.

Vedaları bilenler, bu beş konuya dair olan Upanişad'lara "büyük Samhitalar" derler çünkü onlar âlemler kadar büyük konuları ele alır.

Brahman bilgisinin adı *Upanişad*'dır; çünkü cehaleti — doğum ve ölümün kök sebebini — yok eder. İnsanı Brahman'a yaklaştırır; bu yüzden adına *Upanişad* denir. Kitaba da *Upanişad* denir; çünkü konusu Vidya'dır, yani Benlik bilgisi.

Burada *Upanişad* kutsal öğreti anlamına gelir. Yani Saṃhitā'nın konusunu oluşturan ezoterik öğretinin, beş *adhikaraṇa* (bilgi konusu/topik) çerçevesinde açıklanması yapılacaktır.

Shankara, birleşme meditasyonunu, yaratılışın bağlantılılığını sembolize eden ve Brahman'ı altta yatan birlik olarak işaret eden bir tefekkür olarak görür. Beş katmanlı kategoriler (dünyalar, ışıklar vb.), makrokozmos ve mikrokozmosu temsil eder ve Brahman tarafından birleştirilir.

Örneğin, dünyaların (yeryüzü, atmosfer, gökyüzü) birleşimi, Brahman'ı uzay ve zamanın temeli olarak yansıtır. Shankara, bu meditasyonun hem dünyevi refah hem de manevi içgörü getirdiğini, uygulayıcının tüm ikiliklerin ardındaki ikilikten arınmış gerçeği idrak ettiğini vurgular. İstenen "şan", nihai olarak Atman'ın Brahman olarak idrakidir.

Veda – bilir, burada "tefekkür eder" anlamındadır.Tefekkür sarsılmaz ve sürekli bir iman ile yapılmalıdır. Ayrıca kutsal yazıların talimatlarına uygun olarak icra edilmelidir.

Kim ki manevi öğretmenine (Guru) sevgi (Bhava) ve imanla sürekli hizmet ederse, onun Guru üzerinde Upasana (ibadet/tefekkür) yaptığı söylenir. Böyle biri hizmetinin meyvesini elde eder.

Öğrencinin zihni yukarıda belirtilen beş çeşit tefekkür yoluyla eğitilir ve disipline edilir.

Zihin önce kaba nesneler üzerine sabitlenir. Sonra daha ince ve daha da ince nesneler üzerine yöneltilir. Böylece zihin keskin, ince ve tek noktaya odaklı hale gelir. En sonunda tüm varlıkların en içsel özü olan en ince Atman (Benlik) üzerinde tefekkür etmeye elverişli olur.

1.4 4. Anuvaka - Bilgelik ve Refah İçin Dua

Vedik ilahiler arasında ışıldayan boğa,
Ölümsüzden doğmuş,
Vedik ilahilerden doğmuş—
İşte o Indra'dır! (Omkara)
Beni bilgelikle kurtarsın! Beni zihinsel güçle doldursun.
Ey efendi, ölümsüz vahiylerin sahibi olmamı sağla.
Bedenim—bağsız, kısıtsız olsun! Bedenim yetenekli ve etkin olsun.
Bedenim meditasyon için uygun olsun.
Dilimin en tatlı sözleri söylemesi nasip olsun!
Kulaklarım kutsal bilginin zenginliğini işitsin!
Sen brahman'ın göğsüsün,
Bilgelikle örtülüsün.
İşittiğim şeyi koru.

O getirir, o genişletir,o çabucak meydana getirir,
Kendisi için ve daima benim için—
giysiler ve inekler,
yiyecek ve içecek.
Öyleyse, Refah'ı getir, onu bana getir—
koyun ve inek bakımından zengin olanı. Svāhā!
Öğrenciler bana gelsin! Svāhā!
Öğrenciler bana üşüşsün! Svāhā!
Öğrenciler bana koşsun! Svāhā!
Öğrenciler dizginlensin! Svāhā!
Öğrenciler sükûnete ersin! Svāhā!

İnsanlar arasında tanınmış olayım! Svāhā!
Pek zengin olanlardan bile daha varlıklı olayım! Svāhā!
Ey Bhaga, sana gireyim! Svāhā!
Ey Bhaga, sen de bana gir! Svāhā!
Ey Bhaga, sende bin dal hâlinde dallanayım, Svāhā!

Sende arınayım! Svāhā!

Sular yokuş aşağı aktığı gibi;
Ve aylar, günlerin geçişiyle (akıntısıyla) akıp gittiği gibi;
Öyleyse, ey Yaratıcı, her yandan öğrenciler bana gelsin! Svāhā
Sen komşusun!
Üzerime ışık saç!
Bana gel!

Bu bölümde bilgelik ve zenginlik elde etmek için dua ilahileri ve adak ilahileri verilmiştir. Bu, öğrencinin, Brahman'ın sembolü veya pratikası olan, bütün Vedaların Anası **Pranava'ya (Om)**, bilgi ve dünyevi nimetler bağışlaması için yakarışıdır.Bazı yorumcular bunu İndra'ya dua olarak kabul eder.

Viśvarūpa – çeşitli formlara sahip olan, Om bütün konuşmalardan geçer. Tüm seslerde – ister açık ister kapalı – o vardır.

Ṛṣabha – baş, boğa, Vedaların boğası gibi en yüce olan; yani üstün, olan. Bu, Om'dur.

Yukarıda tanımlanan nitelikte, her şeyin Efendisi olan, yani arzu edilen her şeyi bahşedebilen **Om** hecesi, beni bilgelikle doyursun, güçlendirsin. **Burada aranan güç, bilgelik gücüdür. Bu ilahiler, bilgelik arzu eden için duadır**. Bundan sonrakiler ise, servet arzu eden için ateşe sunu ilahileridir.

Om, Vedaların en güçlü hecesidir. Tüm Vedalardan süzülmüş özdür. Aynı zamanda Brahman'ın da adıdır. **Bu yüzden kutsal hece Om en yüce olandır. Burada meditasyonun nesnesi tek hece Om'dur. Om'u "en yüce, üstün" olarak övmek uygundur. Om, Brahman'la özdeştir. Om, Vedaların nektarını aşar. O, Vedaların özüdür.**

Prajāpati (Brahmā), dünyalar, tanrılar, Vedalar ve mistik heceler (Vyāhṛti'ler) arasından hangisinin en yüce olduğunu keşfetme arzusu ile çile yaptığında, Om hecesi kendisini en yüce olarak ona sundu. "Kendini sundu" denir, çünkü ezelî olan Om hecesine aslında bir başlangıç atfedilemez.

Om, cehalet okyanusunu geçmek için güvenli bir kayıktır. Brahman, Om sayesinde idrak edilir. Om, Brahman'ın görüntüsüdür. Brahman, Om vasıtasıyla elde edilir. Om, her şeyin efendisidir çünkü istenilen her şeyi bahşedebilir.

Sprinotu – "güçlendirsin". Yani: Om, her şeyin Efendisi, beni bilgelikle güçlendirsin. Çünkü gerçek güç ve cesaret yalnızca Brahman bilgisiyle gelir.

Amṛtasya – ölümsüz olanın (Brahman bilgisinin), yani ölümsüzlüğün sebebi olan bilginin. Bu bölüm, Brahma-Jñāna – Öz'ün bilgisi ile ilgilidir.

“Bedenim meditasyona elverişli olsun.” Burada üçüncü şahıstan birinci şahsa geçiş vardır. “Dilim son derece tatlı olsun” – yani tatlı sözler söyleyeyim, konuşmam tatlı olsun.

Beden ve duyular tam anlamıyla sağlıklı, güçlü ve elverişli olmalıdır. Ancak o zaman Öz bilgisi elde edilebilir.

Kılıcın kını nasıl kılıcı saklıyorsa, Om da Brahman’ın kınıdır. Om, dünyevi bilgiyle örtülüdür. Om, zekâ ile perdelenmiş Brahman’ın mabedidir. Om, sıradan akıllarla örtülüdür. Yani, Om ya da Brahman sıradan zihinlere görünmez.

İşiterek öğrendiğim Brahman bilgisini koru, bana unutturmayasın, öğrendiğimi faydalı ve verimli kılasın.

Şans tanrıçası tefekkür

Bana bol miktarda elbise, sığır, yiyecek ve içecek getiren, bunları artıran ve uzun süre muhafaza eden, servet tanrıçasını koyunlar, keçiler ve sığırlarla birlikte bana getir. Svāhā!
Sürekli olarak, bilgiye susamış Brahmaçarinler bana gelsin. Svāhā!
Brahmaçarinler uzak yerlerden ve her yönden bana gelsin. Svāhā!
Brahmaçarinler büyük sayılarla bana gelsin. Svāhā!
Brahman bilgisini öğrenmeye hevesli öğrenciler duyularını kontrol etsinler.. Svāhā!
Brahmaçarinler zihinlerinde huzura ersin. Svāhā!
Zihnim güçlü olsun, ateş gibi parlak, güneş gibi aydınlık, rüzgâr gibi kudretli.
Konuşmam net, zihnim sabit, yüreğim korkusuz olsun. Svāhā!
Zenginler arasında en seçkin olayım. Svāhā!
Vedik bilgelikle dolayım, kutsal yazıları asla unutmayayım.
Hafızam bilgi hazinesi, bedenim saflık evi olsun.
Dilimin sözleri tatlı, kulaklarım kutsal gerçekleri duysun.
Sen, ey Brahman, zihnimin örtüsüsün, Vedik ışığın kaynağısın.
Duyduklarımı koru, öğrendiklerimi muhafaza et.
Ey Refahın Rabbi! Senin içine gireyim, Sen de benim içime gir. Svaha!
Bin kollu o nehirde, ey Işık Yurdu, günahlarımı yıkayayım. Svāhā.
Nasıl su aşağıya doğru akarsa, nasıl aylar yıllara dönüşürse, öylece, ey Yaratıcı!
Brahma-Vidya öğrencileri her yönden bana gelsin. Svaha!
Sen sığınaksın! Üzerime ışık saç! Bana gel!”
Sen benim dinlenme yerimsin. Beni aydınlat. Sana ulaşayım.

Böylesine **saf bir yaşama ulaşmak için, kişinin temiz ve ilahi bir kalp kazanması gerekir. Kişinin kendini arındırma ve iç dünyasını parlak tutma yöntemi burada ele alınır**.

Günah, ruhun gerçek ışığını örten şeydir.

Dünyadaki tüm kutsal metinlerin anlamı bu olumlu felsefedir: **“Her azizin bir geçmişi vardır, her günahkârın da bir geleceği vardır.”**

Düşüncemizi düzelttiğimiz, dünyadaki şeyleri doğru değerlendirdiğimiz anda, günahlardan nasıl kurtulacağımızı biliriz ve erdem yolunda yürürüz.

Ancak uygulayıcıların karşılaştığı zorluk, geçmişteki hatalarının tepkilerinden tamamen bağımsız olmamalarıdır.

Her eylem ve her düşünce zihinsel dünyada iz bırakır ve sonraki her düşünce ve eylem, aynı yöne akma eğilimindedir. Bir kez yanlış bir değerlendirme yapıldığında, düşünce akışı karşı konulmaz bir şekilde aynı yolda ilerlemeye, adaletsizliği daha da ileri götürmeye, onu suça ve aşağı hayvani eğilimlere sürüklemeye başlar.

Hatalarımızdan kurtulmanın tek yolu, düşünme biçimimizi düzeltmek ve zihnimizdeki düşünce desenini tamamen yeniden yazmaktır. Eski yanlış kalıpları silmek ve sağlıklı düşünce çizgilerini yeniden kurmak, kutsal kitaplarda önerilen aynı ilahi süreçle gerçekleştirilir.

Tavsiye edilen yöntem, kutsal Pranava (Omkar) Mantrasının sürekli ve tekrarlı olarak zikredilmesi (Japa) ve söylenmesidir.

Daha önce gördüğümüz gibi, OM bütün Vedaların en üstün özüdür ve Yüce Bilinci temsil ettiği için sayısız biçimde tezahür eder. Bu, “bin dal” ifadesinde işaret edilmektedir.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Yapan, yani çabucak yerine getiren. *Āchiram* (çabucak) kelimesindeki uzatma Vedik bir kullanımdır yahut “uzun süre muhafaza eden” anlamına da gelebilir. *Ātmanah* “bana” demektir. Ardından nelerin kastedildiği açıklanır, elbiseler, sığırlar, yiyecek ve içecek. “Sonra” ifadesi, bana bilgeliği verdikten sonra, bunları ve daha fazlasını getiren zenginliği bana ulaştır anlamındadır. **Çünkü servet, hikmetsizler için felakettir.**

Peki bu servet nasıl nitelendirilmiştir? Koyunlar, keçiler ve diğer sığırlarla birlikte olsun.

Hitap, bağlama göre Om hecesinedir. *Svāhā,* ateşe sunu olarak ilahinin bitişini gösterir.

Bu Mantralar, adaklar kurban ateşine sunulurken söylenir. Hitap, kutsal hece Om'adır. Öğrenci, yukarıda anlatılan türden zenginlik için dua eder. Öğrenci şöyle der:
"Bana bilgelik verdikten sonra, koyunlar, keçiler ve sığırlarla birlikte bana zenginlik getir."

Her "Svāhā" ile birlikte bir adak sunulur.

Bundan dolayı ey Pranava (Om), beni aydınlat. Beni Sana al. Beni Senin içine çek. Beni Seninle bir kıl, cıva ile kaplanmış bir metal gibi, tuzun suyla bir olması gibi.

Zenginliğin yardımıyla insan erdemli işler yapabilir. Erdemli işler günahları yok eder. Günahlar yok olduğunda bilgi doğar. Smriti de şöyle der:

"Bilgelik, insanların günahları yok olduğunda ortaya çıkar. Onlar, en yüce Benlik olan Paramātman'ı kendi içlerinde idrak ederler tıpkı insanın temiz bir aynada yüzünü görmesi gibi."

1.5 5. Anuvaka - **"Bhūr, Bhuvaḥ, Suvaḥ"** tefekkür

Bhūr, bhuvaḥ ve suvaḥ: bunlar üç "sesleniş"tir (vyāhṛti).
Ne var ki Mahācamasya, dördüncü bir söyleyişi öğretmiştir; o da **mahaḥ'tır.**
Bu sonuncusu brahman'dır—beden (ātman) odur;
Her şeyi kuşatır, öteki tanrılar onun yalnızca uzuvlarıdır.
Bu aşağıdaki dünya Bhūr'dür;
Ara bölge gökyüzü Bhuvaḥ'tır;
Şu yukarıdaki öte dünya Suvaḥ'tır;
ve güneş Mahaḥ'tır; çünkü Dünyaların tümü güneşle varlığını sürdürür,
güneş tarafından sevinçli/kudretli kılınır .
***Bhūḥ* ateştir, *Bhuvaḥ* rüzgârdır (*vāyu*), *Suvaḥ* güneştir,**
***Mahaḥ* aydır çünkü bütün** gök cisimleri ay ile varlığını sürdürür
Ṛg beyitleri bhūr'dür; Sāman ezgileri bhuvaḥ'tır; Yajus formülleri suvaḥ'tır;
ve brahman (OM) mahaḥ'tır;
çünkü bütün Vedalar brahman tarafından sevinçli kılınır.
Dış-soluk *Bhūḥ* Prāṇa'dır; iç-soluk *Bhuvaḥ* Apāna'dır; ara-soluk *Suvaḥ* Vyāna'dır;
yiyecek ise mahaḥ'tır; çünkü bütün soluklar Prāṇalar yiyecek ile varlığını sürdürür.
Böylece bu dört (söyleyiş), dört yolla dörde ayrılarak "dört dörtlü Sesleniş" (dört dörtlük vyāhṛti dizgesi) meydana getirir.
Bunları bilen, brahman'ı bilir; bütün tanrılar (Devatalar) **ona armağan sunar.**

Bu bölümde, Śruti, Brahman üzerine meditasyonun sırrını Vyāhṛtiler şeklinde öğretir. Kişi, Vyāhṛti'ler üzerine meditasyon yaparak Öz-bilince ulaşabilir.

Vyāhṛti (व्याहृति) "sesleniş, söz, kutsal nida" anlamına gelir. Veda geleneğinde özellikle kutsal kozmik nida olarak tanımlanır.

Dar anlamda (ilk üçlü) En eski metinlerde **Vyāhṛti terimi üç kutsal heceyi ifade eder:**

- **Bhūḥ – Yeryüzü (Dünya)**
- **Bhuvaḥ – Atmosfer, gök ile yer arasındaki bölge**
- **Svaḥ (Suvah) – Gökyüzü, cennet âlemi**
-

Bu üçlü genellikle Gāyatrī Mantra'nın başında "oṃ bhūr bhuvaḥ svaḥ" şeklinde zikredilir.

Geniş anlam (yedi Vyāhṛti), daha sonraki Vedik ve Puranik metinlerde bu üçlüye dört ek Vyāhṛti ilave edilmiştir:

1. **Bhūḥ – Dünya**
2. **Bhuvaḥ – Atmosfer**
3. **Svaḥ (Suvah) – Cennet**
4. **Mahaḥ – "Büyük âlem", azizlerin makamı**
5. **Janaḥ – Brahmā'nın oğullarının dünyası**
6. **Tapaḥ – Ruhu arıtan tapas (çile/ibadet) dünyası**
7. **Satyaḥ – En yüce âlem, saf hakikatin katı**

Bu yedi Vyāhṛti, yedi kozmik katmanı simgeler.

Ritüel ve felsefi bağlam

- Mantrik işlevi: Vyāhṛtiler, özellikle Sandhyāvandanam (günlük Veda duası) ve Gāyatrī Mantra okunuşlarında "oṃ" ile birlikte zikredilir.
- Kozmik işlevi: Her bir Vyāhṛti bir âlemi, bir varoluş katmanını temsil eder.
- Ezoterik işlevi: Upanişadlar'da, Vyāhṛtiler farklı tanrılar, Vedalar, yaşam güçleri (prāṇa) ve kozmik ilkelerle ilişkilendirilir. Böylece meditasyon konusu olur.
- Mitolojik işlevi: Bazı Puranik anlatılarda Vyāhṛtiler, Savitṛ (Güneş-Tanrı) ile eşi Pṛśni'nin kızları olarak kişileştirilmiştir.

Bu Mahaḥ, Mahācāmāsya – yani Mahācāmāsa'nın oğlu – tarafından keşfedilmiştir. Görücünün (ṛṣi'nin) adını anmak meditasyonun zorunlu bir parçasıdır.
Bu Vyāhṛti Mahaḥ, Brahman'dır çünkü Brahman Mahat (büyük)tır ve Vyāhṛti Mahaḥtır. Ayrıca, her şeyi örten Atman'dır. Atman kelimesi, "örtmek" anlamına gelen *vya* kökünden gelir; çünkü Vyāhṛti Mahaḥ diğer bütün Vyāhṛti'leri kapsar. Güneş, ay, Brahman ve yiyecek biçiminde, tüm dünyaları, gök cisimlerini, Vedaları ve Prāṇaları kapsar. Dolayısıyla diğer tanrılar onun uzuvlarıdır. Dünyalar, gökyüzü vb. aslında yalnızca Mahaḥ'ın uzuvlarıdır. Bu

yüzden “dünyalar güneş tarafından beslenir” denmiştir. Uzuvlar ruh (Atman) tarafından yaşatılır.

Dört Vyāhṛti, dört ayrı şekilde meditasyon konusu edilmelidir. Böylece toplamda dört kere dört, yani on altı yön ortaya çıkar.

Vyāhṛti’leri yukarıda anlatıldığı gibi bilen kişi Brahman’ı bilir. Bütün Devatalar, onun uzuvları oldukları için, kişi kendi ışığıyla parlayan, mutluluk dolu yüce Öz olan Brahman’la bir olduğunda, tanrılar onu över.

Birleştirme (samhitā) üzerine olan meditasyon açıklanmıştı. Bundan sonra, düzenli bir şekilde, zekâ ve refah arzu eden kimse için mantralar ele alınmıştır. Bunlar da bilgiye dolaylı olarak yardımcıdır. Sonra, hâkimiyetin elde edilmesi sonucunu veren, Brahman’ın *Vyāhṛti*’lerle özdeşleşmiş içsel meditasyonu başlatılmaktadır.

“*Bhūḥ, Bhuvaḥ, Suvaḥ*” ifadesi, önce söylenenlere dikkati çekmek içindir. “*Etāḥ tisraḥ* – bu üçü” ifadesi, sayılmış olanları hatırlatmak içindir. “*Vai* – gerçekten” kelimesi de hatırlatılan şeyler üzerine hafızayı tazelemek için kullanılmıştır. Böylece bu üç bilinen *Vyāhṛti* bize hatırlatılmış olur.

Upāsanā, öğrenilmiş olanın tekrar edilmesi, zihinde tefekkür edilmesidir.

Yukarıda anlatıldığı gibi Vyāhṛti’leri bilen kişi, Brahman’ı bilir. “Brahman zaten Âtman olarak bilinmiştir” denilirse, doğrudur, ancak onun kalp boşluğunda kavranabilirliği, zihin ile birliği, mutlak sükûnet oluşu gibi nitelikleri henüz anlaşılmış değildir. Bu sebeple kutsal metin, “Bunları bilen, Brahman’ı bilir” demektedir. Burada kastedilen**, Brahman’ın biraz sonra zikredilecek olan bu niteliklerle tefekkür edilmesidir. Ancak böyle bir tefekkür, Brahman’ı bilmek anlamına gelir.**

Bu bölümün bir sonraki bölümle uyumu da buradan anlaşılır: Her ikisi de aynı ibadet türünü konu edinmektedir. “Bhūḥ Vyāhṛti’sinde Ateş’te yerleşir” ifadesi de (bir sonraki bölümde) buna işaret eder. Veda’ların “ibadet edilmesi gereken nesneler” olarak ayrıştırıldığına dair hiçbir ifade yoktur. Bu bölümdeki **“Bunları bilen” ifadesi, sonraki bölümün anlamını da içermektedir; dolayısıyla her ikisinde de meditasyon nesnesi aynıdır. Daha önce de belirtildiği gibi, Brahman’ın birazdan zikredilecek bu nitelikleriyle tefekkür edilmesi içindir**.

1.6 6. Anuvaka - Kalbin içinde bir boşluk tefekkür

Kalbin içinde bir boşluk vardır.

Orada, yalnızca zihinle (Manomaya) bilinebilir olan, ölümsüz ve ışık saçan Puruṣa bulunur. İki damak arasında, göğüs gibi sarkan (küçük dil), İndra'nın doğum yeridir (yani, İndra'ya, yani Brahman'a ulaşma yoludur); burada, saç kökü bölünerek kafatasının iki kısmını ayırır. İşte bu damar Brahman'a giden yoldur.
O, ateşte Bhūḥ olarak, havada Bhuvaḥ olarak, güneşte Suvaḥ olarak, Brahman'da Mahah olarak ikamet eder.
O, kendi-ışığını kazanır. O, zihinlerin efendisi olur. O, sözün efendisi olur. O, gözlerin efendisi olur. O, kulakların efendisi olur. O, bilginin efendisi olur.
Sonra o, bedeni mekân olan, özü hakikat olan, yaşamda oynayan (Prāṇa), zihni mutluluk olan, barışla dolu, ölümsüz olan Brahman olur.
Kendisi tanrıların (devaların) efendisi olur.

Ey Prachinayogya (eski Yoga'nın değerli torunu, eski bilgelerin evladı), sen O'nu böylece tefekkür et.

Alternatif

Tüm bunların ötesinde, Brahman olur – ki o, ākāśa'da bedenlenmiş olan, hem kaba hem de ince olanla özdeşleşmiş, hakikati kendi gerçek doğası kılmış, yaşam güçlerinde sevinç bulan, zihni mutluluk kaynağı olan, huzurla dolu ve ölümsüz olandır.

Sonra, mekânı (eteri) bedeni olan, özü Gerçek (Satya) olan, yaşamda (Prāna'da) oynayan, zihni Saadet (Ānanda) olan, huzurla dolu, ölümsüz olan bu Brahman olur.
Ey Prachinayogya, işte sen O'nu böyle tefekkür et

Meditasyon yapılacak varlığın doğası, Brahman'a ulaşılacak yol, meditasyonun meyveleri ve meditasyonun nasıl yapılacağı bu Anuvaka'da açıklanır.

Beşinci Anuvaka'da, meditasyonun nesnesi, dünyalar vb. olarak kabul edilen sembol, Vyāhṛti'dir. Bu altıncı Anuvaka'da ise meditasyonun nesnesi, düşünceden oluşan ve diğer niteliklerle donanmış olan Brahman'dır.

İlk durumda meditasyonun meyvesi "Devalar hürmet sunar."dır.

İkinci durumda meditasyon yapan, hâkimiyet ya da bağımsız egemenlik elde eder ayrıca Vyāhṛti meditasyonunun meyvelerini de elde eder. Ateşte Bhūḥ olarak yerleşir.

Bu ikisi birlikte bir Upāsanā oluşturur.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Tanrıların Bhūḥ, Bhuvaḥ ve Suvaḥ olarak temsil ettikleri ilkeler, aslında Brahman'ın uzuvlarıdır ve Brahman'ın bir yönü olan Vyāhṛti-Mahaḥ ile bağlantılıdır. Brahman'ı gerçekleştirmek ve tefekkür etmek için kalpteki boşluk, Viṣṇu'nun śālagrāma taşında bulunduğu gibi, onun mekânı olarak belirtilir.

Brahman orada, zihnin bilinciyle kavranabilir nitelikte doğrudan idrak edilir, eldeki bir meyve kadar açık biçimde. Bu bölüm, herkesin Atman'a ulaşabileceği yolu göstermek amacıyla başlar.

Manas bilgidir, "man– bilmek" kökünden gelir. ***Manomaya* "bilgiyle dolu" demektir, çünkü O bilgiyle bilinir ya da *Manas* düşünmek için kullanılan şeydir.** ***Manomaya* "Manas'tan yapılmış" anlamına gelir, çünkü O, zihnin yönetici tanrısıdı**r, ya da O bununla işaret edilir, ve O kendisini *Manas* ile özdeşleştirir ya da çünkü ruh *Manas* aracılığıyla ortaya çıkar.

Meditasyona yönelenler, *Manas* yani zihinle meditasyon yapmak zorundadır.O, ölümsüzdür, ışık saçandır.

Sonra Brahman'a götüren yol açıklanır. Kalbin üzerinde, Yoga bilgisine göre bilinen "Suṣumṇā" damarı yükselir. Bu damar, damakların ortasından geçer, küçük dilden geçer. Ayrıca saç köklerinin ayrıldığı başın tepesine ulaşır ve kafatasını deler. Bu damar Brahman'a giden yoldur, yani Brahman'ın gerçekleşmesine giden yoldur.

Bunu bilen ve yalnızca zihinle bilinebilir Atman'ı gören kişi, baştan çıkar ve bu dünyada Bhūḥ Vyāhṛti'si şeklinde Brahman'ın bir parçası olan Ateş'te yerini alır. Aynı şekilde havada, Bhuvaḥ şeklinde, güneşte Suvaḥ şeklinde ve Brahman'da Mahaḥ şeklinde yerini alır. Böylece her birinde onun özü olur ve sonunda Brahman ile bir olur.

O, kendi-ışığını elde eder. O, efendi olur tıpkı Brahman'ın tanrıların efendisi olması gibi.

Tanrılar ona tıpkı uzuvların Brahman'a hizmet etmesi gibi hizmet ederler. O, tüm zihinlerin efendisi olur çünkü Brahman her şeydir ve bütün zihinler onu düşünür. O, sözün efendisi olur, gözlerin efendisi olur, kulakların efendisi olur, bilginin efendisi olur.

Çünkü o tüm varlıkların Atman'ı olduğundan, her canlı varlığın duyuları da ona aittir.

Bunlardan daha ötesi nedir?

O, ya "bedeni mekân olan" (ākāśa-śarīra) ya da "bedeni mekân kadar ince olan"dır. Bu Brahman'dır. O, "doğası her biçimde hakikat olan"dır (satyātmā). O, "yaşamda

oynayan"dır (prāṇa-rāmam). O, "zihni sürekli mutluluk olan"dır (manānandam). O, "barışla dolu"dur (śānti-saṃṛddham). O, ölümsüzdür (amṛtam).

Brahman'ı işte bu niteliklerle—**yalnızca zihinle bilinebilirlik, ölümsüzlük, ışık saçma, hakikat doğası**—tefekkür et. Bu cümle, bizde saygı uyandırmak için âdeta ruhsal öğretmenin doğrudan talimatıdır.

Denilmiştir ki,

Bhū, Bhuvaḥ ve Suvaḥ ile temsil edilen *Devatā*lar, Brahman'ın uzuvları veya parçalarıdır,
dördüncü *Vyāhṛti* olan *Mahah* ile temsil edilen Hiranyagarbha'dır.
Brahman bütün bedeni kaplar.

Başlangıç seviyesindeki kişiler için her şeyi kaplayan Brahman üzerinde yoğunlaşmak zordur. Bu nedenle, Ṛṣiler kalbin boşluğunu O'nun makamı olarak belirlemişlerdir ki genç adaylar zihinlerini Brahman'a kalpte odaklayabilsinler. Kalpte yoğunlaşma uygulaması onlar için kolay olacaktır. Dahası, kalp insanda yaşamsal merkezdir. O, yaşamın yuvasıdır ve damarlarla doludur. Bu nedenle, Brahman üzerinde meditasyon için en uygun yer kabul edilir. Bu, bir çeşit *Pratika Upāsanā*'dır.

Brahman üzerine bu türden meditasyon, *Dahara Vidyā* ve *Śāṇḍilya Vidyā* olarak bilinir (bkz. Chāndogya Upaniṣad VIII-1 ve 2 ile III-14).

- **Sat-Vidya:** Sonsuz ve değişmeyen gerçekliği meditasyonla kavrayarak, zihni mutlak varoluş üzerinde odaklama pratiğidir.
- **Bhuma Vidya**: Sınırsız ve evrensel gerçekliği düşünerek, sonsuzluğu kalp merkezinde hissetme meditasyonudur.
- **Maitreyi Vidya:** Benliğin ölümsüzlüğünü fark etmek için, kendini evrensel bilinçle özdeşleştirme meditasyonudur.
- **Sandilya Vidya:** Kalpteki saf bilinç ve tanrısal varlığı hissetmeye yönelik, içsel farkındalık meditasyonudur.
- **Dahara Vidya:** Kalpteki küçük bir alanı odak noktası yaparak, evrenin o küçük yerde saklı olduğunu idrak etmeye çalışmaktır.
- **Vaisvanara Vidya:** Kozmik varlığı ve evrenin bütünlüğünü idrak etmek için var olan her şeyi kapsayan geniş bir meditasyondur.
- **Samvarga Vidya**: Tüm evrensel farklılıkların tek birliğe eridiği, ayrılıkların yitirildiği birliğin deneyimlendirdiği meditasyondur.
- **Bhrigu-Varuni Vidya:** Derin içsel tefekkürle, Brahman bilgisinin bir anlamda mutluluk ve sonsuz huzur olduğunu fark etmeye çalışmaktır.
- **Anandamaya Vidya:** Mutluluk (Ananda) doğasını doğrudan deneyimlemek için neşeyle dolu bilinç halini odaklanan meditasyondur.
- **Jyotisham Jyotir-Vidya:** İçsel ilahi ışığı ve aydınlanmayı hissederek, zihinsel karanlıkların ortadan kalktığı meditasyondur.

- **Satya-Jnana-Ananta Vidya**: Sonsuz bilgi, hakikat ve gerçeklikle tam özdeşleşme, doğrudan gerçeği deneyimleme meditasyonudur.

Kalbin içinde, tıpkı bir çömleğin içindeki gibi bir boşluk vardır. Pek çok *Nāḍī* kalbe açılır. **Kalp, başı aşağıya dönük bir lotus gibidir**. **Burada Puruṣa ikamet eder. Brahman, kalbin boşluğunda oturur olarak meditasyon yapılır. O, bilen, her şeyin Rabbi'dir. O, kalpte O'nu gören bilgenin *Ātman*'ıdır.**

Bir Yoginin ölüm anında bedenini nasıl terk ettiği burada açıklanır. ***Suṣumṇā Nāḍī*** adıyla bilinen çok önemli bir *Nāḍī*, kalbin üst kısmında açılır. Bu *Nāḍī*, iki damak arasındaki ortadan geçer. Bu *Nāḍī*, İndra'ya, yani aşağı Brahman'a ulaşma yoludur. Bu, Brahman'ın gerçekleştirilmesinin yoludur. Yogi, *Udāna Vāyu*'nun yardımıyla *Suṣumṇā Nāḍī*'ye girer ve kafatasını yararak bu bedeni terk eder. Bu *Nāḍī*ye nüfuz ettiğinde, zihin tek-noktalı olur ve hemen Yüce Benliği, *Paramātman*'ı gerçekleştirebilir. *Suṣumṇā Nāḍī*, Yüce Rabbin ikametgâhıdır. O, ölümsüzlüğe ulaşma yoludur.

Yogi, ***Khecarī Mudrā*** uygular**, uzun diliyle arka burun açıklıklarını kapatır, nefesi askıya alır ve *Prāṇa*'yı başın tepesindeki açıklığa, *Brahmarandhra*ya götürü**r. O, Brahman olur. Burada ***Saguṇa Brahman*** kastedilmektedir. **Yogi, kafatasını yararak bedeni terk ettiğinde, *Hiraṇyagarbha* ile bir olur. Bu, *Devayāna* yoludur. *Suṣumṇā*'nın yolunu bilen ve *Ātman*'ı gören kişi, baş yoluyla çıkar ve bu dünyaya *Vyāhṛti Bhūḥ* olarak başkanlık eden, Brahman'ın bir parçası olan ateşte ikamet eder. O, bütün dünyayı kaplar. Benzer şekilde, havada ve güneşte de ikamet eder. O, tüm varlıkların *Ātman*'ı olduğunda, her varlığın duyuları ona ait olur.**

Bu dünyada, bizzat kendisi kral olan, Svarāj yani bağımsız Rab olarak adlandırılır. Aynı şekilde, Brahman üzerinde meditasyon yapan da böyle bir kral olur. Zihin, akıl, konuşma, kulak, göz vb. üzerinde rablik ya da krallık elde eder. Tüm tanrılar ona hürmet eder. O, Agni, Vāyu ve Āditya'nın (güneşin) sahip olduğu güçleri elde eder. Dördüncü Vyāhṛtimyani mahah üzerinde meditasyon yaparak, Brahman'da yerleşik hale gelir, Brahmaloka veya Satyaloka'da ikamet eder. O, bu Brahman'ın gücünü elde eder.

1.7 7. Anuvaka Pançta (beşli düzen) biçiminde tefekkür

Yeryüzü, gökyüzü, cennet (svarga), ana yönler ve ara yönler
ateş, hava, güneş, ay ve yıldızlar
sular, otlar, orman ağaçları, uzay ve Âtman
bütün bunlar yaşayan varlıklara ilişkindir
Sonra, ruha ilişkin olan gelir

Prāṇa, Apāna, Vyāna, Udāna ve Samāna
gözler, kulaklar, zihin, dil ve dokunma duyusu
deri, et, kas, kemik ve ilik.
Bunu belirleyerek bilge şöyle dedi: **“Bütün bunlar** pañkta**dır (beşli yapıdadır).**
O, pañktayı pañkta ile destekler.”

Yer - Ara Bölge - Gökyüzü - Yönler (çeyrekler) - Ara Yönler (ara çeyrekler)
Ateş - Rüzgâr - Güneş - Ay - Yıldızlar
Sular - Bitkiler - Ağaçlar - Uzam (ākāśa) - Beden (ātman)

Bu, varlıklar bakımındandı. Şimdi beden bakımından:

Dış-soluk (apāna)	Ara-soluk (vyāna)	İç-soluk (prāṇa)	Yukarı-soluk (udāna)	Bağ-soluk (samāna)
Görme	İşitme	Zihin	Söz	Dokunma
Deri	Et	Sinir/Lif	Kemik	İlik

Bu çözümlemeyi yaptıktan sonra bir bilge şöyle ilan etti: “Açıkça, bu bütün dünya beşlidir. Beşli olan aracılığıyla, kişi elbette beşli olanı elde eder.

Şruti’nin başlıca amacı, her şeyin gerçekten de Brahman olduğunu öğretmektir. Arayış içindeki öğrenci, en yüce hedefin —yani her şeyin yalnızca Brahman olduğunun— gerçekleşmesine adım adım ulaştırılır.

Brahman üzerine Vyāhṛti biçiminde yapılan meditasyon daha önce açıklanmıştır. Aynı Brahman üzerine, yeryüzüyle başlayan Pankta’lar biçimindeki (beşli dünya, beş idare edici tanrı ve Ātman’a gönderme yapan beşli alanla temsil edilen) meditasyon ise bu bölümde açıklanmaktadır.

Vedic metinler şöyle der: **"Beş kelimelik bir topluluk Pańkti’dir ve kurban Pańkta’dır." Bu nedenle, dünyalardan başlayıp ruha kadar olan her şey, Pańkta olarak belirlenmiştir. Bu, kurban (ibadet) olarak kabul edilir. Kurbanın icrası ile, insan Pańkta niteliğinde Brahman’a ulaşır. [Pańkta, her biri sekiz heceden oluşan beş ayaklı (Pada) bir Veda ölçüsüdür]. Bu tüm evreni, beşli nesne gruplarından (yeryüzü vb.) oluşmuş Pańkta olarak görmek, kendisini bir Yajna, bir kurban töreni olarak görmekle eşdeğerdir.**

Rishi, yani Veda veya aynı gerçeği kavrayan bilge, nesnel dünyanın tamamını analiz ettikten sonra, onu Adhibhūta ve Adhyātma olmak üzere beşli olarak sınıflandırmıştır.
Bütün bunlar Pańkta’dır, yani doğası gereği beşlidir. Dışsal beşli topluluklar, içsel beşli topluluklar (ruha ait olanlar) tarafından güçlendirilir, desteklenir veya doldurulur. Bu iki bölüm tek bir başlık altında birleştirilmiştir. **Bunlar bir ve aynı olarak bilinir. İçsel grubu, dışsal olanla bir olarak görmek gerekir.**

Paṅkta olan her şeyi meditasyonla düşünen kişi, Brahman, Prajapati ile bir olur.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Az önce Vyāhṛti biçiminde meditasyonu açıklanan Brahman'ın, şimdi yeryüzü ile başlayıp pañkta biçiminde olan şekliyle meditasyonu açıklanır. Hepsi sayıyla beşli olmaları nedeniyle **Pañkta** chandas'a aittir. Bu yüzden hepsi beşlidir. Ve kurban da (yajña) pañktadır. Çünkü Vedik metinler şöyle der: **"Beş kelimeden oluşan topluluk pañkti'dir ve kurban pañkta'dır." Bu nedenle, dünyalarla başlayıp ruhla biten her şey pañkta olarak belirlenmiştir. Ve bu aynı zamanda bir kurban (ibadet) olarak da görülür. Bu şekilde düzenlenmiş kurbanın icrası sayesinde, kişi pañkta doğasındaki Brahman'a ulaşır.**

Şimdi bütün bunların nasıl pañkta olduğu yanıtlanır.

Yeryüzü, gökyüzü, cennet, ana yönler ve ara yönler lokapañkta (beş dünya topluluğu) oluşturur.

Ateş, hava, güneş, ay ve yıldızlar beş tanrı (**devatā**) t**opluluğunu oluşturur.**

Sular, otlar, orman ağaçları, uzay ve Âtman beş canlı varlık (**bhūta**) **topluluğu**nu **oluşturur.**

Buradaki Âtman, Brahman'ın ilk yaratımıdır çünkü bu bölüm yaşayan varlıklarla ilgilidir. "Bu yaşayan varlıklara ilişkindir" ifadesi, yalnızca bir örnek kabilindendir ve "dünyalara ilişkin olan" ve "tanrılara ilişkin olan"ı da içerir çünkü dünyalara ve tanrılara ilişkin beşli gruplar da sayılmıştır.

Sonra ruha ilişkin üç grup sayılır. Prāṇa ile başlayan beş vāyu topluluğu;

gözlerle başlayan beş duyunun topluluğu;

deri ile başlayan beş dhātu (bedenin temel özsuyu) topluluğu. **Bunlar ruha ilişkindir.**

Dışsal olanlar da beşli topluluklardır. Böylece karar verilmiş olur. İşte bu gerçeği bilen bilge (ṛṣi) şöyle dedi: Bütün bunlar pañkta'dır. Dışsal beşli topluluklar, içsel beşli topluluklarla desteklenir ve doldurulur. Buradaki amaç, bunların aslında aynı şey olarak bilinmesidir.

Bütün bunların anlamı şudur: **Kim ki her şeyin pañkta olduğunu tefekkür eder, o Prajāpati ile bir olur.**

1.8 8.Anuvaka - OM Meditasyonu

Brahman OM'dur. Bu bütün dünya OM'dur.
İnsan OM dediğinde, bu itaat/uyum (kabul) bildirmiş olur.
Böylece, kendilerine "Hadi! Onu dinletin!" diye talimat verildiğinde, gerçekten de onu dinletirler.
Sāman ezgilerini söylemeden önce OM derler;
övgü ilahilerini okumadan önce OM Sam derler;
Adhvaryu rahibi karşılığını vermeden önce OM der;
Brahman rahibi giriş övgüsünü söylemeden önce OM der.
Ateş kurbanını (agnihotra/ateş ayini) yürütmeye izin verirken OM denir.
Bir Brahmin, Veda'yı halk önünde okumaya başlayacağı zaman önce "OM" der, sonra da "Veda'yı (brahman'ı) kavrayayım" der.
Ve gerçekten de Veda'yı kavrar.

Alternatif

Om, Brahman'dır.
Om, bütün bunlardır.
Om, bir onaylama sözü olarak bilinir.
Ayrıca tanrılara şöyle söyleterek (dua ettirirler): 'Om, tanrılara dua edin.'
Soma ilahilerini Om ile söylemeye başlarlar.
'Om Yom' sözlerini söyleyerek śāstra'ları (ayin okuma metinlerini) ilahî şekilde okurlar.
Adhvaryu (kurbanın icra edici rahibi) Om ile teşvik sözlerini söyler.
Brahma (başrahip) Om sözüyle onaylar.
Agnihotra kurbanının icrasına Om sözüyle izin verilir.
Bir Brāhmaṇa, Vedaları okumaya başlamak üzereyken, 'Brahman'a erişeceğim' düşüncesiyle Om'u söyler. O gerçekten Brahman'a erişir.

Sruti, **Brahman'ın meditasyonunu önce Vyāhṛti sözü biçiminde, ardından beşli gruplar (Paṅkta) biçiminde öğretmiştir.**

Tüm ibadet türlerine yardımcı olan ve her türlü meditasyon için gerekli ön hazırlığı oluşturan "Om" hecesinin meditasyonu, bu Anuvaka veya derste açıklanmıştır.

Yedinci ders, kaba zekâya sahip en düşük seviyedeki adaylar içindir. Meditasyon biçimi kaba olarak verilir. Orada, Brahman'ın yeryüzü ve diğer görünür, somut biçimlerde tezahür ettiği meditasyon öğretilir.

Altıncı ders, orta seviyedeki adaylar içindir, burada Brahman'ın Manas ve benzeri daha ince biçimlerde tezahür eden yönleri üzerinde meditasyon öğretilir.

Sekizinci ders, en yüksek seviyedeki adaylar içindir. Burada Vedanta'da ilan edilen ve Pranava ile işaret edilen saf Brahman meditasyonu öğretilir.

Her ne kadar Om hecesi yalnızca bir ses olsa da, gerçekten yüksek veya düşük Brahman'a ulaşmanın bir aracıdır. O, tıpkı bir idolün Vishnu'nun mekânı veya simgesi olması gibi, hem yüksek hem de düşük Brahman'ın mekânı veya simgesidir. Sruti şöyle der: "Sadece bu araçla, onlardan birine gider" (Prashna Up. V-2).

Om hecesini bir kelime biçiminde Brahman olarak meditasyonla düşünmelisin çünkü Om her şeydir, tüm kelimeler Om hecesiyle kapsanmıştır. Pranava veya Om herkes tarafından yüksek saygı görür. Om sadece bir sestir. Kendinde bilinçsizdir ve bu nedenle ona sunulan ibadetin farkında olamaz fakat tıpkı bir idole sunulan ibadette olduğu gibi, Tanrı, ibadet edenin eylemlerinin farkındadır ve ona karşılık verir.

Om Brahman'dır. Om tüm evrendir. Sama ilahilerini söyleyen şarkıcılar, Udgatris, Om ile şarkı söylerler. "Om Som" ile düzyazı mısralarını okurlar. Adhvaryu, cesaret verici sözler söyler. Hotri ilahileri okuduktan sonra Adhvaryu, Pratigara olarak bilinen cesaret verici sözü söyler ve bunu söylerken Om hecesini kullanır.

Veda ayini yapmak isteyen herkes, herhangi bir Mantra yüksek sesle okunduğunda başta Om hecesini telaffuz eder. Om'u söyleyerek Brahma rahibi Soma suyunu çıkarır ve Agnihotra'yı emreder. "Adak sunmalı mıyım?" diye sorulduğunda, Om der ve ateşe sunulmasına onay verir.

Tüm isimlendirilen şey isimlere bağlı olduğu gibi, gördüğün her şey de Om hecesi olarak kabul edilir. Nasıl Brahman her şeyin temeli ise, Om da tüm seslerin ve konuşmanın temelidir.

Om hecesini, Brahman'ın göstergesi olarak telaffuz et. Om üzerinde Japa yap. Om söyle. Om ilahi et. Bunu yaparken, Om ile gösterilen Brahman üzerinde meditasyon yap.

Om'da, isimler ve biçimlerden oluşan tüm evren kapsanmıştır. Tüm nesneler, onları gösteren kelimeler aracılığıyla Om'a dahildir. Om her şeyde mevcut olduğundan, her şeyde mevcut olan Brahman'ın göstergesi veya sembolü olabilir.

Om, Brahman'ın hem daha yüksek hem daha düşük (parā–aparā) biçimlerinin simgesidir; nasıl ki bir put Viṣṇu'nun imgesi ise. Nitekim Śruti de şöyle der: "Her ikisiyle de bir olur, onun sığınağıyla."

Sonuç olarak, herhangi bir eylem Om hecesiyle başlatıldığında verimli olduğu için, Om hecesi Brahman olarak tefekkür edilmelidir.

1.9 9.Anuvaka - Öğrenilmesi ile öğretilmesi

Doğruluk (ṛta/dharma), evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Hakikat, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Çile/riyazet (tapas), evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Öz-denetim, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Sükûnet, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Kutsal ateşler, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da**.**
Ateş kurbanı, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Misafirler, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
İnsanseverlik, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Evlatlar, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Üreme, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
Soy/nesil, evet; ama ayrıca Veda'nın özel ve halka açık okunuşu da.
"Yalnızca hakikat"—Hakikatli Rathitara'nın görüşü buydu.
"Yalnızca çile/riyazet"—Daima Çileli Pauruşişṭi'nin görüşü buydu.
"Veda'nın özel ve halka açık okunuşundan başka hiçbir şey"—Acısız Maudgalya'nın görüşü buydu; çünkü bu çiledir, gerçekten de çile budur.

Alternatif

Doğruluk ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
Hakikat ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
Tövbe/çile (tapas) ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
Dış duyuların denetimi ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
İç duyuların denetimi ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
Ateşler (kutsal ateşler) korunmalı, ve öğrenme ile öğretme sürdürülmelidir.
Agnihotra (kutsal ateş kurbanı) icra edilmeli, ve öğrenme ile öğretme sürdürülmelidir.
Konuklar onurlandırılmalı, ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
Toplumsal iyi davranış gözetilmeli, ve öğrenme ile öğretme sürdürülmelidir.
Nesil devam ettirilmeli, ve öğrenme ile öğretme sürdürülmelidir.
Üreme yapılmalı, ve öğrenme ile öğretme sürdürülmelidir.
Torun yetiştirilmeli, ve öğrenme ile öğretme uygulanmalıdır.
'Hakikat (önemlidir)' – Rathitara soyundan Satyavaca böyle düşünür.
'Çile (tapas, riyazet) (önemlidir)' – Puruşişṭi'nin oğlu Taponitya böyle düşünür.
'Yalnızca öğrenme ve öğretme (önemlidir)' – Mudgala'nın oğlu Naka böyle düşünür.
Çünkü gerçekten çile budur, gerçekten çile budur."

Söylenir ki, yalnızca bilgi ile bağımsızlık elde edilir. Bu yüzden kişi, Sruti ve Smriti'de emredilen işlerin bir işe yaramadığını düşünebilir.

Buradaki açıklama, öz-parıltının yalnızca bilgelik yoluyla elde edildiği gerekçesiyle, Śruti ve Smṛti'lerin buyurduğu görevlerin faydasız olduğu sonucunu çürütmek ve böyle görevlerin icrasının gerçekten en yüce amaçların elde edilmesine yardımcı olduğunu göstermek içindir.

Bu Anuvaka, işlerin insanın amacına ulaşmasında bir araç olduğunu göstermek için işler üzerinde durur.

Sekizinci derste, kişinin Pranava, yani Om aracılığıyla Brahman üzerinde meditasyon yapması gerektiği belirtilmiştir. Kişi, en yüksek amaca yalnızca Upasana ile ulaşılabileceğini ve işlerin işe yaramadığını düşünebilir. Bu Anuvaka, görevlerin yerine getirilmesinin Upasana ile birleştirilmesi gerektiğini öğretir. Eğer görevler ihmal edilirse, Upasana istenilen etkiyi veremez.

Bu görevler, **sürekli meditasyon yapamayan, zihninde bazı kirler bulunan bir Upasaka için önerilmiştir. Brahman'ı bilen kişinin işlerle işi yoktur. Sürekli meditasyon yapan biri için Agnihotra'yı yerine getirmek mümkün değildir. Ancak, bedeni, duyuları ve zihni kontrol etme pratiği yapmak zorunda olacaktır.**

Ritam – doğru (eylem); adalet; düşüncede doğruluk; doğru bilgi.
Svadhyaya – Veda'ların çalışılması.
Pravachana – Veda'ların öğretilmesi, ders, vaaz, yüksek sesle Veda okuma, günlük Brahma Yajna töreni, Veda'ların günlük resmi okunuşu.
Tapas – oruç, Krichhra Vrata uygulaması ve diğer bedensel kendini arındırma yöntemleri.
Damah – duyuların kontrolü.
Samah – kendini kontrol etmeden doğan zihnin dinginliği, zihnin kontrolü.
Manusham – dünyevi görevlerin yerine getirilmesi, insanlığa karşı görevlerin yerine getirilmesi evlilik gibi sosyal görevler.
Praja – soy, nesil; Garbhadana ve diğer çocuk doğumuna yönelik kutsal törenlerin yapılması.
Prajanana – cinsel birleşme, doğum dönemlerinde.
Prajati – torun edinmek; yani oğulların evlenmesi yoluyla neslin devamını sağlamak.
Satyavachah – sözü doğru olan, ya da adı Satyavachah olan.
Taponityah – düzenli olarak tapas yapan veya adı Taponityah olan.

Bu Anuvaka'da, Sruti Veda çalışmasının, belirlenen görevler, yani Nitya ve Naimittika Karmalar ile birleştirilmesi gerektiğini vurgular. Veda'ların çalışılması ve öğretilmesi üzerinde de büyük önem verilmiştir. Veda çalışmak isteyen birinin görevleri şunlardır:

Veda'ları çalışmak ve ömrü boyunca dini öğrencilere öğretmek.

Doğru ve dürüst olmak.
Duyularını kontrol etmek ve Tanrı'ya ibadet etmek.
Ateşleri yakmak, Agnihotra'yı yapmak**, konuklara hizmet etmek ve onlara saygı göstermek.**
Sosyal görevlerini doğru bir şekilde yerine getirmek.
Çocuk sahibi olmak ve onları yetiştirmek.
Sruti ve Smriti tarafından emredilen görevlerin yerine getirilmesi, aslında en yüksek amaca ulaşmada bir yardımdır.

Tüm yukarıda belirtilen görevlerle birlikte, Veda çalışmasına ve öğretilmesine özel önem verilmelidir. Bu nedenle "**Veda'ların çalışılması ve öğretilmesi" her cümlede tekrar edilmiştir. Veda bilgisi ancak Veda'ların doğru çalışılmasıyla gerçekten elde edilebilir ve en yüksek iyilik veya en yüksek mutluluk bu bilgiye bağlıdır**. Veda'ların öğretilmesi, bilgiyi unutmamamıza yardımcı olur ve erdemi veya fazileti (Dharma) artırır. Bilgi, başkalarına Veda öğretimiyle mükemmel ve kalıcı hale gelir. Ruhsal bilginin yayılması insanın en yüksek Dharmasıdır. Ayrıca en yüksek bağış şeklidir, çünkü cehaleti ortadan kaldırarak insan acılarını bütünüyle yok etmeye yardımcı olur.

Bu nedenle, Veda'ların çalışılması ve öğretilmesi son derece önemlidir. **Veda'ların çalışılması ve öğretilmesi kendi başına bir tapas (kendini arındırma uygulaması) oluşturur. Burada en yüksek Tapas olarak adlandırılmıştır.**

Ayetin son kısmı, bilgelerin farklı görüşlerini açıklar. Rathitara'nın oğlu Gerçeğe en büyük önemi verir. Purusishta'nın oğlu, tapasın her şeyin en iyisi olduğunu düşünür. Mudgala'nın oğlu Naka, Veda'ların çalışılması ve öğretilmesinin en gerekli olduğunu savunur. Farklı görüşleri sunduktan sonra ayet, tüm bunların en önemlisinin tapas olduğunu belirtir.

"Gerçek", "Tapas" ve "Veda'ların çalışılması ve öğretilmesi"nin tekrar edilmesi, özel bir saygı ve önem uyandırmak içindir.

1.10 10. Anuvaka - Samimiyet, inanç ve anlayışla tefekkür

Ben, ağacı (dünyanın ağacını) canlandıranım.
Benim şanım bir dağın zirvesi gibi yücedir.
Kaynağım saf olan (Brahman)'dır.
Ben, güneşte bulunan o saf gerçeklik (Ātman) gibiyim.
Ben, sezgiyle parıldayan güç ve zenginliğim.
Ben bilgeyim, ölümsüz ve çürümeyenim.
İşte, gerçekleştirmeyi (hakikati) elde ettikten sonra Trisatiku'nun beyanı budur.

BEN SAMSARA AĞACININ KESİCİSİYİM

Bu bölümün, kendisinden önce gelmiş olanlarla doğrudan bir ilgisi olmadığı ve ardından geleceklerle de yakın bir bağı bulunmadığı için, Şankara burayı zekice, **günlük kutsal metin okumasından (svādhyāya) hemen önce tekrarlanacak bir mantra olarak yorumlar.**

Bir önceki bölümde, hem kutsal metinlerin öğrenilmesi hem de bilginin paylaşılması üzerinde on iki kez tekrarlanarak ısrar edilmişti. Şankara bu tekrarın, "Śāstra-yajña" (Kutsal Metin Fedası/Kurbanı) diye adlandırıldığını belirtir. Çünkü Vedaların incelenmesi, herkesin ömrü boyunca sürdürmesi gereken bir görevdir.

Öğrenciler, sağlıklı bir sosyal yaşam sürmek üzere dünyaya adım atmaya hazırlanırken, kısa sürede ev sahipliğinin (gṛhastha) türlü sıkıntılarına da gireceklerdir. Hayatın günlük çalkantıları arasında hiçbir birey, zihinsel dinginliğini kolay kolay koruyamaz oysa böylesi bir denge, derin felsefi metinleri incelemek için zorunludur. Bunun için özel bir zihinsel yeniden yapılanma alıştırmasına ihtiyaç vardır.

Öğrencilik döneminde, kişi böyle bir ortamda kolaylıkla bu içsel dengeyi koruyabilir. Daha sonra, yaşamının inziva döneminde de, aynı sükûneti kendine aşılamayı başarabilir. Fakat gençliğin coşkun çağında—**bedensel arzularla, zihinsel çalkantılarla, entelektüel hırslarla dolu, hayatın meydan okuyan şartlarına karşı tek başına savaş verirken—insanın kendi içinde o serin ve huzurlu bahar iklimini bulması kolay değildir.**

İşte böylesine dağılmış bir zihni her gün yeniden derse ve kutsal incelemeye çekebilmek için, kutsal metinlerin bilgeleri, bireyin kendi içinde uygun şartları bulmasını sağlayacak gizli yöntemler aramışlardır. Şankara'ya göre, şu an ele alınan bu mantra, bir ev sahibinin günlük kutsal metin okumalarına başlamadan önce tekrar etmesi için verilmiş bir formüldür.

Bu sözlerin derin anlamlarına nüfuz ettiğimizde, samimiyet, inanç ve anlayışla bu kıtayı tekrarlayan bir kişinin, hemen o andaki kargaşalı hâlinden kurtulup, dingin ve huzurlu bir tanrısallığın doruklarına yükseldiğini kolayca kavrarız.

Tüm Vedik literatürü daha yakından tanıdıkça, "ağaç" ifadesinin taşıdığı anlam açık hale gelir. Hindu düşüncesinin erken dönemlerinden beri evren bir "ağaç" olarak tasvir edilmiştir. Bu sembol, yalnızca Vedalarda değil, Budist, Gnostik, Hermetik, Hristiyan ve İslamî metinlerde de, dik veya ters çevrilmiş biçimleriyle görülür. Maitrāyaṇī Upanişad, Atman ile özdeşleştirilmiş bir ağaçtan bahseder. Rig Veda, "Gökyüzü ve yeryüzünün yapıldığı o ağaç nedir?" diye sorar. Mundaka Upanişad yine bir kozmik ağaç resmi çizer. Mahābhārata'da, özellikle Aśvamedha Parva'da Brahma-vṛkṣa'nın ayrıntılı betimlemeleri vardır. Viṣṇu Purāṇa'da "Ağaç", Yüce Rabbin isimlerinden biri olarak sayılır. Daha sonraki literatürde bu kavram dönüşmüş ve ters çevrilmiş kozmik ağaç, çokluk dünyasının simgesi olmuştur. Kaṭha Upanişad, Śvetāśvatara Upanişad ve Bhagavad Gītā'nın 15. bölümü de aynı motifi işler.

Ağaç, özellikle de **Aśvattha (Banyan) ağacı,** bu sembol için uygun bulunmuştur; çünkü uzun ömrüyle görece ölümsüz görünür. Ayrıca hiçbir ağaç, dallarının ve yapraklarının çokluğu, sürekli hareketliliği ve gövdesinden toprağa doğru uzanan sayısız kökleriyle, böylesine kapsamlı bir evren benzetmesine uygun değildir. "Aśvattha" kelimesinin etimolojisi de bu anlamı destekler: *Sva* "yarın", *stha* "var olmak" demektir; "Svasttha" "yarın da var olacak olan" anlamına gelir. Başına olumsuzluk eki "A-" geldiğinde "Aśvattha" olur, yani "yarın var olmayacak olan" — yani "fânî olan".

Böylece evren ağacı, nesneler dünyasının tamamını simgeler; onu canlandıran ise sonsuz, her yerde hazır bulunan Bilinç'tir. Rishi Trisanku, kendi özbenliğini bu İlahi Yetkinlik olarak yeniden keşfettiğinde, coşkunun ve sevincin şarkısını söylemiştir.

Bu mantrada, bilge, yaşadığı ilhamı dile dökmekte zorlanır, kelimeler eksik, kırık dökük, tereddütlüdür. Ancak bu kelimeler, yüzeyde az şey söyleseler de, sessiz anlamlarıyla derin bir öznel deneyimin okyanusunu işaret eder. Trisanku haykırır:

"Ben, Saf Benlik, Bilinç İlkesi, Sonsuz Gerçeklik, evren ağacının tamamında hayatı canlandıranım. Ben, en aşağıdan en yükseğe dek tezahür eden yaşam özüyüm." Dolayısıyla, "Şanım dağların zirveleri kadar yücedir" der çünkü nerede yaşamın titreşimi hissediliyorsa, orada onun şanının yankısı vardır.

Bilinç, kendi başına, hayvanî dürtülerden dokunulmazdır çünkü farkındalık sadece aydınlatıcı ilkedir. İyi ve kötü, günah ve erdem, zihnin koşullarıdır, bilinç ise, bunları aydınlatan, fakat onlardan bağımsız olan ışıktır.

Nasıl ki güneş ışığı hem bir suçun işlendiği yeri hem de bir kutsal ritüelin gerçekleştiği yeri aydınlatır, fakat ikisinden de etkilenmezse, bilinç de zihnin iyi ya da kötü hâllerinden etkilenmez.

Bu nedenle büyük bilge, kendi özünün bu İlahi Merkez olduğunu yeniden keşfettiğinde, "Ben, Güneş'in özündeki saf öz gibiyim" diye haykırır.

Şüpheci zihin, bu tür bir Ben-bilgisinin faydasını anlayamaz çünkü ona göre hayat ancak rekabet, kavga ve çıkar uğraşlarıyla anlamlıdır. Oysa Trisanku, bu tür bir evrimin doruk noktasında, "Ben güç ve servetim" der. **İnsan, sıradan hayatta hep servet kazanma peşindedir zengin olduğunda da gücü satın almaya çalışır**. Trisanku, bu zayıflığı kavrayarak, kişinin kendi ilahî doğasını bilmesinin ve yaşamasının, zihni arzuların fırtınalarından ve ihtirasların dalgalarından kurtaran tek liman olduğunu ilan eder. Sonunda, "Akıllı, yok olmayan, çürümeyenim" diye patlar. Çünkü sonsuzu dile getirmek için dilin gücü yetmez, bilge, sonlunun sınırında durarak, yalnızca zıtlık yoluyla işaret edebilir. Bizler, sonluyu tanırız, madde âleminin ölümlülüğünü, çürümesini, akılsızlığını biliriz. Trisanku, zıt ifadeler kullanarak, yani "Akıllı, yok olmayan, çürümeyen" diyerek, sonsuzun bu bildiklerimizden büsbütün farklı olduğunu anlatır.

Samimiyet, inanç ve kararlılıkla bu kıtayı tekrarlayan kişi, günlük kutsal metin incelemeleri için gerekli olan içsel dinginliği ve huzuru mutlaka kazanacaktır.

1.11 11. Anuvaka - Övgü

1.11.1 Öğrenciye Öğütler

Üstad, Vedaları öğrettikten sonra öğrencisine öğüt verir:
"Gerçeği söyle. Görevini yerine getir. Vedâ çalışmasından asla sapma.
Üstadına arzu ettiği ücreti verdikten sonra nesil zincirini koparma.
Gerçekten sapma. Görevden sapma.
Esenliğini ihmal etme. Refahını ihmal etme.
Vedâ'nın öğrenilmesini ve öğretilmesini ihmal etme."

Alternatif

Vedaları öğrettikten sonra, öğretmen öğrencilere şu son öğüdü verir:
"Doğruyu söyle. Doğruluğu (dharma'yı) uygula. Çalışmada hata yapma.
Arzu edilen armağanı öğretmene sunduktan sonra soy zincirini kesme.
Hakikatten gaflet olmasın. Doğru eylemden sapma olmasın.
Kendini korumada hata olmasın. Uğurlu işlerden geri durma.
Öğrenme ve öğretmede ihmalkâr olma."

"Satyam vada – Doğruyu söyle."
Doğruluk, bir şeyi olduğu gibi dile getirmektir; ikiyüzlülükle, art niyetle veya zarar verme kastıyla değil**. İnsan, ne kadar küçük olursa olsun, hatta unutkanlıkla bile olsa, asla yalan söylememelidir.**

Smriti şöyle der: *"İnsan günahlarını tapas (çile/austerity) ile yok eder ve ölümsüzlüğe bilgiyle ulaşır. Brahman'ı tapas ile bilmeye çalış."*

Dolayısıyla kutsal metinlerde emredilen görevler, kalbin saflaşması ve bilginin doğması için yapılmalıdır. Görevlerin yapılması, bilmeye yönelik bir tat doğurur. Kalbi saf olan birinde Brahman bilgisi kendiliğinden parlar.

Bu zorunlu görevler, geçmiş karmaların günahlarını yok ederek bilgiye giden yolu açar. Bu görevler, Atman bilgisine ulaşana dek yapılmalıdır. Bilgiye ulaşıldığında artık görevlerin bir amacı kalmaz.

Sruti der ki**: *“Korkusuz’u (Brahman’ı) dayanak olarak bulan kişide, ‘Neden dharma yapmadım?’ düşüncesi yanmaz; o güvenlik ve güç bulur.”***

İśā Upanişad da şöyle der: ***“Avidya (karma) ile ölümü aşar, Vidya (bilgi) ile ölümsüzlüğe ulaşır.”***

“Doğruluktan sapma, dharmadan sapma” sözleri iki kez tekrar edilmiştir. Çünkü kişi, görevleri bir defa yerine getirdikten sonra artık bırakabileceğini sanabilir. Bu tekrar, görevlerin sadece belli bir dönem için değil, eğer bilgiye ulaşmamışsa tüm ömrü boyunca sürdürülmesi gerektiğini vurgular.

“Doğruyu söyle” buyruğu, beraberinde şu evrensel erdemleri de kapsar:

- **Ahimsa (zarar vermemek),**
- **Asteya (çalma),**
- **Brahmacarya (cinsel disiplin),**
- **Aparigraha (mal-mülk hırsına kapılmama).**

Bu bölüm, diyebiliriz ki, eski *gurukula* üniversitelerinden evlerine dönen öğrencilere yapılan bir “mezuniyet konuşmasını” temsil eder. Bu kısım Hindu “emirleri”ni ifade eder ve tüm konuşma, Hindu düşüncesinin melodisi olan bilimsel bir ritim içinde, birbirini takip eden yedi düşünce dalgasıyla sistemli bir şekilde tamamlanır.

1. Toplum ve kişinin kendisiyle ilgili olarak yaşam biçimini yöneten öğütler.
2. Geçmiş nesil ve mevcut büyüklerle ilişkilerin düzenlenmesi.
3. Kişinin kendisi ve öğretmenleriyle ilişkisi.
4. Toplumdaki bilginlere ve bilge kişilere karşı tutum.
5. Hayırseverlik ve “vermenin yasaları.”
6. Hayattaki görev ve davranışla ilgili şüphelerin çözümü.
7. Dünyada haksız yere suçlananlarla olan ilişkiler hakkında şüphelerin çözümü.

Çocuklar eğitimlerini tamamladıktan sonra, bireysel yaşamlarında ve sosyal varlık olarak bağımsız kaderlerini karşılamaya bırakılmadan önce, öğretmen onlara, Vedanta’nın “uygulama hâli” diyebileceğimiz bir öğüt verir. Rishiler’in nesneler dünyası, düşünceler dünyası ve fikirler dünyasıyla yaptıkları deneylerden elde ettikleri bilgi hazinesinin tümü burada tapınaklardan ve kütüphanelerden alınarak evlere ve tarlalara getirilmiştir! Yarım yamalak eğitim görmüş modern insanlar, Vedanta’yı uygulanamaz bir teori olarak küçümsemeye eğilimlidirler; oysa bu, Hinduizmin yoğunlaşmış özü olan bu bölümü, yeterli bir sükûnet ve dinginlikle okumamış olanların acı yakınmasından başka bir şey değildir. Bu öğütteki ilk düşünce dalgası, öğrencilerin toplumla ilişkileri hakkında Guru’nun verdiği öğütleri içerir.

“Doğruyu söyle. Doğruluk, bir düşüncenin, herhangi bir ikiyüzlülük veya başkalarına zarar verme niyeti olmadan, gerçekten algılandığı gibi dile getirilmesidir. Çoğunlukla yalancı, içtenlikle hissettiğini ifade etme ahlaki cesaretine sahip olmayan kişidir.

Düşünce ve söz arasındaki bu uyumsuzluk, zihinde düşüncelerin kendi kendini iptal etme alışkanlığını doğurur. Bu, bireyin zihinsel gücünü, iradesini ve kararlılık dinamizmini zayıflatır. Böyle tükenmiş bir zihinsel karakter, sonrasında yaşam yolculuğunda ilerleme kaydetmek için fazlasıyla güçsüz kalır. Aslında, doğruluk öz anlamıyla, yalnızca insanın dürüst duygularını doğru ve etkili bir şekilde dile getirmesi değildir; **daha derin anlamıyla, zihinsel düşüncelerin insanın kendi entelektüel kanaatleri ile uyum içinde olmasıdır.**

Vedanta, yaşamın bilimi olduğundan, bilgiyle arınmış aklımızın kesin otoritesine düşünce güçlerimizi disipline edip yönlendirmeye hazır olmadıkça, içimizde doğacak kaos içinde, gerçek ve ilahi doğamızın daha tam açılımını gerçekleştiremeyiz.

Dharma meselesi — Dharma, İngilizcede tam karşılığı olmayan bir kelimedir. Birisi aceleyle bunu “righteousness” (doğruluk/erdemlilik) diye çevirmiştir ve ondan sonra gelenler de aynı kelimeyi tekrarlamışlardır. Böylece geleneksel olarak Dharma “righteousness” diye çevrilmiştir. Ancak bu kelime, Dharma’nın içerdiği anlam yükünü taşımak için fazla yetersizdir.

Dharma;
— Her zaman ve her yerde evrensel olarak iyi olan tüm temel yaşam değerleridir,
— Ahlaki yeniden yapılanma çabalarının ve etik mükemmellik yapılarının sarsılmaz temelini oluşturur,
— Tapınakların, kiliselerin, camilerin, sinagogların ve gurudvaraların köşe taşlarını meydana getirir,
— İnsan onuruna tam anlamıyla ulaşmak ve bu yaşamda istikrarlı bir şekilde “Tanrı-insan” olma yolunda kendi en yüksek boyutuna erişmek isteyen herkesin ebedi ödevidir.

Bu daha geniş anlamıyla, kolaylık olsun diye (ama asla tam karşılık vermediği bilinerek), Dharma’yı “görev” diye çevirebiliriz.

Hinduizm görevler üzerine kuruludur, haklar üzerine değil.

Avrupa düşünce biçimi ise “hak ilkesi” üzerine şekillenmiştir. Onlar, oklar ve bumeranglarla, mermiler ve bombalarla bugüne kadar büyüyerek gelmiş ve şimdi birbirlerini atom silahları ve gizli karşılıklı imha araçlarıyla tehdit eder hâle gelmişlerdir. Amaçları, başkalarının haklarına karşı kendi haklarını talep etmek ve sürdürmektir. Onlar hak istemektedir; haklar alınmalı, kazanılmalı ve korunmalıdır.

Hak temeli üzerine kurulmuş bir uygarlık zorunlu olarak kargaşa ve çatışmaya sürüklenir, o toplumda edinme, biriktirme, sahip olma ve koruma içgüdüleri gelişir ve nihayetinde barışı bozar.

Buna karşılık, Sanātana Dharma yaşamın en temel ayrıcalığını, "görevlerini yapma hakkı" olarak kabul eder. Görev yerine getirilecekse, bunu kavramış bir nesil, yaşamdan yalnızca görevlerini yerine getirecek fırsatları talep etmeyi öğrenir. Böylece görev, biriktirme hırsı ya da koruma kaygısı yerine, verme ruhunu, cömert olma isteğini geliştirir.

Yeni yetişen kuşaklar, öğretmenlerinin yanından ayrılırken, bu yüce ilkeye — toplumlarına, akrabalarına ve kendilerine karşı görevlerini yerine getirme ilkesine — bağlı kalmaları için uyarılırlar.

Öğrencilerin, Gurukula kurumuna girmeden önce ücret ödemeleri istenmezdi. Bu, eski Hindistan'da bir kural değildi. Eğitim ücretsizdi. Eğitime adım atan bir öğrenci, öğretmen için adeta hoş bir meydan okumaydı; öğretmen bu meydan okumayı kabul eder, o "ham madde"den toplumda verimli ve bağımsız bir şekilde kazanç sağlayabilecek bir birey yetiştirirdi.

Eğitimini tamamladıktan sonra çocuk, Gurukula'da uzun süre özenle uzak tutulduğu gerilim ve kaos dolu dünyaya, bugünün deyimiyle kütüphanelerde ve laboratuvarlarda korunan bir öğrenci gibi, birden bire fırlatılmazdı. Aksine, eğitim sistemi öylesine düzenlenmişti ki, toplumun talepleri ve o dönemin yaşam ihtiyaçlarıyla tam bir uyum içinde işlerdi. Böylece çocuk, öğretmeninin korumasından çıktığı gün itibariyle, hayat savaşını vermeye hazır, tam yetişmiş bir asker gibi kendini kanıtlamış olurdu.

Guru Dakṣiṇā (ücret) öğrencilerden, eğitimlerini tamamlayıp kurumdan ayrıldıkları sırada bile talep edilmezdi. Gurukula sistemi, yalnızca onları eğittikleri için ücret istemeyi kendisine yakıştıramazdı. Sistem öylesine kapsamlıydı ve sonuçlarına öylesine güveniyorlardı ki, öğrenciden ödeme almayı yalnızca onun ilk bağımsız gelirinden sonra şart koşarlardı.

Öğrenci evine döner dönmez çalışmaya başlar ve elde ettiği ilk birikimlerini bütünüyle Guru Dakṣiṇā'ya ayırırdı. Kim kendi Gurukula günlerini unutabilirdi ki? Dahası, o günlerde eski öğrencilerin büyük üniversiteleri ayakta tuttukları da iyi biliniyordu. Böylece her kuşağın gençleri, yaşamlarının farklı evrelerinde, yıl be yıl Gurukula fonlarına katkıda bulunmayı sürdürürlerdi.

Ücretini ödedikten sonra öğrenciye, evli hayatına girerek uygun bir kadınla evlenmesi ve onunla birlikte, tamamen kontrollü bir şekilde yaşamaktan zevk alması tavsiye edilir. Bir Hindu evli erkeğinin görevlerinden biri, erken eğitimini yanlış anlamamak, özellikle Brahmacharya üzerine aşırı vurgu yapılmış olan bu eğitimini evli hayatında da

cinsel kontrol olarak sürdürmemektir çünkü bu çoğu durumda cinsel baskı (suppression) anlamına gelebilir. Öğrenciye, soy hattını koparmaması gerektiği de öğütlenir.
Burada ifade edilen düşünce dizisi, “Öğretmene ücretini verdikten sonra soy hattını kesme” ifadesi, hayatımızı en iyi şekilde nasıl planlamamız gerektiğine dair sağlıklı bir öneriyi içerir. Eğitimi tamamladıktan sonra, öncelikle ekonomik olarak bağımsız ol, bir meslek öğren, bir pazar oluştur, rahat bir gelir temin et ve sonra hayatın bir sonraki görevi olarak, kutsal metinlerimize göre, evlen ve ailede soy hattını sürdür.

Bunu, doğruluk, görev, kişisel refah ve bolluktan sapmama uyarıları takip eder.

Doğruluk ve benzeri nitelikler, eğer yanlış bir dünyada uygulanırsa, değerli erdemler yerine, özellikle yüksek değerleri tanımayan suç dolu bir dünyada, birer yük haline gelebilir. Bu nedenle, o dönemde rishi’ler, çocuklara şunu tavsiye etmiştir:

Bir insan başkalarının çıkarlarına alet olmamalı ve başkalarının onun soylu erdemlerinden faydalanmasına izin vermemelidir. “Eusalatī na pramāditavyam – zekâdan sapma” ifadesi, Hindu yaşam ruhu için bir parola olarak kullanılabilir.

“Kendi refahını asla ihmal etme” emri, yine de bugün bizim kendi kutsal yaşam biçimimizi ne kadar yanlış anladığımızı gösterir. Etik ve manevi literatürümüzü, her türlü hile ve diplomasiye kolayca av olabileceğimiz davranış kodları olarak yanlış anlamışızdır bunun sonucunda da yoksulluğa ve sefalet içinde bir hayata sürüklenmişizdir. Bu, çevremizde tam olarak gözlemlediğimiz durumdur.

Buna karşılık rishi, öğrencilerinin bireysel yaşam mücadeleleriyle yüzleşmeye çıktıklarında, kendi refahlarını asla ihmal etmemeleri gerektiğini öğütlemiştir. Bu elbette kendi çıkarları için veya toplumun servetini tekelleştirip eşitsizlik yaratmak için değildir. Öğrencilerden beklenen, başkalarına özverili bir şekilde yardım edebilecek kadar refah sahibi olmalarıdır. Hayır kuralları ve bağış anlayışı, aynı bölümde dördüncü düşünce dalgası olarak hemen ardından gelir.

Doğruluk, görev, zekâ ve refah gibi değerler, gerekli manevi dayanıklılık bireyde ve toplumda mevcut olmadıkça, sağlıklı bir şekilde gelişemez ve sürdürülemez. Bu nedenle, kutsal metinlerin çalışılması ve bu bilgilerin, yanılmaz, güçlü ve coşkulu bir misyoner ruhuyla yayılması, yaşam boyu takip edilecek bir görev olarak tekrar vurgulanmaktadır.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Açıklama — “Üstad Vedaları öğrettikten sonra ...” diye başlayan bu öğreti, Brahman bilgisi elde edilmeden önce Vedalar ve Smṛtiler tarafından emredilen görevlerin zorunlu olduğunu telkin etmektedir; çünkü bu Veda metni, insanın arınmasını amaçlamaktadır. Doğası arınmış olan kişi kısa sürede Ātman bilgisine ulaşır.

Smṛti der ki:

“İnsan günahı tövbe ile yok eder, ölümsüzlüğe ise bilgiyle ulaşır.”

Dolayısıyla, **bilgi elde etme amacıyla öngörülen görevler mutlaka yerine getirilmelidir**. “Emreder” kelimesi, buyruğun ihlali halinde günah doğduğunu gösterir. Brahman bilgisi elde edilmeden önce görevlerin yerine getirilmesi zorunludur. “O güvenlik ve güç elde eder”, “hiçbir şeyden korkmaz”, “neyi kötü yaptım?” gibi metinler, bilgi elde edildikten sonra hiçbir şeyin yapılmasına gerek olmadığını gösterir. Bundan dolayı, daha önce edinilmiş günahların yok edilmesi yoluyla Brahman bilgisine ulaşmak için görevlerin yerine getirilmesi zorunlu olduğu sonucuna varılır.

Önceki bölümlerde doğruluk vb. öğretisinin faydasız olduğu iddiası böylece reddedilir çünkü burada bunların bilgi edinimine yararlı olduğu gösterilmektedir. Üstad, Vedaları öğrenciye öğrettikten sonra onların anlamını da açıklar. Ardından öğüt verir: “Gerçeği söyle” — yani, doğru bildiğini ve söylenmesi gerekeni söyle. Aynı şekilde, “Görevini yap.” Görev, genel bir kavramdır; doğruluk gibi yapılması gereken her şey özel olarak zikredilmiştir. “Vedâ çalışmasından sapma.” Üstadına istediği ücreti verdikten ve ondan izin aldıktan sonra uygun eşlerle evlen; çocuk sahibi olmaktan geri durma. Burada amaç, çocuk olmasa bile evlat sahibi olmak için kurban vb. yollarla her türlü çabanın gösterilmesidir. Bu, çocuk doğurma, cinsel birleşme ve torun sahibi olma şeklinde üç unsurun zikredilmesiyle belirtilmiştir. Aksi takdirde yalnızca cinsel birleşme zikredilirdi. “Gerçekten sapma” — gerçeğe aykırılık, yani yalan, “sapma” kelimesinin gücüyle kastedilmiştir.

“Görevden sapma” — çünkü görev, yapılması gerekendir; görevden sapma, onu yapmamaktır. Görevden sapma yapılmamalıdır; yani görev mutlaka yerine getirilmelidir.
“Esenlikten sapma” — yani kendini korumaya yönelik herhangi bir eylemi ihmal etme.
“Refahtan sapma” — yani maddi-manevi ilerlemeni sağlayacak eylemleri ihmal etme.
“Vedâ çalışmasını ve öğretimini ihmal etme” — yani bunlar mutlaka yapılmalıdır.
Bu, Vedâyı öğrenmiş olan bir kişinin, üstadının evinden, görevlerinin ne olduğuna dair bir arzu edinmeden dönmemesi gerektiğini gösterir. Bunu Smṛti de doğrular:
“Bilerek, görevleri yerine getirmeye başla.”

1.11.2 İbadete layık kişiler

Tanrılara ve atalara karşı görevlerde bir kusur olmamalıdır.
Annen sana bir tanrıça gibi olsun.
Baban sana bir tanrı gibi olsun.

Öğretmenin sana bir tanrı gibi olsun.
Misafirin sana bir tanrı gibi olsun.
Kusursuz olan işler yapılmalıdır, diğerleri değil.
Ayıplanmayan eylemleri yap, başkasını değil.
Bizim için iyi olan eylemler hangileriyse,
onlar senin tarafından yerine getirilmelidir,
başkası değil."

Benzer şekilde, tanrılara ve atalara yönelik görevlerden sapma yani tanrılara ve atalara karşı görev yerine getirilmelidir. Anne senin için Tanrı olsun. Aynı şekilde baba, hoca ve misafir de senin için Tanrı olsun. Anlamı, bunların Tanrı gibi onurlandırılması gerektiğidir. Ayıplanmayan ve erdemlilerin davranışıyla onaylanmış eylemleri yapmalısın. Eğer ayıplanabilir nitelikteyse, erdemlilerce yapılmış olsa dahi, yapılmamalıdır. Anlamı şudur: Onurlandırdığımız kimselerin gerçekleştirdiği eylemlerden yalnızca Vedalara vb. karşıt olmayan iyi eylemleri yapmalı, diğerlerini yapmamalıyız. Bizden üstün olan ve hoca vb. niteliklere sahip Brahmanlara (Kşatriyalar değil) oturma yeri vb. sunarak onları hoşnut etmelisin. Bunun anlamı, onlara dinlenme olanağı sağlamandır; yahut herhangi bir toplantıda onlarla oturduğunda, bir kelime dahi söylememelisin. Onların öğretici sözlerinin yalnızca dinleyicisi olmalısın.

1.11.3 Kalple, yani imanla (saygıyla) ver

Bizden daha yüce olan Brahmanaların (bilgeler) yorgunluğunu sen gidermelisin
onlara oturacak yer vermekle saygı gösterilmelidir.
Her adak hürmetle sunulmalıdır, hor görerek değil.
Refahına göre sunulmalıdır, cimrilikle değil.
Alçakgönüllülükle sunulmalıdır, küstahlıkla değil.
Saygıyla sunulmalıdır. Dostça sunulmalıdır.
Şefkatle ver.
Eğer bir gün görevler veya gelenekler konusunda şüpheye düşersen, o durumda orada bulunan, düşünmede yetkin, görevlerde ve geleneklerde uzman, bağımsız, zalim olmayan ve erdeme susamış Brahmanaların davranışlarını esas almalısın.
Aynı şekilde, suçlanan kimseler hakkında da, **orada bulunan, düşünüp tartışabilen, erdeme yönelen ve zalim olmayan** Brahmanaların tavrı senin için ölçü olmalıdır.
İşte **bu, (Vedik) buyruğun kendisidir. Bu, öğretidir.** Bu, **Vedaların gizli özüdür**.
Bu, ilahi emirdir. Böyle yapılmalıdır, ve böyle yapılması zorunludur.
Böylece, bu şekilde üzerine düşünülmelidir."

Ayrıca, **eğer vereceğin bir şey varsa, onu tam bir kalple, yani imanla (saygıyla) ver, imansız verme. Bolca ver. Utanarak, yani gösterişsiz şekilde ver. Korkuyla ver, aynı zamanda şefkatle ver. Şefkat dostluktan vb. doğar. Sonra, böyle davranırken eğer**

Vedalar veya Smṛtiler tarafından buyurulmuş bir eylem yahut gelenekleşmiş bir davranış hakkında kuşkun olursa, o yer ve zamanda bulunan, buyurulmuş görev veya davranışlara karşı dikkatli olan, düşünme yetisine sahip, başkalarınca yönlendirilmeyen, zalim olmayan ve erdemi seven Brahmanlar hangi şekilde davranıyorlarsa, sen de öyle davran. Yine, günah işlediği sanılan kişiler hakkında da, onların nasıl davrandıkları gibi davran.

İşte bu kuraldır. **Bu, babaları tarafından oğullarına vb. öğretilen öğrettir. Bu, Vedanın gizli anlamıdır. Bu Tanrı buyruğudur. Öyleyse tüm bunlar bu şekilde yapılmalıdır. Yapılmalıdır. Bu tekrar, ciddiyet ve dikkat uyandırmak içindir.**

Sriya (hediye) neşeli bir ruh haliyle ve bol miktarda verilmelidir. Farklı yorumcular "Sriya" kelimesini farklı şekillerde açıklamışlardır. Bazıları bunu **ayrım gözeterek vermek** olarak anlamış, yani hediyeler uygun bir ayırım ile verilmelidir. **Suresvaracharya**, bunu "hediyeler kişinin imkânına göre verilmelidir" şeklinde açıklamıştır çünkü bu **Sattvik hediyedir**. **Zengin bir kişi büyük hediyeler vermelidir. Küçük hediyeler verirse, bu kendisine büyük bir utanç getirir.**

Bir Brahmana'ya herhangi bir hediye veya mal verirken, bunu **saygı ve inançla** verin. Saygısızca verilen şey, ne bu dünyada ne de öteki dünyada bir işe yarar. Saygısızca verilen bir hediyenin meyvesi alınamaz. Eğer bir şey verecekseniz, bunu **tam kalpten, inanç ve saygı ile verin**.

İnançla yapılan herhangi bir eylem, kalbi hızla arındırır ve dini bilinci güçlendirir.
"Buna dikkat edilmelidir. Buna dikkat edilmelidir."
Tekrar, bunlara özel bir saygı geliştirmek içindir. Hiç kimse bunları göz ardı etmemelidir. Verilen talimat, **Adesa** veya **Vedic emir**dir. Tıpkı bir kralın hizmetkârlarına bir iş yaptırmalarını emretmesi gibi, bir Vedic emir de adanmış kişiyi yukarıdaki talimatları yerine getirmeye zorlar.

Şüpheli durumlarda nasıl karar verilmeli? Seninle aynı ülkede, çağda ve soyda yaşayan, Bağlantı, nefret, kaygı ve diğer kötü niyetlerden uzak olan, Kutsal metinlerin gerçek anlamını çözebilen,m Sürekli ve tesadüfi görevlerini yerine getiren ve bunu doğru şekilde yapmaya odaklanan, Öfke ve bağnazlıktan uzak, Sadece Dharma için çalışan, kazanç ve şöhret için değilü düşünmede yetkin, görevlerde ve geleneklerde uzman ihtiyatlı, dindar, başkalarınca yönlendirilmemiş, zalim olmayan, erdemi seven bilge nasıl hareket ediyorsa, sen de öyle hareket etmelisin.

1.12 12. Anuvaka - Güneş ve İlahi Koruma Çağrısı

"Güneş (Mitra) bize iyilik yapsın, Varuna (bilgelik, adalet, gökyüzü ve su) da öyle.
Aryaman (adalet, doğru yol gösterme) bize iyilik yapsın.
İndra ve Brihaspati bize iyilik yapsın.

Her yeri kuşatan Vişnu bizim için hayırlı olsun!
Brahman'a secde! Ey Vayu, sana secde!
Sen gerçekten görünür Brahman'sın!
Seni gerçekten görünür Brahman olarak ilan ettim!
Seni Adil ebedi yasa olarak çağırdım. Seni gerçek olarak çağırdım.
O beni korudu. O Brahman konuşanı (öğretmeni) korudu.
O beni korudu. Konuşanı korudu.
Om! Huzur, huzur, huzur."

Siksha Valli'nin ilk Anuvaka'sında, barış ilahisi, öğrencilik hayatının mutlu ve başarılı bir şekilde sona ermesi ve bilgi edinme sürecindeki engellerin ortadan kaldırılması için tanrıların bereketlerini çağırmak amacıyla okunmuştur. Burada ise, aynı barış ilahisi, Kendi Gerçekliği'ni (Atman) gerçekleştirmek için tanrıların bereketlerini çağırmak amacıyla tekrar edilmektedir.

On birinci derste, öğretmenin öğrencisine verdiği öğütler aktarılmıştır. Ayrıca, Upasana (ibadet) ve eylemlerin Brahman bilgisini elde etmede yardımcı araçlar olduğu öğretilmiştir.

Sri Shankaracharya'ya göre, bu ders veya Anuvaka, Brahmananda Valli ile birlikte değerlendirilmelidir.

İlk Anuvaka'daki barış ilahisi burada tekrar edilmiştir ancak küçük bir fark vardır. Temel olarak aynı metin olmakla birlikte, zaman kiplerinde yapılan değişiklikler burada uygun düşecek şekilde düzenlenmiştir. **İlk Anuvaka'da "Brahman'ı ilan edeceğim" denir çünkü Brahman henüz öğretilmemiştir. Ayrıca, "O beni korusun" ifadesi kullanılır. Burada ise, "Brahman'ı ilan ettim, O beni korudu" denir çünkü Brahman zaten konuşulmuş ve tanrıların lütfuyla bilgi edinme yolundaki tüm engeller kaldırılmıştır.**

Öğrenci burada, İndra, Varuna ve diğer tanrılara karşı minnettarlığını ifade etmektedir. Eylemler gerçekleştirilmiş olsa bile, nankörlük günahı nedeniyle meyveler elde edilemeyebilir. Öğrenci, tanrıların içten ve dıştan kaynaklanan tüm engelleri kaldırmak suretiyle yaptığı iyiliği hatırlar ve böylece nankörlük günahından kaçınmak için tanrılara minnettarlığını ifade eder.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Burada barış ve huzur çağrısı, bilgi edinmenin önündeki engelleri aşmak için yapılır. "Güneş bize iyilik yapsın" gibi ifadeler, önceden yorumlanmıştır.

Bu pasaj, vidyā (bilgi) ve karma'nın görece değerlerini ayırt etmek amacıyla okunmalıdır

En yüksek mutluluk sadece karmadan mı, yoksa bilgi ile desteklenen karmadan mı, yoksa bilgi ve karma birlikte mi, yoksa karma yerine bilgiyle mi, yoksa yalnızca bilgiyle mi elde edilir?

Karma'dan yalnızca kaynaklandığı savı, Veda'nın anlamını bilen kişilere karma yapması emredildiğinden ileri sürülebilir. Smṛtiler, yeniden doğmuş her sınıfın tüm Veda'yı ve sırlarını öğrenmesini öngörür. Bu çalışma, benlik bilgisi ve Upanişadların özünü içerir. Bilgili olan kişinin kurban yapması gerektiğini bildiren metinler, karmayı yerine getirme kapasitesinin yalnızca bilen kişiye ait olduğunu gösterir. Bilginin karmadan önce geldiği de söylenir.

Bilgili olan kişi karmayı yerine getirebilir, bilgi karmadan önce gelir.

Karma ve bilgi kombinasyonunun özgürleşme sağlayacağı görüşü geçersizdir. Başlangıcı olan her şeyin bir sonu vardır; karma'nın sonuçları geçici ve sınırlıdır. Bilgi ve karma birlikte özgürleşme sağlayamaz; çünkü karma başka sonuçlara yol açar (nesil, dönüşüm, arınma, arzu tatmini), oysa özgürleşme bu sonuçlarla çelişir.

Bu görüş sürdürülemez. Gerçekten de kabul edilir ki Moksha ebedidir. Karma'nın sonuçları ise geçicidir geçici olan bir şey amaç olarak istenmez. Eğer en yüksek iyilik yalnızca eylemlerden kaynaklansaydı, bu geçici olurdu. Bu nedenle, eylemler özgürlüğü sağlayamaz ve ebedi mutluluk veremez

Brahman her yerde hazırdır ve **Brahman'dan ayrı olanlar cehaletin bedenleşmiş varlıklarıdır. Bu nedenle özgürleşme, ulaşılan bir şey değildir çünkü ulaşılan yer, kendisinden ayrı olmalıdır.** Sruti ve Bhagavad Gita, yalnızca Brahman'ın var olduğunu ve özün birliğini öğretir**. Nesne, özne ve fail ayrımı olmayan benlik bilgisi, karma ile çelişir çünkü karma bu ayrımlara dayanır. Dolayısıyla bilgi ve karma birlikte özgürleşme sağlayamaz.**

Sannomitra ve diğerleri, yukarıda açıklanan bilgi edinme engellerini ortadan kaldırmak için barışı çağırmıştır; şimdi ise, Brahman bilgisini elde etme engellerini kaldırmak için barış çağrısı yapılmaktadır: "Güneş bize iyilik yapsın vb."

Nesne, özne, eyleyen vb. ayrımı olmayan yerde eylem mümkün değildir. Sruti'de binlerce pasaj, **ikicil anlayışın Benlik bilgisini bozan bir anlayış olmadığını** öğretir. Bu nedenle bilgi ve Karma birbirine karşıt olup bir araya gelemez. Dolayısıyla, **Moksha'nın bilgi ve Karma'nın birleşimiyle elde edildiği** iddiası akla uygun değildir.

İtiraz eden kişi der ki: "Bu sonuç Sruti'ye aykırı; çünkü Sruti, eylemleri öngörür ve tüm Veda metinleri yetkilidir."

Buna yanıt: Dışsal nesnelere olan arzu, yalnızca Benlik bilgisinden yoksun olanlarda ortaya çıkar. Arzu duyan kişi eylem yapar ve bu eylemlerin meyvesini almak için beden

alır. Benlik bilgisini kazanmış kişide arzu yoktur; Atman, kişinin kendi benliğinden farklı olmadığı için Atman bir arzu nesnesi olamaz. Kendi gerçek benliğinde yerleşmek, Moksha'dır. Bu nedenle, bilgi ve eylem arasında bir karşıtlık vardır ve **Moksha'yı sağlamak için bilgi, eyleme ihtiyaç duymaz.**

Ancak zorunlu eylemler, geçmişten gelen engelleri kaldırarak bilgiye **araç** olur. Bu nedenle, bu bölümde eylemler ele alınır ve Sruti'nin eylemleri emretmesiyle bir çelişki oluşmaz. Sonuç olarak, **en yüksek iyilik veya özgürleşme yalnızca bilgi ile elde edilir.**

- **Karma yalnızca geçici sonuçlar doğurur; özgürleşme kalıcıdır.**
- **Bilgi, tüm ayrımları ortadan kaldırır; karma ise ayrımlara dayanır.**
- **Önceki doğumlardan gelen engeller, karma yoluyla ortadan kaldırılabilir, fakat bilgi doğrudan meditasyon ve çalışmayla edinilir.**

2 **Brahmananda Valli –** Brahman'ın saadeti bölümü

2.1 1.Anuvaka **- Brahman: Varlık(Hakikat), Bilgi ve Sonsuzluk**

O, bizi ikimizi birlikte korusun.
O, bizi ikimizi birlikte beslesin.
İkimiz birlikte güç kazanalım.
Çalışmamız parlak ve aydınlık olsun.
Birbirimizden **asla hoşnutsuzluk duymayalım**, birbirimizi küçümsemeyelim.
Om! Huzur! Huzur! Huzur!

OM.
Brahman'ı bilen insan, var olanların en yücesine erişir. Bununla ilgili olarak şu dize vardır:

Hakikat ve bilgi,
Sonsuz ve Brahman—
Onları,
en derin oyukta gizli,
en yüce gökte gizli olarak bilen kişi,
bütün dileklerine ulaşır,
bilge Brahman ile birlikte.

İşte bu benliğin (ātman) kendisinden uzay var oldu; uzaydan hava;

**havadan ateş; ateşten sular; sulardan toprak; topraktan bitkiler;
bitkilerden besin; besinden ise insan. Şimdi burada insan, besinin özünden oluşur.
İşte bu onun başıdır; bu sağ yanıdır; bu sol yanıdır; bu gövdesidir (ātman);
ve bu, dayandığı alt kısmıdır. Bununla ilgili olarak da şu dize vardır**

Alternatif

Om!
Brahman'ı bilen kişi en yüceye ulaşır. İşte bunu bildiren bir mısra:

"Brahman Gerçek'tir (Satyam), Bilgi'dir (Jñānam) ve Sonsuz'dur (Anantam).
Onu, kalpte gizlenmiş, aşkın Akāśa (Parama Ākāśa) olarak bilen kişi, her türlü arzuyu, her şeyi bilen Brahman ile birlikte gerçekleştirir."
Böylece, bu Atman'dan Ākāśa (eter) doğdu;
Ākāśa'dan hava (Vāyu);
havadan ateş;
ateşten su;
sudan toprak;
topraktan otlar (bitkiler, sebzeler);
otlardan yiyecek;
yiyecekten insan.
İşte insan, yiyeceğin özünden meydana gelmiştir.
Bu onun başıdır. Bu onun sağ kanadıdır (sağ eli). Bu onun sol kanadıdır (sol eli).
Bu onun gövdesidir (bedeni). Bu onun kuyruğu ve desteğidir.

Alternatif

Kalpteki en yüce mekânda, zekâya yerleşmiş olarak bulunan Brahman'ı bilen kişi, her şeyi bilen Brahman ile bir olduğu bilinciyle, arzulanan her şeyi aynı anda deneyimler.
Böylelikle bu Ātman doğmuştur

İlk bölümde (Sikṣā Valli), **Samhita'nın konusu** olan **ve karma ile bağdaşabilen (yani eylemlerle çelişmeyen) meditasyon** öğretilmişti. Ardından, Vyāhṛti'ler aracılığıyla, şartlanmış (koşullu) Atman'ın bilgisi öğretilmişti, bu bilgi bağımsız egemenliğe (Svarājya) ulaştırır. Fakat yalnızca bunlar, **Samsara'nın (dünya hayatının) tohumu olan cehaleti (Avidyā'yı)** tamamen ortadan kaldıramaz.

Brahma Vidya – yani **Benliğin Bilgisi** – işte bu bölümün özel konusudur. Koşulsuz Brahman'ın bilgisi, bütün sıkıntıların tohumu olan cehaleti tamamen yok edebilir. Bu nedenle, dünya hayatının kökünü ortadan kaldıran aşkın Brahman bilgisi, şimdi bu ikinci bölümde (Brahmānanda Valli'de) başlatılmaktadır.

“**Om, brahmavit āpnoti param – Brahman’ı bilen, En Yüksek Olan’a ulaşır**.” Brahman’ı bilen en yüce olana ulaşır. Bu, bütün bölümün anlamını özetleyen kısa bir ifadedir. Bu bölüm, Upanişad’ın özünü taşır. **Brahman bilgisiyle özgürleşme, bütün Upanişad’ın temel öğretisidir.**

Meditasyon, Saṁhitā’nın konusu olarak, Karma ile çelişmeyen bir biçimde ilk olarak açıklanmıştır. Ardından, koşullu Ātman bilgisi Vyāhṛti’ler aracılığıyla açıklanır ve bu bilgi kişinin kendini gerçekleştirmesine yol açar. Bunlar, dünyasal varlığın (Saṁsāra) kökünü tamamen ortadan kaldıramasa da, Ātman bilgisinin öğretisi, tüm sınırlamaları aşarak cehaleti, yani tüm acıların tohumunu ortadan kaldırmayı amaçlar. Brahman’ı bilen kişi en yüksek mertebeye ulaşır. Brahman bilgisinin faydası, cehaleti yok etmek ve dolayısıyla Saṁsāra’nın tamamen sona ermesini sağlamaktır.

Daha sonra şöyle denir: “**Bilge kişi hiçbir şeyden korkmaz**.” Dünyasal varlığın tohumu hâlâ varken, korkusuzluk ve yücelik elde etmek çelişkili olur. Kişi erdem veya kötülükten, yapılan veya yapılmayan eylemlerden etkilenmez. Böylece, Brahman bilgisini edinmekle dünyasal varlığın tamamen sona erdiği görülür. “Brahman’ı bilen kişi en yüksek mertebeye ulaşır” ifadesi, tüm Valli’nin anlamını özetler.

Bilgi edinme süreci, duyma, düşünme ve meditasyonla başlar.

Brahman’ı bilen kişi yalnızca Brahman’a ulaşır. Brahman, her yerde olan ve tüm varlıkların Ātman’ıdır. **Bu nedenle Brahman, olağan anlamda “edinilebilir” değildir çünkü edinmek, sınırlı bir bilene ve sınırlı bir nesneye işaret eder**. Cehalet nedeniyle Brahman’a ulaşamayan kişi, Veda tarafından eğitildiğinde ve Brahman’ı kendi Ātmanı olarak gördüğünde, Brahman’a ulaşır.

Brahman: Varlık, Bilgi ve Sonsuzluk
“Satyam, Jñānam, Anantam Brahman.” Brahman, Varlık, Bilgi ve Sonsuzluktur. **Bu üç kelime, Brahman’ı niteleyen değil, tanımlayan öğelerdir.**

- **Satyam (Gerçeklik):** Formu değişmeyen, değişmez olan şey gerçektir. Değişkenlik sahtekârlıktır. Brahman, Satyam olarak değişime tabi değildir.
- **Jñānam (Bilgi): Brahman kendisi bilgidir; sadece “bilgiye sahip olmak” değildir.** Bilgi, Brahman’ın ayrılmaz özüdür.
- **Anantam (Sonsuzluk):** Brahman, mekânda, zamanda ve özde sınırsızdır; çünkü her şeyin sebebidir ve ondan ayrı bir şey yoktur.

Brahman, bilen ve bilinebilendir, sonsuz, her yerde mevcut ve her şeyin Ātmanı’dır. Brahman, sınırlı algılarla kavranamaz, tüm ayrılıkların ötesindedir.

Yaratılış Hiyerarşisi (Ātman’dan İnsana):

1. **Ātman → Akāśa**
2. **Akāśa → Vāyu (özellikleri: ses ve dokunma)**

3. **Vāyu → Ateş (özellikleri: form, dokunma, ses)**
4. **Ateş → Su (özellikleri: tat, form, dokunma, ses)**
5. **Su → Toprak (özellikleri: koku, tat, form, dokunma, ses)**
6. **Toprak → Otlar → Gıda → İnsan**

İnsan, gıdanın özünden oluşur. Vücut uzuvlarının enerjisinden oluşan meniden insan formu çıkar. **Yalnızca İnsanlar, Karma uygulayabilir ve bilgi edinebilir. Diğer hayvanlar ise yalnızca yemek ve içmekle sınırlıdır.**

Bilginin başlangıcı Śruti'yi dinlemekle (Śravaṇa) olur. Śruti şöyle der:

"Atman işitilmeli, üzerinde düşünülmeli ve tefekkür edilmelidir." Brahman'dan yüce hiçbir şey yoktur. Bu yüzden Brahman **Parama (En Yüce)** olarak bilinir.

Shravana (listening), Manana (contemplation) and Nididhyasana (meditation)

İleride denilecektir: "Brahman'ı bilen hiçbir şeyden korkmaz.", "O, erdem ya da günah tarafından etkilenmez." Buradan anlaşılır ki, **Brahman bilgisine ulaşıldığında Samsara tamamen sona erer.**

Şöyle denebilir: "Brahman zaten her şeyde vardır, her şeyi bilen ve her yerde hazır olandır, tüm varlıkların Atman'ıdır. Öyleyse O, ulaşılacak bir şey değildir." Normalde bir şeyin bir diğerine ulaşmasından bahsederiz sınırlı bir şeyin sınırlı başka bir şeye ulaşması gibi. Oysa Brahman sınırsızdır, her şeyin Atman'ıdır. Bu durumda Brahman'ın ulaşılacak bir şey olarak tanımlanması doğru mudur?

Burada bir çelişki yoktur**. Çünkü Brahman'a ulaşma ya da ulaşmama, sadece Onun idrak edilip edilmemesine bağlıdır. Gerçekte Jīva (bireysel ruh) Brahman ile birdir. Ama cehalet yüzünden kendisini Annamaya (besinden oluşmuş beden)ve diğer bedenlerle özdeşleştirir**,bunlar Atman'a dışsal, sınırlı ve maddeden oluşmuş şeylerdir. **Böylece Jīva onlara dalar ve hakikatini unutmuş olur.**

İnsan kendini dışarıdaki nesnelerde ararken kendini unutur. Aynı şekilde Jīva da cehalet yüzünden kendi özünün Brahman olduğunu göremez. Bu yüzden Śruti haklı olarak "Brahman'a ulaşılmalı" der. Yani, cehalet nedeniyle ulaşılmamış olan Brahman, öğretmen ve Śruti tarafından hatırlatıldığında, kişinin kendi Atman'ı olarak idrak edilir.

Tıpkı onuncu adamın, "Ben onuncuyum" bilgisiyle cehaleti yok edip kendisini bulması gibi, insan da, "Ben Brahman'ım" bilgisiyle cehaleti yok eder ve Brahman'ı "ulaşır." Brahman'ı bilen kişi en yüksek mertebeye ulaşır. Bu anlamda, aşağıdaki ilahi okunur. Brahman Varlık, Bilgi ve Sonsuzluktur. Onu bilen, en içteki boşlukta—aşkın Akāśa, Paramākāśa'da—yerleşir ve her arzusunu Omniscient (her şeyi bilen) Brahman ile gerçekleştirir.

Açıklama (Shankara Bhāṣya).

Satyam Jñānam Anantam Brahma

Şimdi, bir kimse Brahman'ın ne olduğunu sormaya meyledebilir.

Śruti, Brahman'ın doğasını şöyle tanımlar,
***Satyam*(Hakikat), *Jñānam* (Bilgi), *Anantam* (Sonsuzluk) — bunlar Brahman'ın sıfat ekleri (viśeṣaṇārtha)dır; Brahman ise öz (viśeṣya)'dir. Bu ifade, Brahman'ın tanımını bütünüyle kapsar. Bu ifade Brahman için bir tanım olarak verilmiştir. Brahman bilinmesi gerekendir, bu yüzden O viśeṣya'dır. Brahman söylemin öznesidir. Brahman bu üç sıfat ile (Satyam, Jñānam, Anantam) nitelendiğinde, tüm diğer nesnelerden ayırt edilir.**

Çünkü bir şey, diğerlerinden ayırt edildiğinde bilinebilir tıpkı bir nilüferin mavi, büyük ve hoş kokulu olmasıyla bilindiği gibi. Nasıl ki "mavi", "büyük", "hoş kokulu" nitelemeleri nilüferi tanımlıyorsa, aynı **şekilde *Satyam, Jñānam, Anantam* da Brahman'ı tanımlar. Bu nitelemelerle Brahman, bu sıfatlara sahip olmayan, gerçek olmayan (asat), şuursuz (acetana) ve sınırlı (anta) olan tüm nesnelerden ayırt edili**r. Bir nesne ancak diğerlerinden ayırt edilerek bilinir. Örneğin, bir kırmızı nilüfer ancak mavi veya diğer renklerdeki nilüferlerden ayırt edilince bilinir. Aynı şekilde Brahman da ancak gerçek olmayan, şuursuz ve sınırlı tüm nesnelerden ayrıldığında bilinebilir. Aksi halde Brahman hakkında kesin bir kavrayış mümkün değildir. Mavi, büyük ve hoş kokulu nilüferin yanı sıra kırmızı, küçük ya da az kokulu nilüferler de vardır. Dolayısıyla "mavi" vb. sıfatlar, kastedilen nilüferi diğerlerinden ayırt etmeye yarar. Fakat Brahman'ın başka türleri yoktur. Nasıl ki gördüğümüz güneş yalnızca birdir, Brahman da yalnızca birdir. Dolayısıyla Brahman, başka bir Brahman'dan ayırt edilemez. Bu yüzden "Satyam, Jñānam, Anantam" eklerinin gereksiz olduğu ileri sürülebilir. Bu itiraz geçerli değildir.

Çünkü bu sıfatlar, niteleme için değil, tanımlama için verilmiştir. Niteleyici ekler yalnızca aynı tür ya da cins içindeki nesneleri birbirinden ayırır. Oysa tanımlayıcı ekler, tanımlanan şeyi tüm diğerlerinden, bütün dünyadan ayırt etmeyi amaçlar. Bu ifade, "Âkâşa (uzay), mekân sağlayandır" ifadesi gibi tanım işlevi görür.

***Satyam, Jñānam, Anantam* kelimeleri birbirine bağlı değildir. Her kelime, tanımlanan Brahman'ın eşanlamlısıdır. Her sıfat diğerlerinden bağımsızdır. Dolayısıyla her biri doğrudan Brahman'a bağlıdır: Satyam Brahman, Jñānam Brahman, Anantam Brahman.**

Satyam nedir? Bir şeyin kavrandığı hali değişmiyorsa o şey *Satyam*'dır. Bir nesne, bir kez ortaya çıktığı hali dışında başka bir hale bürünmüyorsa o gerçektir. Formu değişen, farklılaşan şey ise *Anṛtam* (yanlış, sahte)'tır. Dolayısıyla tüm değişim (*vikāra*) gerçek dışıdır. Değişebilirlik sahteciliktir.

Śruti açıkça der ki:
“Bütün değişim yalnızca isimdir, dilin yaratımıdır; ‘toprak’ denilen tek başına gerçektir. Yani yalnızca *Sat* (Varlık) gerçektir.” (Chāndogya Upanişad VI-1-iv) Dolayısıyla “Brahman Satyam’dır” ifadesiyle Śruti, Brahman’ı değişimden ayırır.

Buradan Brahman’ın neden (kāraṇa) olduğu düşünülebilir. Eğer O neden ise aynı zamanda faildir çünkü O gerçek özdür. O halde kil gibi şuursuz bir nesne olduğu sonucuna varılabilir.

Bu yüzden Śruti ekler:
“Brahman bilgidir, bilinçtir – Jñānam Brahman.” “Jñāna” kelimesi bilmek ya da bilgililik değil, mutlak bilgi, mutlak bilinç demektir. Burada bilgi, bilen özne, bilme eylemi ya da bilinen nesne anlamında değildir; doğrudan bilgi olarak Brahman’ın sıfatıdır.

Eğer Brahman “bilen” olsaydı, yani bilme fiilinin öznesi olsaydı, değişime açık olurdu ve dolayısıyla gerçek ve sonsuz olamazdı. Sonsuz olan, hiçbir şeyle sınırlı olmayan, hiçbir şeyden ayrılamayandır. Eğer Brahman bilen olsaydı, bilinen ve bilme fiilinden ayrılmış olurdu; o zaman da sınırsız olamazdı.

Nitekim Śruti der ki:
“Bir kimse hiçbir şey görmediğinde, hiçbir şey bilmediğinde (öz benlikten başka), işte bu sonsuz olandır (Bhuma, Brahman). Ama bir şey gördüğünde, bir şey bildiğinde, işte bu sınırlıdır.” (Chh. Up. VII-24-i)

“Hiçbir şey bilinmez” ifadesi, öz-dışını bilmenin yokluğunu kasteder. Burada insan kendi benliğini bilir anlamı çıkmaz**. Çünkü öz benlikte ikilik olmadığından insan kendini bilmez zaten kendisidir.**

Bu ifade Bhuma’nın (Sonsuz’un) tanımıdır. İnsan yalnızca kendisinden ayrı olan bir nesneyi görebilir. Bhuma, nesnenin bulunmadığı yerdir.

Benlik insandan ayrı olmadığı için, insan özünü bilen bir özne olamaz. Eğer Atman bilinebilen olsaydı, bilen özne bulunmazdı çünkü o zaman Atman “bilinmesi gereken” olurdu.

Eğer Atman hem bilen hem bilinen olduğu söylenirse, bu mümkün değildir çünkü Atman bölünmezdir. Parçasız olan tek Öz aynı anda hem bilen hem bilinen olamaz.

Ayrıca, Atman bir çömlek gibi bilinebilecek olsaydı, yazıların “Onu bil” diye verdiği tüm öğütler anlamsız olurdu. Çünkü zaten bilinen bir şeye “bil” demek anlamsızdır. Bu yüzden Brahman bilen olamaz; gerçek ve sonsuz olan yalnızca mutlak varlıktır. Śruti de der ki: “İşte bu gerçektir.” (Chh. Up. VI-8-vii)

Dolayısıyla **“Jñānam Brahman” ifadesi, Brahman’ın fail veya neden olduğu fikrini, ya da kil gibi şuursuz bir nesne olduğu fikrini reddetmek için verilmiştir.**

Brahman bilinç olarak tanımlandığında, “bilgi sınırlıdır, o halde Brahman da sınırlıdır” denebilir.

Bu itiraza cevaben Śruti ekler:
“Brahman Anantam’dır – Sonsuzdur.”

Guha – mağara, oyuk. Kökü “guh”: gizlemek, örtmek. Buddhi (zihin, akıl) bir mağaradır; çünkü bilgi, bilen ve bilinenin üçlü kategorisi onda gizlidir; ayrıca yaşamın iki amacı – zevk ve kurtuluş – da onda gizlidir.

Âkâşa (Vyoma) burada *avyākṛta* **(ayrışmamış, farklılaşmamış**) anlamına gelir. Maddi Âkâşa, avyākṛta ile karşılaştırıldığında daha aşağıdır. Bu yüzden avyākṛta en yüce Âkâşa’dır.

Śrutīlerde Brahman, birçok yerde Âkâşa olarak adlandırılır; çünkü O ince, biçimsiz, her şeyi kaplayan, desteksiz ve sonsuzdur, tıpkı Âkâşa gibi. Nasıl ki nesneler Âkâşa’da yer alırsa, bütün dünya da Brahman’da vardır.

Aday, Śruti’nin öğretilerini dinler, zihnini dış nesnelerden geri çeker, içte, “mağarada” (Guha, buddhi) bulunan şeye yönelir ve yalnızca tek Gerçek olan Atman’ı idrak eder.

Ya da Guha’yı ākāśa’ya karşıt anlamda alabiliriz ve “avyākṛta-ākāśa’nın mağarası” olarak yorumlayabiliriz. O zaman mağara, doğrudan avyākṛta-ākāśa’nın kendisi olur. **Bu avyākṛta-mağarada, geçmiş, şimdi ve geleceğe ait bütün varlıklar gizlidir çünkü o nedendir ve son derece incedir.** İşte bu avyākṛta mağarasının içinde Brahman gizlenmiştir. **Kalpteki ākāśa’nın en yüce ākāśa olduğu doğru anlaşılmalıdır çünkü bu ākāśa, Brahman’ın meditasyon ve gerçekleştirilmesinde (doğrudan bilgide) bir araç olarak niyet edilmiştir.**

Kalbin ākāśa’sının en yüksek olduğu, şu ifadeden de bilinir: **“Puruṣa’nın dışındaki ākāśa ve Puruṣa’nın içindeki ākāśa, kalbin içindeki ākāśadır.**” İşte kalbin içindeki o ākāśa’da, Brahman’ın gizlendiği buddhi’nin ışığı vardır. Brahman, buddhi’nin vṛtti’si (işlevi) aracılığıyla açıkça idrak edilir. Brahman, her yerde olan, her koşuldan yoksun olan, hiçbir şeyden ayrı olmayan, herhangi bir mekân ya da zamana bağlanamaz.

Peki, Brahman’ı böylece idrak eden kim, neye ulaşır? O, bütün arzularının tadına varır yani, hiçbir istisna olmaksızın bütün arzularını, arzu edilen bütün hazları gerçekleştirir. Bunları sırayla, oğullar, cennet ve benzeri olarak tek tek mi tecrübe eder?

Śruti, “Hayır” der. O, bütün zevkleri aynı anda, tek bir bilinçte, güneş ışığı gibi ebedî olan, Brahman’ın gerçek doğasından ayrı olmayan o bilinçte tecrübe eder. Bu, “Brahman ile birlikte, ya da her şeyi bilen Brahman ile birlikte” sözlerinin anlamıdır.

Bilgeliğe ulaşan, aydınlanmış kişi, Brahman olarak, Brahman'ın kendisi gibi bütün zevkleri aynı anda tecrübe eder. O, dünyadaki insan gibi değildir zira dünyadaki insan hazları bedensel formda, tek tek ve sırayla yaşar, bu bedensel form ise, tıpkı sudaki güneş yansıması gibi gelip geçicidir.

O, dharma'ya ve göz ile diğer duyulara bağımlı olarak haz alan bir saṃsārī olur. Peki, o nasıl haz alır? O, bütün hazları aynı anda tecrübe eder; çünkü öz varlığında her şeyi bilen, her yerde hazır ve nazır olan Brahman, bütün varlıkların Atman'ı ile özdeştir. Onun hazları, ödevlerin yerine getirilmesine veya duyuların (göz vb.) faaliyetine bağlı değildir. O, Brahman ile birlikte, bilgeliğe sahip, her şeyi bilen ile birlikte haz alır. Hikmet (jñāna), her şeyi bilmektir (sarvajñatva). "Bilge" demek, "her şeyi bilen" demektir. Mantra'nın sonunda eklenen *iti* parçacığı, Mantra'nın burada sona erdiğini göstermek içindir.

Mantra'nın başında Brahman'ın Sat (Varlık), Jñāna (Bilgi) ve Ananta (Sonsuzluk) olduğu söylenmişti. Şimdi, Brahman'ın nasıl Sat, Jñāna ve Ananta olduğu açıklanır.

Sonsuzluk üç şekilde vardır: mekânda, zamanda ve cevherde.

Mesela, ākāśa mekânda sonsuzdur çünkü mekânda onun bir sınırı yoktur. Ama ākāśa, zamanda ve cevherde sonsuz değildir. Neden?

Çünkü ākāśa bir etkidir (kārya). Oysa Brahman böyle değildir. Brahman, ākāśa gibi zamanda sınırlı değildir çünkü bir etki değildir, nedensizdir. Bu yüzden zamanda sınırsızdır. Aynı şekilde cevher bakımından da sınırsızdır.

Peki, Brahman cevher bakımından nasıl sonsuzdur?

Çünkü hiçbir şeyden ayrılmaz. Hiçbir şeyden farklı değildir. Bir şeyin, başka bir şeyden farklı oluşu, o şeyi sınırlar. Bir şey başka bir şeyden ayrı olduğunda, işte o şey diğerinin sınırını oluşturur. Bir nesnenin algısı, diğerinden ayrıldığında, o ilk nesnenin sonu gelir. İnek algısı, at algısına dönüştüğünde, "inek" kavramı "at" tarafından sınırlandırılmış olur. Bu yüzden inek sınırlıdır. Bu son veya sınır, birbirinden ayrı nesneler arasında görülür. Ama Brahman'ın böyle bir ayrılığı yoktur. Bu yüzden Brahman, cevher bakımından da sonsuzdur.

Burada biri sorabilir: "O halde Brahman, nasıl hiçbir şeyden farklı olmaz?"

Cevap: Çünkü o, bütün şeylerin nedenidir. Zira gerçekten de Brahman, zamanın, mekânın (ākāśa) ve diğer her şeyin nedenidir. Ama, "etki" olduğu için Brahman sınırlıdır" denilemez. Çünkü etki diye adlandırılan şey gerçekte ayrı değildir, nedenden ayrı bir varlık yoktur.

Śruti şöyle der: "Bütün değişim sadece bir isimdir, sözdür. Gerçek olan yalnızca 'kil'dir. Sat (Varlık) tek Gerçektir." Dolayısıyla, ākāśa'nın nedeni olarak Brahman mekânda sonsuzdur.

Her şeyi kuşatan şey, ancak her şeyi kuşatan bir nedenden doğar. Bu yüzden Brahman mekânda sınırsızdır. Aynı şekilde, **bir sebebin etkisi olmadığından Brahman zamanda da sınırsızdır.** Brahman, hiçbir şeyden ayrı olmadığı için cevherde de sınırsızdır. İşte bu yüzden mutlak gerçektir.

Taşmāt (bundan dolayı) kelimesiyle, Brahman'a işaret edilir. "Bundan" demek, Mantra'da tanımlanan Brahman'dan demektir. Önce özlü biçimde ifade edilen Brahman, "Satyam Jñānam Anantam Brahma" sözleriyle tanımlanır. Brahman, Atman'dır.

Śruti şöyle der: **"O, her şeyin Atman'ıdır. O, Varlıktır. O, Atman'dır."** (Chāndogya Upanişad VI.8.6). İşte o açıklanmış olan Brahman'dan, yani Atman'dan ākāśa doğmuştur.

Ākāśa, nitelik olarak sesi olan, biçime sahip bütün nesneler için mekân sağlayan şeydir.
O ākāśa'dan vāyu (hava) doğar, kendine ait dokunma niteliği vardır ve sebebi olan ākāśa'dan gelen ses niteliğini de taşır.
Vāyu'dan agni (ateş) doğar; üç niteliği vardır, önceki ikisi (ses ve dokunma) ve kendine ait renk/biçim.
Agni'den ap (su) doğar; dört niteliği vardır, kendine ait tat, ayrıca önceki üçü (ses, dokunma, biçim).
Ap'tan pṛthivī (toprak) doğar, kendine ait koku niteliği ve önceki dört nitelik (ses, dokunma, biçim, tat) vardır.
Topraktan otlar, bitkiler, sebzeler; bitkilerden yiyecek; yiyecektense Purusha, yani başı, gövdesi, uzuvları olan insan doğar.

***Purusha, yani gördüğümüz bu insan, yiyeceğin özünden doğan bir vikāra (türevdir). Tohum (retas, meni), bedenin bütün kısımlarının özüdür. Tüm uzuvların enerjisinden oluşur; bu yüzden insan biçimine sahiptir. Ayrıca babanın "insan biçimi" düşünce-izini taşır. Bu tohumdan doğan, insan biçimine sahip olur; çünkü* bütün varlıklar, hangi türden olursa olsun, kaçınılmaz olarak anne babalarının biçimindedir.**

Bütün varlıklar, istisnasız yiyeceğin türevleridir ve kökenleri Brahman'dır.

O halde neden sadece insan burada ele alınır? Çünkü onun üstünlüğü vardır. Bu üstünlük nerededir?

İnsan, yalnızca o, karma yapmaya ve bilgi edinmeye ehildir. Yalnızca o, kutsal öğretileri izlemeye yeterlidir. Yalnızca o, Tanrı'yı arar.

Śruti şöyle der: "**İnsanda, Atman daha belirgin şekilde ortaya çıkar. O, akılla, muhakeme ile, yargı ve ayırt etme gücüyle donanmıştır. O, uygun yollarla sonsuz saadeti ve ölümsüzlüğü elde etmek ister. O, bildiğini konuşur. O, düşünür, akıl yürütür, tefekkür eder ve meditasyon yapar. O, iyiyi kötüyü, doğruyu yanlışı bilir.**

Yalnızca insan, bilgiyle en içteki Brahman'a ulaşmak ister. Śruti, bilgiyi aracılık ederek insanı Brahman ile birleştirmeyi amaçlar. Hayvanlar ise böyle niteliklerle donatılmamıştır; onlar yalnızca yer, içer. Onlar düşünemez, tefekkür edemez, meditasyon yapamaz.

Śruti**, adayı aşama aşama içe yöneltir; bir iç benlikten diğerine, nihayet gerçek Atman'a ulaşana dek. Kośa'ları (katmanları) birer birer tefekkür ederek onların gerçek doğasını idrak eder. Nihayetinde, sürekli olarak Atman üzerine meditasyon yapmaya ehil olur. Śruti, adayı en kabasından yani bedenden, giderek daha ince ve daha ince olana taşır; sonunda en ince olanı, en içteki Atman'ı kavrayabilsin diye.**

Śruti şimdi **tefekkür için Annamaya Kośa'nın (gıda kılıfı) beş bölümünü, bir kurban ateşinde kuş biçimiyle temsil etmeye başlar. "Bir şahin, balıkçıl ya da başka bir kuş biçiminde düzenlenmiş kurban ateşi, bir başa, iki kanada, bir gövdeye ve bir kuyruğa sahiptir. Aynı şekilde burada da her bir Kośa beş parçadan oluşmuş gibi tasvir edilir"** (Sureśvarācārya).

O'nun başı vardır. Gıdanın özünden oluşan bu Puruṣa'nın başı vardır. Prāṇamaya Kośa ve benzeri kılıflar söz konusu olduğunda, aslında baş olmayan şey baş gibi temsil edilir; ancak aynı şeyin burada, yani Annamaya'da da geçerli olabileceği düşüncesini önlemek için Śruti özellikle "Yalnızca bu baştır" diye vurgular. "Yan" sözcüğü için de aynı durum geçerlidir. Bu, doğuya dönük duran bir insanın güney tarafı olan sağ elidir. Bu, kuzey tarafı olan sol elidir. Bu, orta kısım ya da bedenin merkezi, yani uzuvların Ātman'ıdır. Śruti şöyle der: "**Orta kısım ya da uzuvların ortası Ātman'dır."**

Göbekten aşağıda kalan kısım ise, sarkan bir inek kuyruğu gibi olduğu için adeta kuyruktur; çünkü bu kısım dayanak, yani insanın üzerinde durduğu temeldir. *Pratiṣṭhā*, insanın desteklendiği şeydir (alt yarısı).

Benzer şekilde Prāṇamaya Kośa, yani Prāṇa'dan vb. oluşmuş canlılık kılıfı da mecazi olarak anlaşılmalıdır. **Prāṇamaya ve diğer üç Kośa baş, el, gövde gibi organlardan yapılmamıştır**. Bunların da tıpkı fiziksel beden kalıbına dökülmüş metal gibi onun biçimini almış şekilde hayal edilmesi daha uygundur. Bu yaklaşım, dört Kośa'nın tefekkürünü ve ayırt edilmesini kolaylaştırır

2.2 2. Anuvaka - Yiyecek Kılıfı (Annamaya Kosha)

Besinden doğarlar kuşkusuz,
yeryüzünde yaşayan bütün varlıklar.
Doğduktan sonra yalnız besinle yaşarlar
ve sonunda besine dönerler.
Çünkü besin varlıkların en öncesidir,
bu yüzden ona "tüm otlar" denir.

Brahman'ı besin olarak taptıklarında,
bütün besini kendileri için elde ederler.
Çünkü besin varlıkların en öncesidir,
bu yüzden ona "tüm otlar" denir.
Varlıklar besinden varlığa gelir;
doğduktan sonra besinle büyürler.
"Besin yer ve varlıkları yer."
Bu nedenle ona "besin" denir.

Besinin özünden oluşmuş bu insandan farklı olan ve onun içinde yer alan,
yaşam soluğundan oluşan benlik (ātman) vardır; bu, o insanı bütünüyle kuşatır.
Şimdi onun bir insan görünümü vardır; bu insanımsı görünüme uygun olarak,
yaşam soluğundan oluşan benlik de insanımsı bir görünüm üstlenir.
Bu benliğin başı yalnızca dış-soluktur; sağ yanı ara-soluktur;
sol yanı iç-soluktur; gövdesi (ātman) uzaydır;
dayandığı alt kısmı ise topraktır. Bununla ilgili olarak da şu dize vardır:

Alternatif

Bu dünyada bulunan her şey, hareketli veya hareketsiz, yemekten meydana gelir.
Sonra onlar yemekle yaşarlar ve sonunda yemeğe geri dönerler.
Yemek, varlıklar arasında en eski doğandır bu nedenle her şey için bir ilaç olduğu söylenir.
Yemek olarak Brahman'a tapan herkes yiyeceğe ulaşır.
Varlıklar yemekten doğar, doğduktan sonra yemekle büyürler.
Yemek, varlıklar tarafından yenir ve aynı zamanda onları da yutar,
Bu nedenle ***Anna*** denir.

Yemek özünden yapılmış o ruh dışında, Prāṇa'dan yapılmış içsel bir ruh vardır.
Bu ruhla doludur. Bu (*Prāṇamaya*) Purusha'nın biçimindedir.
Bu, tam olarak *Annamaya* biçimindeki Purusha'nın şekline uygundur.
Bunun başı Prāṇa, sağ tarafı Vyāna, sol tarafı Apāna, gövdesi Ākāśa, ve yeryüzü kuyruk benzeri destek olarak kabul edilir.
Bu anlamda bu ilahı söylenir.

Alternatif

Yeryüzünde yaşayan tüm varlıklar gerçekten yiyecekten doğar.
Doğduktan sonra yalnız yiyecekle yaşarlar ve sonunda yiyeceğe girerler.
Yiyecek, tüm yaratıklardan önce doğmuştur, bu nedenle her şeyin ilacı olarak adlandırılır.
Yiyeceği Brahman olarak ibadet edenler, tüm yiyeceğe sahip olurlar.
Bütün varlıklar yiyecekten doğar, doğduktan sonra yiyecekle büyürler.
Yiyecek, varlıklar tarafından yenir ve aynı zamanda onları yer.
Bu yüzden yiyeceğe "Anna" denir.

Gıdanın özünden oluşan (Annamaya) ruhtan başka içinde Prāṇa'dan oluşmuş başka bir benlik vardır. Bununla bu (Annamaya) doldurulur.
Bu (Prāṇamaya) tam olarak insan biçimindedir (Puruṣa).
Onun insan biçimi, öncekinin (Annamaya'nın) biçimine göredir.
Bunun başı Prāṇa'dır; Vyāna onun sağ kanadıdır (sağ taraf); Apāna sol kanadıdır (sol taraf); Ākāśa gövdesidir; yer kuyruktur, destektir. Bunun hakkında şu dize vardır.

Yiyeceğe (anna, maddeye) dönüştürülmüş özden (rasa, sindirilmiş öz suyu) bütün varlıklar –hareketli (jaṅgama) ve hareketsiz (sthāvara)– doğarlar. Yeryüzünde yaşayan tüm varlıklar yalnızca yiyecekten doğmuştur. Burada Annamaya Kośa, yani maddi beden hakkında söz edilmeye devam edilmektedir. *Anna* kelimesi kelime anlamıyla "yiyecek"tir. **Madde dünyasının kaba tezahürünü ifade eder.**

Doğduktan sonra yalnızca yiyecekle yaşar ve büyürler. Sonra yaşam sona erdiğinde, tekrar yiyeceğe geri dönerler; yani yiyecekte çözünür ya da onda erirler. Niçin?

Çünkü yiyecek tüm canlıların en yaşlısıdır, ilk doğandır. Yiyecek, yiyecekten yapılmış diğer varlıkların nedeni ya da kaynağıdır. Diğer Kośalar'ın kaynağıdır. Prāṇamaya ve diğer Kośalar yiyecekten (anna) yapılmamışlardır, fakat insanların yediği yiyecekle beslenirler.

Bundan dolayı bütün varlıklar yiyecekten doğar, yiyecekle yaşar ve sonunda yiyeceğe karışır. Yiyeceğin bu doğası nedeniyle, o herkesin açlığını dindiren, bedeni serinleten ilaç olarak adlandırılır.

Ölümden sonra Prāṇa bedenden (Annamaya Kośa'dan) ayrıldığında, fiziksel kılıf (beden) öğelerine ayrışır, kaba maddeye çözülür. Önce kaba öğeler yaratılmıştır. Canlıların kaba bedenleri bu öğelerden yapılmıştır. Bu yüzden yiyecek (anna, madde) tüm varlıkların en yaşlısıdır.

Daha sonra Śruti, **yiyeceği Brahman olarak idrak edenlerin,** yiyeceği Brahman olarak tefekkür edenlerin elde ettiği meyveyi ilan eder. Onlar her türlü yiyeceği elde ederler**. Virāṭ ile bir olurlar ve tüm yiyeceğe erişirler.**

Nasıl tefekkür edilir? Şöyle: "Ben yiyecekten doğdum. Ruhum yiyecektir, ya da ben yiyecekte varım. Sonunda yiyeceğe karışırım. O hâlde yiyecek Brahman'dır."

"Ben yemekten doğdum; ruhum yemek ve en sonunda yemeğe geri dönüyorum." Böylece yemek Brahman'dır.

Şöyle sorulabilir: “Yiyeceği Ruh ya da Benlik olarak tefekkür etmek nasıl olur da tüm yiyeceğe erişmeyi sağlar?”

Śruti şöyle yanıtlar: “Çünkü yiyecek tüm varlıkların en yaşlısıdır, çünkü diğer tüm yaratıklardan önce doğmuştur bu yüzden ‘herkesin ilacı’dır.” O hâlde yiyeceği Atman olarak tefekkür eden herkesin tüm yiyeceğe sahip olması uygundur. “Yiyecekten varlıklar doğar, doğduktan sonra yiyecekle büyürler.” **Daha önce söylenenin tekrarı, konunun özetlenmesi ya da bu bölümün tamamlandığını göstermek içindir.**

Şimdi Śruti, *anna* kelimesinin kökenini verir. **Yiyecek tüm varlıklar tarafından yenir ve aynı zamanda tüm varlıkları da yer. Hem yenildiği hem de yediği için ona *anna* denir**. **Yiyecek, sınırlı yönüyle tüm varlıklarca yenir. Evrensel yönüyle ise tüm varlıklar onda çözünür, onda erir. Bu yüzden tüm varlıkları yer**.

Ardından Śruti, bilgi aracılığıyla bireysel ruhun, **Annamaya’dan (gıda kılıfı) Anandamaya’ya (mutluluk kılıfı) kadar beş kılıfın ötesinde ve içinde olan Brahman ile özdeş olduğunu göstermeye koyulur, tıpkı çok katmanlı kabuğundan ayrıştırılarak içteki taneyi ortaya çıkarmak gibi.**

Duyusal nesnelere duyduğu arzuyu kaybetmiş zihni, Annamaya Kośa’nın ardındaki İçsel Varlık’a yönlendirmek için, şimdi Śruti Prāṇa’nın ve **Prāṇamaya Kośa’nın doğasını** açıklamaya başlar.

Yukarıda tanımlanan gıda kılıfından, yani kaba bedenden farklı olarak, Prāṇa’dan yapılmış içsel bir benlik vardır. Bu, tıpkı kaba beden gibi yanlışlıkla Ātman sanılır.

Prāṇamaya Kośa da tıpkı Annamaya gibi gerçek Benlik, Ātman ile yanlış özdeşleştirilir.

Prāṇa’dan yapılmış bu benlik, gıdanın özünden yapılmış benliği tıpkı körüğün içini dolduran hava gibi doldurur.

Annamaya Kośa dört Kośa ile sarılmıştır: Prāṇamaya ve diğerleri.
Prāṇamaya Kośa üç Kośa tarafından,
Manomaya iki Kośa tarafından,
Vijñānamaya bir Kośa tarafından kuşatılır.

Annamaya, Prāṇamaya ile doldurulur tıpkı ip yerine yanlışlıkla yılan sanılan ipte olduğu gibi. Annamaya, Prāṇamaya’nın bir etkisidir ve yalnızca bir tasavvurdur.

Śruti şöyle der: “**Her etki yalnızca bir addır, sözle yaratılmıştır**.”

Prāṇamaya Kośa kaba bedenden daha incedir. Prāṇamaya Kośa’nın canlılık güçleri bedenin farklı işlevlerini yerine getirir: sindirim, kan dolaşımı, yutma, boşaltım vb. ve fiziksel bedeni içten yönetir. Fiziksel bedenin tamamı Prāṇamaya Kośa tarafından

kaplanır. Prāṇamaya Kośa beş *karma-indriya* içerir: konuşma organı, eller, ayaklar, üreme organı ve anüs. Fiziksel bedenin farklı uzuvlarının Prāṇamaya Kośa'da karşılıkları vardır.

Prāṇamaya Kośa, zihin ve akıl kılıflarıyla birlikte, *liṅga-śarīra*, yani ince beden ya da astral beden'i oluşturur.

Prāṇamaya benlik, başı, kolları vb. olan insan biçimindedir. Peki, kendi başına gerçekten başa vb. sahip midir?

Śruti der ki: Hayır. Gıdanın özünden yapılmış benlik insan biçimindedir. Bu Prāṇamaya benlik insan biçimini kendi başına değil, yalnızca yiyecekten yapılmış olanın biçimine göre alır; tıpkı erimiş metalin döküldüğü kalıba göre şekil alan put gibi. Kendi başına biçimi yoktur. Her içteki olan, dıştakinin biçimine göre insan biçimindedir. Her dıştakinin içindekilerle dolu olması gibi.

Su kabının şeklini nasıl alırsa, Prāṇamaya Kośa da Annamaya Kośa'nın şeklini öyle alır.

Peki nasıl oluyor da o insan biçimindedir?

Śruti yanıt verir: Ağız ve burundan çıkan Prāṇa, Prāṇamaya benliğin başıdır, bu ilahinin otoritesine göre. Yanlar veya kanatlar da kutsal öğretinin otoritesine göre varsayılır. Vyāna – tüm bedeni kaplayan hava – sağ taraf ya da sağ kanattır. Apāna sol taraf ya da sol kanattır. Samāna – Ākāśa'da, bedenin ortasında bulunan – gövde ya da orta kısımdır.

Samāna gövde olarak adlandırılır, çünkü diğer Vāyulara göre merkezi bir kısımda yer alır. **Gövde ya da orta kısım Ātman'dır**. Śruti şöyle bildirir: "Gerçekten de, bu uzuvların ortası Ātman'dır." Yer, kuyruk ya da destektir. Yer, bedensel yaşamı destekleyen tanrıdır, çünkü onun varlığının nedenidir. Śruti başka yerde şöyle der: "Bu (yer) insanın Apāna'sını destekler. Bu destek olmasa, beden Udāna'nın etkisiyle yukarı taşınır ya da ağırlığından ötürü düşerdi." Bu yüzden yer, Prāṇamaya benliğin destekleyici kuyruğudur. Yer, yukarı çıkan yaşam nefesidir. **Vital nefeslerin dayanağı olduğu için "yer" diye adlandırılır**.

Prāṇa, *Vāyu*dur. Prāṇamaya Vāyu'dan yapılmıştır.

2.3 3. Anuvaka - **Hayat Kılıfı (Pranamaya Kosha)**

Tanrılar Prāṇa(yaşam nefesi) sayesinde yaşarlar
aynı şekilde insanlar ve hayvanlar da onunla yaşarlar
Gerçekten Prāṇa, bütün varlıkların hayat verenidir.
Bu nedenle ona evrensel yaşam ya da her şeyin yaşamı denir.

Prāṇa'yı Brahman olarak ibadet edenler,
Prāṇa'yı Brahman olarak meditasyonla kavrayanlar
ömrün tamamına, yani hayatın tam süresine ulaşırlar.
Öncekinden (Annamaya-ātman, yani yiyecekten oluşmuş benlikten),
bedende ortaya çıkan bu (Prāṇamaya-ātman, yani Prāṇa'dan oluşmuş benlik) onun ruhudur.
Prāṇa'dan oluşan Prāṇamaya-Atman benliğinden farklı,
zihinle (manas) yapılmış başka bir benlik vardır.
Zihinden oluşmuş bu benlikle, (Prāṇamaya) doldurulur.
Bu da insan biçimindedir.
Onun insan biçimi, bir öncekine göredir.
Onun başı Yajus'tur. Sağ kanadı (sağ tarafı) Ṛg'dir. Sol kanadı (sol tarafı) Sāman'dır. Buyruk (Ādeśa) gövdesidir. Atharvāṅgirasa kuyruğu, yani desteğidir. Onunla ilgili şu ayet vardır.

Alternatif

Yaşam soluğu—tanrılar onunla birlikte solur,
insanlar ve hayvanlar da öyle.
Çünkü yaşam soluğu varlıkların yaşamıdır;
bu yüzden ona "tüm yaşam" denir.
Brahman'ı yaşam soluğu olarak taptıklarında,
kuşkusuz dolu dolu bir yaşam sürerler.
Çünkü yaşam soluğu varlıkların yaşamıdır;
bu yüzden ona "tüm yaşam" denir.
Bununla ilgili olarak, işte buradaki bu, bedenlenmiş benliktir (ātman); bu, önceki olana aittir.
Soluktan oluşan bu benlikten farklı olan ve onun içinde yer alan, zihinden oluşan benlik (ātman) vardır; bu, ötekini bütünüyle kuşatır. Şimdi, onun bir insan görünümü vardır; bu insanımsı görünüme uygun olarak, zihinden oluşan benlik de insanımsı bir görünüm üstlenir. Bu benliğin başı yalnızca Yajus formülleridir; sağ yanı Ṛg ilahileridir; sol yanı Sāman ezgileridir; gövdesi (ātman) ikame kurallarıdır; dayandığı alt kısmı ise Atharva-Aṅgirasa'lardır. Bununla ilgili olarak da şu dize vardır:

Shankara, hayat kılıfını (prana), fiziksel bedeni canlandıran daha ince bir tabaka olarak görür. **Nefes, yaşamın özü olsa da, Atman'dan ayrı bir şeydir**. **Nefesi Brahman olarak tapınma, zihni arındırır ve uygulayıcıyı daha yüksek idrake hazırlar.** Shankara, prana'nın Brahman'ın evrensel enerjisinin bir yansıması olduğunu, ancak sınırlı ve geçici olduğunu belirtir. Gerçek Brahman, tüm kılıfların ötesinde, saf bilinç olarak kalır. Bu meditasyon, Atman'ın bedensel işlevlerden bağımsız olduğunu anlamaya yönlendirir.

Tanrılar Prāṇa sayesinde yaşarlar. Agni ve diğer Devalar, yani tanrılar, nefes alıp vererek iş görürler. Prāṇa sayesinde, ki Prāṇa havanın tabiatındandır. Yalnızca Prāṇa sayesinde tanrılar yaşar.

Makrokozmos düzeyinde, tanrılar doğadaki çeşitli işlevleri yöneten ilahi güçlerdir. Bu bölüm bireysel ruh (mikrokozmos) ile ilgili olduğu için burada *Deva* kelimesi duyular (indriyalar) anlamında kullanılır.

Duyular yalnızca Prāṇa'nın titreşimiyle işlevlerini yerine getirir. Prāṇa işlediği sürece duyular da işlev görür. Duyular, yaşamlarını yalnızca Prāṇa'dan alır. Aynı şekilde insanlar ve hayvanlar da yalnızca Prāṇa, yani hayat ilkesi işlediğinde işlev görür.

Canlı varlıklar yalnızca Annamaya-benlikte değil, Annamaya-benliğin içinde bulunan ve tüm bedeni dolduran Prāṇamaya-benlikte de vardır.

Tüm canlı varlıklar Manomaya, Vijñānamaya ve Ānandamaya benliklerle de donatılmıştır, her biri diğerinin içinde bulunur. İçteki dıştakini kuşatır. Bunların hepsi Ākāśa ve diğer unsur maddelerden oluşmuştur.

Hepsi *Avidyā* (bilgisizlik) tarafından kurulmuştur. Bunların hepsi yalnızca cehalet yüzünden var olur. Hepsi, her yerde bulunan, her şey olan, Ākāśa'nın ve diğer her şeyin nedeni olan, ebedi, değişmeyen, kendi varlığında duran, varlık-bilgi-sınırsızlık olan, beş kılıfın ötesindeki Yüce Ruh (Brahman) tarafından sahiplenilmiştir. O gerçekten de her şeyin özüdür. O gerçekten Ātman'dır.

Tanrıların Prāṇa sayesinde yaşadığı söylendi. Peki nasıl?

Çünkü Prāṇa tüm varlıkların yaşamıdır.

Śruti şöyle der: "Bu bedende Prāṇa olduğu sürece yaşam vardır" (Kauṣītakī Upaniṣad III-2). Bu nedenle Prāṇa her şeyin yaşamıdır. Herkes iyi bilir ki Prāṇa bedeni terk ettiğinde ölüm meydana gelir. Herkes bilir ki Prāṇa her şeyin yaşamıdır.

Özel, dışsal Annamaya-benliği bir kenara bırakıp, içsel, genel Prāṇamaya-benliği Brahman olarak tefekkür edenler, **"Ben Prāṇa'yım, ben tüm varlıkların benliğiyim, çünkü ben ömrün kaynağıyım"** diye düşünenler, tam ömürlerine ulaşır, erken ölmezler. Onlar ayrılan süreden önce, doğal olmayan bir ölümle ölmezler. Veda'lara göre tam ömür yüz yıldır.

Śruti şöyle der: "Prāṇa varlıkların yaşamıdır, bu yüzden her şeyin yaşamı denir." Bu tekrar, bu bilginin (*Vidya* – Upāsanā) faydasını açıklamak içindir. **Brahman'ı belirli niteliklerle tefekkür eden kimse, o niteliklerin sahibi olur.** Şimdi Śruti, Prāṇamaya-koşa hakkındaki bu öğretinin amacını gösterir.

Prāṇamaya-koşa, Annamaya-koşanın içinde bulunan benliktir. Cehalet yüzünden yanlış özdeşleşmeyle bu fiziksel beden saf Ātman sanılır. Śruti şimdi sana bedenin öz olmadığını bırakmanı ve Prāṇamaya-koşanın öz olduğunu kabul etmeni ister. Zihin, maddi bedenden daha ince olan Prāṇamaya-kılıfa taşınır. Prāṇamaya'nın öz olduğuna dair anlayış

kökleştiğinde, Annamaya'nın öz olduğuna dair yanılsama kaybolur. O zaman Annamaya'nın beden, Prāṇamaya'nın ise o bedende bulunan öz olduğunun farkına varırsın.

Ānandagiri, önceki Annamaya'nın gerçek özü olan aynı *cit-dhātu*'nun (bilinç ilkesi) Prāṇamaya'nın da özü olduğunu yorumlar.

Artık Śruti, **Manomaya-benliğin tasvirini vermeye başlar. *Manas* (zihin), düşünce ve kuşku (*saṅkalpa* ve *vikalpa*) içeren içsel duyu ya da iç organdır. İradenin merkezidir. Annamaya-koşa nasıl yiyecekten oluşmuşsa, Manomaya-koşa da zihinden oluşmuştur.**
Manomaya-benlik, Prāṇamaya'nın iç benliğidir. Prāṇamaya-koşayı doldurur.
Manomaya, Prāṇamaya'yı içine alır.

Manomaya-koşa, bilginin organlarını barındırır, kulak, deri, göz, dil ve burun. Gerçek duyular içeridedir, dışarıda gördüğün fiziksel göz vb. sadece araçtır. Manomaya-koşa, Prāṇamaya'dan, Prāṇamaya da Annamaya'dan daha ince ve geniştir.

Manomaya-koşa, **tıpkı bir futbol topunun içindeki hava kesesi gibi Prāṇamaya'nın içinde bulunur.**

Yalnızca Manomaya işlediğinde, "Düşünüyorum", "Hayal ediyorum" dersin.

Tefekkür amacıyla, baş, sağ kanat, sol kanat, gövde ve kuyruk olmak üzere beş bölümden oluşmuş insan biçiminde olduğu söylenir. Su içinde bulunduğu kabın şeklini aldığı gibi, eritilmiş metal döküldüğü kalıbın şeklini aldığı gibi, Manomaya-kılıfın insan biçimi de Prāṇamaya'nınkine göre şekillenir.

Şimdi Śruti, Manomaya-benlik üzerine meditasyon yöntemini açıklamaya başlar.

Onun başı Yajus'tur. *Yajus*, hece, harf, ölçü ya da son konusunda kesin kurala bağlı olmayan ilahiler sınıfıdır. Bu türden bütün metinlere Yajus denir. Burada, kurban törenlerinde doğrudan faydalı olduğu için baş olarak kabul edilmiştir. Çünkü adak, "svāhā" vb. sözcüklerle, Yajus aracılığıyla sunulur.

Yajus dediğimiz şey yalnızca zihnin bir hali, işlevi ya da eylemidir.

Söyleyiş organı, çaba, ses, tonlama, harf, sözcük ve cümle üzerine düşünmek ve tefekkür etmekten oluşur. Bu düşünce işitme ve diğer organlar aracılığıyla dışa vurulur ve Yajus adını alır. Aynı şey Ṛg ve Sāman için de geçerlidir.

2.4 4. Anuvaka - Zihin Kılıfı (Manomaya Kosha)

Onlara ulaşmadan önce, sözler geri döner,
zihinle birlikte;
Brahman'ın o mutluluğunu bilen kimse
asla korkmaz.

Bununla ilgili olarak, işte buradaki bu, bedenlenmiş benliktir (ātman); bu, önceki olana aittir.
Zihinden oluşan bu benlikten farklı olan ve onun içinde yer alan,
algıdan oluşan benlik (ātman) vardır; bu, ötekini bütünüyle kuşatır.
Şimdi, onun bir insan görünümü vardır; bu insanımsı görünüme uygun olarak, algıdan oluşan benlik de insanımsı bir görünüm üstlenir.
Bu benliğin başı yalnızca imandır; sağ yanı hakikattir; sol yanı gerçektir; gövdesi (ātman) edimdir; dayandığı alt kısmı ise kutlamadır. Bununla ilgili olarak da şu dize vardır:

Alternatif

Brahman'ın mutluluğunu bilen kişi,
kelimelerin ve zihnin etkisiz kaldığı, korkunun ve hiçbir şeyin dokunamadığı durumdadır.
Bu zihin, öncekinin (Prāṇamaya'nın) bedenlenmiş benliğidir.
Prāṇamaya'dan, işte bu Manomaya, onun Âtman'ıdır; Prāṇamaya onun bedeni gibidir.
Zihinden oluşmuş bu Benlikten farklı olarak, içinde bilgi (Vijñāna) ile yapılmış başka bir içsel Benlik vardır.
Bununla (yani Vijñānamaya ile) bu (Manomaya) doldurulmuştur.
O da insan biçimindedir. Onun insan biçimi de, ötekinin insan biçimine göredir.
Onun başı inanç (Śraddhā)dır. Sağ yanı (kanadı) doğruluk/adalet (Ṛtam)tır. Sol yanı (kanadı) hakikat (Satyam)tır.
Yoga (zihnin yoğunlaşması-meditasyon) onun gövdesidir.
Mahah (Mahat, yani kozmik zihin/Hiraṇyagarbha) onun kuyruğu, dayanağıdır.
Bunun hakkında şu ayet vardır.

"Tüm konuşmaların ve zihinlerin, erişemeden geri döndüğü (Brahman'dan söz ediyor),
Brahman'ın saadetini (ānanda'sını) bilen kimse hiçbir zaman korkmaz.
Bu zihin, Prāṇamaya'nın (yaşam nefesi kılıfının) bedenlenmiş benliğidir.
Prāṇamaya'nın öz varlığı (ātman'ı) işte budur — yani Manomaya (zihin kılıfı) — Prāṇamaya'yı kendi bedeni olarak taşır.
Ondan farklı olan ve zihinden yapılmış başka bir içsel benlik vardır;
bu, bilgi (Vijñāna) ile yapılmış olan Vijñānamaya'dır.
Onun aracılığıyla, bu (Manomaya) doldurulmuş olur.
O da insan biçimindedir.

Onun insan biçimine uygun olarak, bunun da insan biçimi vardır.
İnanç (Śraddhā) onun başıdır.
Doğruluk (Ṛtam) onun sağ kanadıdır.
Hakikat (Satyam) onun sol kanadıdır.
Yoga (meditasyon, derin odaklanma) onun gövdesidir.
Mahah (Büyüklük, Kozmik Zeka) onun kuyruğu, yani desteğidir.
Bunun hakkında ayrıca şu ṛk (ilahî söz) söylenmiştir…”

Brahman tüm söz ve düşüncenin ötesindedir. Ama Brahman sezgisel olarak, meditasyon ve **nirvikalpa samādhi** (düşünce ötesi derin tefekkür) yoluyla idrak edilebilir. Brahman’ın ebedî saadetini bilen kişi mutlak korkusuz olur. Zira korku, ancak ikilik (dvaita) olduğunda ortaya çıkar. Kendinde ve her şeyde **tekliği** gören birinde korku nasıl olabilir?

Manomaya Kośa (zihin kılıfı), **vṛtti** veya **saṅkalpa**lardan (düşünceler, zihinsel dalgalar) yapılmıştır. **Prāṇamaya Kośa**dan (yaşam nefesi kılıfı) daha incedir. Prāṇamaya Kośa’yı kontrol eder. Bu nedenle Prāṇamaya’nın içsel benliğidir.

Zihin kılıfından başka, içinde bir başka benlik daha vardır; bu, bilgiyle (vijñāna) yapılmış olan **Vijñānamaya**dır (bilgi kılıfı). Onun aracılığıyla bu (Manomaya) doldurulur. Manomaya’nın içsel benliği, Vijñānamaya’dır. Bir önceki Anuvāka’da (bölümde) Manomaya’nın Vedalar’dan (kutsal bilgi) yapıldığı gösterilmişti. **Vijñāna**, Vedalarda öğretilen şeylerin bilgisi, yani kesin bilgi anlamına gelir.

Śruti (Veda vahyi), kendini Annamaya (beden kılıfı), Prāṇamaya ve Manomaya’dan çekmiş olan talibi, daha da içeriye, Manomaya’nın da ötesine götürür. Vijñānamaya, **nihaî bilgi**dir (determinatif bilgi). Bu, buddhi’nin (zekâ, akıl) bir niteliğidir. Buddhi, zihni yönlendiren ve doğru karara ulaşan belirleyici yetidir.

Zihin bir eylemi yapıp yapmamada tereddüt ettiğinde, Vijñānamaya yardımcı olur ve “Bunu yapmalıyım.” diye bir karara ulaşır. Tüm **yajña**lar (kurban ritüelleri) da, ancak doğru bilgi kaynaklarından öğrenildikten sonra yapılır. Vijñāna, tüm ritüellerin kaynağıdır. Manomaya, vṛttilerden yani zihinsel durum ve dalgalardan yapılmıştır. Vijñānamaya ise bu vṛttilerin **sahibi**dir, tüm düşüncelerin etken öznesidir.

Artık Śruti, Vijñānamaya benlik üzerine meditasyon yöntemini açıklamaya başlar:

Veda bilgisi aracılığıyla sağlam ve kesin bilgi edinmiş kişi, önce yapması gereken şeyler hakkında **śraddhā** (iman/inanç) besler. Çünkü inanç, yapılacak her şeyin ön şartıdır; bu yüzden baş gibidir, yani Vijñānamaya’nın başıdır. İnanç, bilginin en temel unsurudur. Doğruluk (ṛtam) ve hakikat (satyam) “kanatlar” olarak adlandırılır; çünkü bunlar olmadan sağlam kanaat doğmaz.

Yoga (dikkat toplama ve meditasyon), gövde olarak tasvir edilir; çünkü meditasyon olmadan hakikatin bilgisi elde edilemez.

Mahah, yani **Mahat-tattva** (kozmik zekâ, Hiraṇyagarbha) kuyruk ya da destek olarak adlandırılır; çünkü bireysel buddhi'nin sebebidir. Tıpkı toprağın ağaçlara ve bitkilere dayanak olması gibi. Mahat, ilk doğan büyük ilkedir. Śruti başka bir yerde şöyle der: "Büyük, tapınılmaya değer olan, ilk doğandır." (Bṛhadāraṇyaka Up. V-4

Bu nedenle "kuyruk"tur; çünkü diğerinin nedeni ve desteğidir. Mahat ilkesi tüm bilginin kaynağıdır. Bu yüzden bilgi ile yapılmış olan öz-benliğin (Vijñānamaya ātman) desteği konumundadır.

Shankara, zihin kılıfını, düşünce ve duyguların alanı olarak tanımlar Vedalarla dolu zihin, Brahman'a yaklaşır. Ancak zihin de bir kılıf olduğu için Atman'dan ayrıdır. Zihni Brahman olarak tapınma, uygulayıcının bilgiye odaklanmasını sağlar, ancak Shankara, zihnin de maya'nın bir ürünü olduğunu vurgular. Gerçek Öz, zihnin ötesinde, saf bilinçtir. Bu bölüm, zihinsel disiplinin önemini gösterir, ancak nihai hedef, zihni aşarak Atman ile Brahman'ın birliğini idrak etmektir.

Brahman tüm konuşma ve düşüncenin ötesindedir; ancak meditasyon ve Nirvikalpa Samādhi ile doğrudan sezgisel olarak kavranabilir. Bilen kişi mutlak korkusuzluğa ulaşır, çünkü korku ancak ikilikten doğar.

Manomaya Koşa düşüncelerden ve zihinsel kararlardan oluşur; Prāṇamaya'yı kontrol eder.

Brahman'ın ebedî saadetini bilen kimse tamamen korkusuz olur. Çünkü korku yalnızca ikilikten doğar. Her yerde Benliğin birliğini gören için nasıl korku olabilir?

Manomaya Koşa, yani zihinsel kılıf, vṛttilerden veya saṅkalpalardan (düşünceler, niyetler) oluşur. Bu, Prāṇamaya Koşa'dan daha incedir. Prāṇamaya Koşa'yı kontrol eder. Bu yüzden Prāṇamaya Koşa'nın içsel benliğidir.

Śruti, Annamaya, Prāṇamaya ve Manomaya'dan kendisini çekmiş olan arayışı daha da ileriye, Manomaya Koşa'nın ötesine, içeriye doğru yönlendirir.

Vijñānamaya, belirleyici bilgidir. **Bu belirleyici bilgi, aklın (buddhi'nin) bir niteliğidir. Zihni yönlendiren ve doğru bir sonuca ulaştıran kararlılık yetisidir**. Zihin bir eylemi yapıp yapmama konusunda tereddüt ettiğinde, Vijñānamaya şu kararla yardımcı olur: "Bunu yapmalıyım." Kurban törenleri, ancak onların mahiyeti doğru bilgi kaynaklarından kesin olarak öğrenildikten sonra yapılır. **Vijñāna, tüm kurban törenlerinin kaynağıdır**.

Manomaya, zihinsel durumlar veya vṛtti'lerden oluşmuştur**. Vijñānamaya, bu zihinsel durumların sahibidir. O, tüm düşüncelerin etkenidir.**

Şimdi Śruti, **Vijñānamaya benliğin üzerinde meditasyon yöntemini açıklamaya geçer. Vedalar aracılığıyla sağlam ve iyi belirlenmiş bilgi edinmiş olan kimse, önce yapması gereken şeylere dair iman/şraddhā besler. İnanç, yapılacak her şeyin birincil unsurudur; bu yüzden adeta Vijñānamaya'nın başıdır. İnanç, bilginin temel unsurudur. Doğruluk (ṛtam) ve hakikat (satyam) kanatlar (yanlar) olarak adlandırılır, çünkü bunlar olmadan kesin kanaat meydana gelemez**.

Vijñānamaya Koşa (bilgi kılıfı) vardır, kararlılığın, ayırt etmenin kaynağıdır.İnanç (śraddhā), doğruluk (ṛtam), hakikat (satyam), yoga (dhyāna) ve Mahat (kozmik zihin) Vijñānamaya'nın temel unsurları olarak açıklanır.
Manas'tan yapılmış bu kılıftan farklı olarak, içinde başka bir benlik vardır ki Vijñānadan yapılmıştır. Onunla (Vijñānamaya ile) bu (Manomaya) doldurulmuştur. Manomaya'nın içsel benliği, Vijñānamaya'dır. Önceki Anuvāka'da Manomaya'nın Vedalardan oluştuğu gösterilmiştir. Vijñāna yani bilgi, Vedalarda öğretilen bilgilerdir.

2.5 5. Anuvaka – Akıl Kılıfı (Vijnanamaya Kosha)

Kurbanı yöneten algıdır.
Ritüelleri yerine getiren algıdır.
Bütün tanrıların
en yüce Brahman olarak
hürmet ettikleri algıdır.

"Brahman algıdır"—
bunu bilen
ve bunu ihmal etmeyen kimse,
bedenindeki kötülükleri geride bırakarak
bütün dileklerine ulaşır.

Bununla ilgili olarak, işte buradaki bu, bedenlenmiş benliktir (ātman); bu, önceki olana aittir. Algıdan oluşan bu benlikten farklı olan ve onun içinde yer alan, mutluluktan oluşan benlik (ātman) vardır; bu, ötekini bütünüyle kuşatır. Şimdi, onun bir insan görünümü vardır; bu insanımsı görünüme uygun olarak, mutluluktan oluşan benlik de insanımsı bir görünüm üstlenir. Bu benliğin başı yalnızca hazdır; sağ yanı sevinçtir; sol yanı coşkudur; gövdesi (ātman) ise …

Alternatif

Bilgi (Vijñāna) hem kurbanı (yajña) hem de eylemi (karma) gerçekleştirir.
Bütün tanrılar, bilgiyi Brahman olarak, en yaşlı olan (ilk doğan) olarak taparlar.

Eğer bir insan bilgiyi Brahman olarak bilirse ve ondan asla sapmazsa, beden içindeki günahlarını terk ederek tüm arzularına ulaşır.

"Önceki Manomaya'da Vijñāna'nın bizzat bedensel öz-benlik olduğu söylenir.
Aklın (Vijñānamaya) oluşturduğu bu benlikten farklı olarak, onun içinde bir başka benlik vardır — Hazzın (Ānandamaya) oluşturduğu benlik.
Bu (Ānandamaya), öteki benliği (Vijñānamaya'yı) doldurur ve onunla bütünleşir.
Bu da insan biçimindedir. O'nun (Ānandamaya'nın) insan biçimine göre, bunun (Vijñānamaya'nın) da biçimi vardır.
Onun başı Sevinçtir (Priya), sağ yanı Neşe'dir (Moda), sol yanı Coşku'dur (Pramoda) ve gövdesi Hazzın (Ānanda'nın) ta kendisidir.
Brahman ise onun kuyruğu ve desteğidir.
Bununla ilgili olarak şu dize (mantra) söylenmiştir..."

Öncekinden, onun bedeninden doğan bu ruh, Ātmandır.
Bilgiyle yapılmış bu ruhun dışında, mutlulukla yapılmış bir içsel Ātman vardır.
.

Shankara, akıl kılıfını, ayırt etme (viveka) ve karar verme yeteneği olarak görür; İnanç, doğruluk ve odaklanma gibi nitelikler zihni Brahman idrakine yaklaştırır. Ancak zekâ da sınırlıdır ve Atman'dan ayrıdır. Zekâyı Brahman olarak tapınma, uygulayıcıyı kararlılık ve bilgelikle donatır, ancak Shankara, gerçek Brahman'ın tüm kılıfların ötesinde olduğunu vurgular. Bu meditasyon, cehaleti ortadan kaldırarak Atman'ın saf bilinç olarak fark edilmesine yardımcı olur.

Yoga – yoğunlaşma ve meditasyon – gövde gibidir çünkü meditasyon olmadan Gerçek'in bilgisi elde edilemez.

Mahah, yani **Mahat** ilkesi, **Hiraṇyagarbha** (kozmik zihin), kuyruk veya dayanak olarak söylenir. Çünkü bireysel buddhi'nin (zekânın) sebebidir; tıpkı toprağın ağaçların, çalıların ve diğer bitkilerin dayanağı olması gibi. Mahat, doğan ilk büyük ilkedir.

Śruti başka bir yerde şöyle der: *"O büyük, tapınılası, ilk doğandır"* (Bṛhadāraṇyaka Upaniṣad V-4). Kuyruktur, çünkü destek olan sebep odur.

Mahat ilkesi tüm bilginin kaynağıdır. Bu nedenle bilgiyle yapılmış benliğin, yani Vijñānamaya Âtman'ın dayanağı odur.

"Mahat" terimi özellikle **Sāṅkhya felsefesi**, **Vedanta** ve **Yoga** sistemlerinde geçen önemli bir kavramdır. Sanskritçe kökenli olup "büyük", "büyüklük" anlamına gelir. Ama teknik bir terim olarak daha özel bir rolü vardır.

- **Sāṅkhya felsefesinde:**
  Mahat, **Prakṛti'nin (ilksel doğa/madde)** ilk dönüşümüdür.
  - Prakṛti, üç guṇa'nın (sattva, rajas, tamas) denge halinde olduğu potansiyel durumdur.
  - Bu denge bozulunca ilk ortaya çıkan şey **Mahat**tır.
  - Mahat, **kozmik zekâ** veya **evrensel akıl** olarak anlaşılır.
  - Daha sonra Mahat'tan **Ahaṃkāra** (benlik, ego bilinci) doğar.
- **Vedanta'da:**
  Mahat bazen **Hiraṇyagarbha** (kozmik zihin / yaratılışın ince nedeni) ile özdeşleştirilir. Burada Mahat, **kolektif bilinç** düzeyinde bütün bireysel zihinlerin kaynağıdır.
- **Evrensel düzeyde "zihin"dir.**
  Yani bireysel zihinden (manas, buddhi) farklı olarak **kolektif aklı** ifade eder.
- **Buddhi ile özdeş** kabul edilir.
  Çünkü buddhi (akıl, anlayış gücü) Mahat'ın bireysel tezahürüdür.
- **İlk yaratım halkasıdır.**
  Yaratılış zincirinde Prakṛti → Mahat → Ahaṃkāra → Tanmatra'lar → Mahabhuta'lar şeklinde ilerler.
- **Prakṛti** → Potansiyel doğa
- **Mahat** → Büyük ilke / kozmik zekâ (yaratılışın ilk ürünü)
- **Ahaṃkāra** → Benlik bilinci (ego)
- **Manas – Indriya – Tanmatra – Mahabhuta** → Zihin, duyular ve maddi dünya

"Kelimelerin ve zihnin etkisiz kaldığı yerden" ifadesi, zihinden yapılan bedenin Ātman'ı ile ilgilidir. *Śarīra*, Prāṇa'dan yapılan bedenin ürünü olarak doğar. Hangi beden? Zihinden yapılan bu bedendir. "Bundan başka" ifadesi, önceki açıklamalarda olduğu gibi anlaşılmalıdır. Zihinden yapılan ruh içinde bilgi ile yapılmış başka bir ruh vardır. Zihinden yapılan Ātman, doğası gereği Veda olarak tanımlanır. Bilgi, Vedaların anlamının kavranmasıdır ve zihnin belirlenmiş niteliği olarak ortaya çıkar. Doğru bilgi ile yapılan Ātman, *Vijñānamaya Ātman* olarak adlandırılır.

Törenler ve diğer ritüeller yalnızca doğru bilgi var olduğunda yerine getirilir. Bu bilginin törenin nedeni olduğu, sonraki ilahilerde gösterilecektir. İyi kavranmış bilgiye sahip olan kişi, yapılacak törenlere inanır; bu nedenle inanç, tüm karmalar arasında üstünlük gösterdiği için başa benzetilir. *Rta* ve *Satya* daha önce açıklanmıştır. Yoga konsantrasyonu gövdeye benzetilmiştir; çünkü özdenetim ve konsantrasyona sahip olan kişide inanç ve diğer nitelikler bilgi üretmeye uygun hale gelir. Bu nedenle konsantrasyon, bilgi ile yapılan bedenin gövdesi olarak kabul edilir. Mahā, destekleyici kuyruktur.

Svāhā, diğer metne göre ilk doğan büyük ilkedir: "İlk doğan büyük ruh" vb. Kuyruk, destek nedeni olarak kabul edilir; neden, etkinin desteğidir, tıpkı yeryüzünün ağaçları ve sarmaşıkları desteklemesi gibi. Büyük ilke, tüm zekâ ve bilginin nedenidir; bu nedenle bilgi

ile yapılan Ātman'ın desteğidir. Önceki bölümlerde olduğu gibi, bilgi ile yapılan Ātman için de benzer şekilde bir ilahi (śloka) vardır.
Vijñāna (bilgi), kurbanı gerçekleştirir, çünkü bilgisi olan bir insan inançla kurbanı yerine getirir. Bu nedenle bilgi, "eyleyen" sayılır. Karar veren buddhi onay verir, zihin ve duyular da beden aracılığıyla çalışır. Dolayısıyla gerçek fail, *Vijñāna*'dır.

Her şey bilgi (Vijñāna) ile yapıldığı için, Vijñānamaya benlik Brahman'dır. Tüm tanrılar, en yaşlı olan Hiranyagarbha'ya (ilk doğan, evrenin ilk tezahürü, tüm bireysel faaliyetlerin kaynağı) taparlar. Çünkü tüm eylemler önceden bilgiyle yapılır. Tüm tanrılar bu bilgi-benliğe güven duyar ve ona ibadet ederler. Böylece bilgi ve güç elde ederler. **Hiranyagarbha'ya meditasyonla odaklandıklarında onunla özdeşleşir ve olağanüstü bilgi ve güçlere (aiśvarya ve jñāna) ulaşırlar.**

Bir insan sürekli Hiranyagarbha'ya meditasyon yaparsa, kendini onunla özdeş hisseder ve olağanüstü güçler elde eder.

Bir kişi Hiranyagarbha'yı tefekkür eder, onu idrak eder ve idrak ettikten sonra asla ondan sapmazsa, ayrıca sürekli olarak "Vijñānamaya benlik Brahman'dır" düşüncesinde yaşarsa, tüm günahlardan da özgür olur.

Çünkü tüm günahlar benliğin bedenle özdeşleştirilmesinden doğar. Beden, günahların ve acıların kaynağıdır**. Fakat kişi sürekli meditasyon ve ibadetle kendini Hiranyagarbha ile özdeşleştirdiğinde, beden-bilinç kaybolur, onunla birlikte tüm günahlar da kaybolur; tıpkı şemsiyenin kaybolmasıyla gölgenin kaybolması gibi.**

Böylece kişi Hiranyagarbha ile, yani Vijñānamaya Brahman ile özdeş hale gelir ve tüm arzularını gerçekleştirir.

Sāṅkhya yaratılış zincirini özetleyen sistematik tablo:

Aşama	Sanskritçe Terim	Anlamı / Tanımı	Bireysel Karşılığı
1	**Pradhāna / Prakṛti**	Üç guṇa'nın dengede olduğu **ilksel doğa**. Yaratılış öncesi saf potansiyel.	Henüz hiçbir bireysel karşılığı yok – saf potansiyel enerji.
2	**Mahat**	"Büyük İlke" – **kozmik zekâ**, yaratılışın ilk ürünü.	**Buddhi** – ayırt edici akıl, anlayış gücü.
3	**Ahaṃkāra**	"Benlik bilinci", ego. Mahat'ın bireyselleşmesi.	"Ben" duygusu, kimlik algısı.
4	**Manas**	Algıları birleştiren **zihin**.	Düşünce ve algı merkezimiz.

Aşama	Sanskritçe Terim	Anlamı / Tanımı	Bireysel Karşılığı
	Indriyas	5 algı organı + 5 eylem organı.	Görme, işitme, koklama vb. ile hareket, konuşma vb.
	Tanmātras	5 ince element: ses, dokunma, şekil, tat, koku.	Algı içerikleri – duyusal veriler.
5	**Mahābhūtas**	5 büyük element: eter, hava, ateş, su, toprak.	Fiziksel beden ve dış dünya.

Ānandamaya'nın Doğası

Śruti şimdi Ānandamaya benliğin doğasını açıklamaya başlar. Ānandamaya benlik de bir etkidir.

Śruti, *Antaḥkaraṇa* (zihin, akıl, hafıza, ego) sınırlayıcısıyla özdeşleşerek, cehalet (avidyā) aracılığıyla "zevk alan" olarak görünen Benliği öğretir.

Ānandamaya, sevgi ve mutluluk biçimlerinin gizli izlenimlerinden yapılmıştır. Ānandamaya tohum-beden ya da neden-beden (*kāraṇa-śarīra*)'dır. Bu beden derin uykuda işler. Tüm bireysel ruhların neden-bedenlerinin toplamı, İśvara'nın *māyā* upādhi'sini oluşturur.

Sevgili bir evladın görülmesiyle beliren *sevgi (priya)*, Ānandamaya benliğin başı gibidir, çünkü en baskın olan odur. Ānandamaya benlik "Ben mutluyum, ben haz alanım" diyendir. ***Moda*, sevilen bir nesnenin elde edilmesiyle doğan neşedir. *Pramoda* ise aynı neşenin daha yoğun, derin halidir. Sevgi (priya), neşe (moda) ve haz (pramoda), zihnin saf (sāttvik) durumlarında yansıyan mutluluğun görünümleridir.**

***Ānanda (mutluluk)* gövdedir. O, sevgi, neşe ve hazın merkezi ya da özüdür; çünkü hepsinde kesintisiz olarak bulunur. Ānanda, koşulsuz olan, Yüce Brahman'dır.** Bu mutluluk, tamas (karanlık) ile örtülmeyen ve iyi karmalar sayesinde oğul, dost vb. sevilen şeyler karşısında ortaya çıkan zihinsel durumda yansır. Bu, halk arasında bilinen duyusal hazdır (*viṣaya-sukha*). Bu haz geçicidir, çünkü onu doğuran karma kalıcı değildir.

Zihin, çile (tapas), cehaleti yok eden bilgi, iffetsizlikten uzak durma, iman ve dindarlıkla arındıkça, tamastan özgürleşir, sakinleşir. Böylece mutluluk zihinde daha yüksek derecelerde tezahür eder.

Śruti ileride şöyle der: **"Mutluluk O'dur**." Bunu elde eden mutlu olur, çünkü mutluluğu sağlayan odur. Başka bir metinde şöyle denir: "**Diğer tüm yaratıklar, o mutluluğun yalnızca küçük bir parçasıyla yaşarlar"** (Bṛhadāraṇyaka Up. IV-3-31).

Mutluluk, karmanın çeşitliliğine ve doğasına bağlı olarak farklı derecelerde yoğunlaşır. Mutluluk, bir arzunun tatmininden yüz kat daha büyüktür. Śruti, kişinin arzularından ne kadar özgür olduğuna göre yüz kat artarak farklı mutluluk derecelerini anlatır. Ānandamaya benliğin kuyruğu, dayanağı Yüce Brahman'ın kendisidir; çünkü her şeyin temeli O'dur.

Beş Koşa'nın Nihai Amacı
Yüce Brahman, "satyaṃ jñānam anantam" (hakikat, bilgi, sonsuzluk) olarak tanımlanmıştır. Beş koşa (Annamaya'dan başlayarak) anlatılmıştır ki, bu beş kılıfın ötesindeki Yüce Brahman idrak edilsin. Yüce Brahman, bu beş kılıfın içinde olsa da hepsinin özüdür. Bu, cehaletin ürettiği ikiliğin ötesinde, biricik temeldir. Ānandamaya da sonunda birliğe götürdüğü için, onun desteği de biricik olan Brahman'dır.

İnsanın beş koşa'sı samsāra'nın (doğum-ölüm döngüsünün) büyük kötülüğünü yok etmek için betimlenmiştir**.**

Her bir koşa, kendisinden sonrakine çözülmelidir. Annamaya'dan başlayarak, her etki bir sonraki nedenine çözülür, ta ki nihai nedene ulaşılana dek. En sonunda sebep ve sonuç ötesinde olan, ne sebep ne sonuç olmayan Brahman bilgisine ulaşılır. Böylece bireysel ruh ile Yüce Ruh'un birliği idrak edilir.

Māyā, Brahman'ın illüzyon gücüdür. Evrenin maddi nedenidir. Üç *guna*'dan (nitelikten) yapılmıştır. sattva (saflık), rajas (tutku) ve tamas (karanlık).

- **Tamas, Annamaya koşa'nın nedenidir**, bu yüzden onda durağanlık hâkimdir.
- **Rajas, Prāṇamaya koşa'nın nedenidir**, onda eylem gücü (*kriyā-śakti*) vardır.
- **Manomaya koşa'nın nedeni, tamas karışmış sattvadır**; bu yüzden onda nefret gibi tamasik özellikler vardır.
- **Vijñānamaya'nın nedeni, rajas karışmış sattvadır**, bu yüzden onda fail olma özelliği vardır.
- **Saf sattva, Ānandamaya'nın nedenidir**, bu yüzden onda sevgi, neşe ve haz bulunur.

Zihinde ayrıca *icchā-śakti* (arzu gücü) vardır. Arzu, bu güç sayesinde zihinde doğar. *Jñāna-śakti* ile insan, arzulanan nesneye nasıl sahip olunacağını bilir. *Kriyā-śakti* ile de çaba gösterir ve nesneye sahip olur.

- **Doğum ve ölüm, Annamaya koşa'nın özellikleridir.**
- **Açlık ve susuzluk, Prāṇamaya koşa'nın özellikleridir.**
- **Aldanma ve keder, Manomaya koşa'nın özellikleridir**.

Ātman ise her zaman saf ve ilişkisizdir. O, samsāra okyanusunun altı dalgasından (*ṣaḍ-ūrmi*: doğum, ölüm, açlık, susuzluk, aldanma, keder) tamamen özgürdür.

Annamaya koşa, kaba fiziksel bedeni (*sthūla-śarīra*) oluşturur. Prāṇamaya, Manomaya ve Vijñānamaya koşa'lar, ince ya da astral bedeni (*liṅga-śarīra*) oluşturur. Ānandamaya koşa, neden-beden (*kāraṇa-śarīra*)'yı oluşturur.

Fiziksel beden uyanıklık hâlinde işler, ince beden rüya hâlinde işlev görür, neden-beden ise derin uyku hâlinde işler. Derin uykuda, bireysel ruh ile Yüce Ruh arasında ayırıcı perde, yalnızca Ānandamaya koşa'dır.

Bilgi kurbanları gerçekleştirir çünkü kurbanları gerçekleştiren kişi bilgidir ve inançla gerçekleştirir. Bu nedenle bilgi "gerçekleştirir" olarak ifade edilir. Bilgi ayrıca karmayı da gerçekleştirir.

Her şey bilginin yaratımı olduğundan, bilgiyle yapılmış Ātman'ın Brahman olması doğrudur. Tüm Tanrılar, Indra ve diğerleri, en eski doğmuş bilgiyi Brahman olarak meditasyonla düşünürler.

En eski, çünkü tüm eylemlerden önce doğmuştur veya tüm eylemler yalnızca önceki bilgi ile gerçekleştirilir yani tüm Tanrılar bu bilgi ruhuna inanır ve meditasyon yapar. Bu nedenle, o büyük Brahman'a ibadet ederek bilgi ve bolluğa erişirler.

Bu nedenle, bir kişi Brahman olduğunu bilir, yalnızca bilmekle kalmaz, ondan sapmazsa yani, Brahman olarak bilgiyle yapılmış Ātman'ın meditasyonundan sapmazsa, dışsal Ātman'ı Brahman olarak meditasyonla düşünmekten sapmazsa, bu hatadan kurtulur.

Yani, yiyecekten yapılan Ātman gibi Ātman'ı Brahman olarak düşünmekten vazgeçip bilgiyle yapılan Ātman'ı Brahman olarak düşünürse, sonuç olarak ne olacağını söyler:

"Bedenin tüm günahlarını bırakmak."

Tüm günahlar bedene duyulan aşkla ilgilidir. **Artık bilgiyle yapılmış Ātman'a Brahman olarak inandıklarında, nedenleri ortadan kalktığında günahların da ortadan kalkması doğrudur, tıpkı şemsiye kaybolduğunda gölgenin kaybolması gibi.**

Anlamı şudur **bedende doğan ve bedene duyulan aşktan kaynaklanan tüm günahları terk ederek, bilgiyle yapılmış Ātman olarak Brahman olur ve tüm arzularını orada, bilgiyle yapılmış Ātman biçiminde gerçekleştirir.**

Öncekinden, zihinle yapılmış o ruh, budur. Bu, bedenden doğar, yani zihinden yapılmış bedenden. Hangisi?

Bu, bilgiyle yapılmış olan. Bundan, anlamı daha önce açıklanmıştır.

“Mutlulukla yapılmış ruh”—doğası gereği bir etkidir, bağlam ve *-maya* ekiyle belirtilmiştir. Çünkü yiyecekten yapılmış vb. ve elementler tarafından üretilmiş olan şeyler burada ele alınmaktadır. Bu Ānandamaya da bu bölümde geçer. *-maya* eki burada değişiklik veya dönüşüm anlamında kullanılmıştır, tıpkı Annamaya (yiyecekten yapılmış) örneğinde olduğu gibi. **Bu nedenle, Ānandamaya’nın da doğası gereği bir etki olduğu kabul edilmelidir** ayrıca ona ulaşılması nedeniyle, çünkü şöyle denilecektir:

“O, Mutlulukla yapılmış Ātman’a ulaşır.” Daha önce yalnızca Ātman olmayan ve doğası gereği etkiler olan şeylere ulaşmadan söz edilmiştir.

Ānandamaya Ātman, ulaşılması gereken nesne olarak anılmıştır, örneğin: “O, Yiyecekten yapılmış Ātman’a ulaşır.”

Kendine ulaşmak da mümkün değildir çünkü bağlama aykırıdır ve olamaz çünkü Ātman kendi kendine ulaşamaz çünkü Ātman içinde fark yoktur.

Ve Brahman, Ātman’dır. Ayrıca baş vb. kurgusunun uygunsuzluğundan dolayı; **çünkü Brahman’a, Ākāsa vb.’nin nedeni ve hiçbir nedenin etkisi olmayan, yukarıda tanımladığımız Brahman’a baş, uzuv vb. yüklemek uygunsuzdur.** Tüm ayrımları reddeden metinlerden de: Görünmez, bedensiz, evi olmayan, açıklanamaz; ne büyük ne küçük. Bu, ne bu ne de o olan Ātman’dır.

Mantra’da söylenenin uygunsuzluğundan da: Çünkü Mutlulukla yapılmış Ātman, uzuvları, başı, neşesi vb. olan ve algılanabilir şekilde deneyimlenen, Brahman ise, Brahman olmadığı şüphesi olamaz. Eğer biri Brahman olmadığını düşünürse, kendisi de yok olur vb., uygunsuzdur. Ayrıca Brahman’ın destekleyici kuyruk olması ve ayrı olarak destekleyici kuyruk olarak anılması da uygunsuzdur.

Bu nedenle Ānandamaya Ātman, etkidir ve koşulsuz Ātman değildir. **Ānanda, Mutluluk, bilgi ve Karmanın ürünüdür. Ānandamaya bundan yapılmıştır.** Ve bu, **bilgiyle yapılmış Ātman içindedir; çünkü metin, bunun kurbanın nedeni olan bilgiyle yapılmış Ātman içinde olduğunu söyler. Bilgi ve Karmanın meyvesi, deneyimleyen için tasarlanmıştır; en içte olması gerekir. Mutlulukla yapılmış Ātman, önceki tüm diğerlerinden daha içtedir.**

Bilgi ve Karma, arzu edilen nesnelere ulaşmak için amaçlandığından, bilgi ve Karma vardır. Bu nedenle, eylemlerin meyvesi olan sevinç vb., Ātman’a daha yakın olduğundan, Mutlulukla yapılmış Ātman, bilgiyle yapılan Ātman içinde olmalıdır. Mutluluk Ātmanı, sevinç izlenimiyle uyarıldığında, bilgiyle yapılan Ātman’a bağlı olarak uykuda ortaya çıkar. O Mutluluk Ātmanı’nda, sevgili bir oğlunu görmekten doğan sevinç baştır; üstünlüğü nedeniyle. Mōdā, tatmin edilmiş arzudan doğan sevinçtir; Pramoda, yoğunlaştırılmış aynı sevinçtir. Ānanda, Mutluluk veya genel sevinç, gövdedir; çünkü sevinç uzuvları, sevilen bir nesneyi görmekten doğan sevinç,

ona kesintisiz bağlıdır.Zihin, oruç, cehaleti yok eden Bilgi, Brahmacharya ve inanç yoluyla saflaştıkça, arınmış ve berraklaşmış zihinde sevinç artar. Daha sonra şöyle denilecektir: “Sevinç odur.” Onu elde eden, mutlu olur; çünkü “bu onu sevinçli kılar.” Ayrıca başka bir metin de vardır: “Diğer varlıklar, bu sevinçten küçük bir kısmı ile yaşarlar.”

2.6 6. Anuvaka - Brahman’ın Doğası

Eğer bir insan “Brahman yoktur” diye düşünürse,
kendisi de yok olur!
Eğer bir insan “Brahman vardır” diye düşünürse,
insanlar onu var olarak bilirler.

Bununla ilgili olarak, işte buradaki bu, bedenlenmiş benliktir (ātman); bu, önceki olana aittir.

Şimdi, yukarıda söylenenlerden şu sorular doğar:
Bunu bilen herhangi bir insan,
öldüğünde o dünyaya ulaşmaz mı?
Yoksa bunu bilen herhangi bir insan,
öldüğünde o dünyaya ulaşır mı?

O, şu arzuyu duydu: “Kendimi çoğaltayım. Nesil üreteyim.”
Bunun üzerine kendisini ısıttı.
Kendisini ısıttıktan sonra, burada var olan her şey dâhil olmak üzere bu bütün dünyayı dışa çıkardı.
Onu dışa çıkardıktan sonra, bizzat o dünyaya girdi.
Ve ona girdikten sonra, sırasıyla Sat ve Tyat oldu; belirli ve belirsiz,
duran ve durmayan, algılanan ve algılanmayan,
gerçek (satya) ve gerçek olmayan (anṛta) oldu.
Burada var olan her şey olarak, gerçek oldu;
işte bu yüzden insanlar bütün bunlara Sat derler.
Bununla ilgili olarak da şu dize vardır:

Alternatif

Eğer Brahman’ı yok olarak bilirse, kendisi de yok olur.
Eğer Brahman’ı var olarak bilirse, o zaman (varlıklar) onun da var olduğunu bilirler.
Öncekinin (bir önceki özün) bu gerçekten bedensel benliğidir.Öncekinin (Ânandamaya’nın) bedensel benliği gerçekten budur.

Bu nedenle öğrenciden (şu) sorular doğar:
“Bilmeyen (Brahman’ı bilmeyen) kimse, bu dünyadan ayrıldıktan sonra Oraya (Brahman’a)

gider mi?
Yoksa bilen kimse, dünyadan ayrıldıktan sonra O'nu mu elde eder?"

O (Brahman) şöyle arzuladı:
"Çok olayım, doğayım."
O, **Tapas** (derin tefekkür, içsel ısı, yaratıcı irade) yaptı.
Tapas'ı yaptıktan sonra, ne varsa hepsini ortaya çıkardı (yarattı).

Ortaya çıkardıktan sonra, onun içine girdi.
İçine girdikten sonra,
Sat (olan, tezahür etmiş varlık) ve **Tyat** (ötesi, tezahür etmemiş olan),
tanımlı ve tanımsız,
mekân ve mekânsızlık,
bilgi ve cehalet,
hakikat ve yalan
ve var olan her şey oldu.

Bu nedenle ona "**Varlık (Sat)**" Varoluş denir.
Bunun üzerine şu ayet (mantra) söylenmiştir.

Brahman'ın varlığına inancı olmayan kişi, duyusal bir yaşam sürer. O, kötülük içindedir. Doğru davranışı yoktur. Yüksek idealleri ve arzuları yoktur. Bu dünya onun için her şeydir. Kendini fiziksel beden ve diğer kılıflarla özdeşleştirir ve onları gerçek Ben sanır. Yok olur, ölümsüzlüğe veya ebedi hayata ulaşamaz. Cehaletin karanlık uçurumuna düşer ve doğum-ölüm döngüsüne tekrar tekrar yakalanır.

Buna karşılık, bir insan her şeyin temeli veya dayanağı olan, tüm farklılıkların temeli olan, tüm eylemlerin tohumu olan ve kendisinde hiçbir ayrım bulunmayan Brahman'ın var olduğunu bilirse, erdemli bir yaşam sürer. İdealleri ve yüksek arzuları vardır. Duyusal bir hayat sürmez. Kastına ve yaşamın aşamalarına uygun doğru davranışları vardır.

İhtiraslardan sıyrılır, ayrım gücü geliştirir ve duyusal nesnelerden vazgeçer. Meditasyona dalar, mutlak Brahman'a ulaşmak için çabalar ve sonunda O'nunla bir olur. Bilge kişiler, onu var olarak görürler, çünkü o Varoluş (Sat) olan Brahman'la özdeş hale gelmiştir.

Peki neden Brahman'ın varlığı konusunda şüphe olsun ki?

Biz şu cevabı veririz:

Bu, Brahman'ın duyularla kavranılamaz, insan konuşmasının ötesinde olmasından kaynaklanır. İnsan, konuşma alanına giren şeye var der. Bu nedenle, konuşmanın ötesinde

olana yok demek doğru olur. İnsan, bir çömlek konuşma alanına girdiğinde onun var olduğunu, girmediğinde var olmadığını anlar. Burada da aynı şekilde, Brahman'ın yok olduğuna inanılabilir. Bu yüzden şöyle denmiştir: **"Eğer Brahman'ın var olduğunu bilirse..."**

Anandamaya, Vijnanamaya'nın bedenlenmiş benliğidir.
Anandamaya, Vijnanamaya'dan daha ince ve daha geniştir.
Anandamaya, Vijnanamaya'yı kaplar.
Anandamaya, Vijnanamaya bedeninde yaşayan benliktir.

Anandamaya'nın var olmadığına dair asla bir şüphe doğmaz. Fakat Brahman söz konusu olduğunda şüphe vardır çünkü **O, tüm farklılıklardan yoksundur ve herkese ortak olandır.**

Bunlar, işte, öğretmenin açıklamasını izleyen öğrencilerin sorularıdır. Akāśa'nın (eterin) nedeni olan Brahman, hem bilen hem de bilmeyen için ortaktır. Bu nedenle, Brahman'a ulaşmanın cahiller için de mümkün olduğu düşünülebilir. Eğer bilmeyen kişi, her yerde aynı olan Brahman'a ulaşamazsa, o zaman bilen de Brahman'a ulaşamaz. O hâlde ne kanıt vardır ki aydınlanmış olan Brahman'a ulaşır?

Metnin devamı bu sorulara cevap vermek için başlatılır. Brahman'ın **Satyam (Hakikat)** olduğu söylenmişti. O, Hakikattir çünkü O vardır. Şimdi **Śruti**, Brahman'ın varlığını tesis etmeye girişir.

Bir itirazcı der ki: "Brahman bütünüyle yok değildir. Neden? Çünkü var olan şey, mesela bir çömlek, gerçek deneyimde görülür, olmayan şey, mesela tavşanın boynuzu, görülmez. Benzer şekilde Brahman da görülmez. O hâlde, Brahman gerçek deneyimde görülmediği için yoktur."

Bu argüman geçersizdir, dayanaksızdır çünkü Brahman, Akāśa'nın vb. nedenidir. Brahman yoktur denilemez, çünkü Brahman'ın nedeni olduğu eter vb. duyular tarafından görülür. **Śruti**, Akāśa'nın ve yaratılışın geri kalanının Brahman'dan doğduğunu bildirir. Dünyada herkesin deneyimlediği bir gerçektir ki, bir şey başka bir şeyden doğuyorsa, ilkinin var olması gerekir mesela çömleğin maddi nedeni olan kil, ya da ağacın maddi nedeni olan tohum gibi. Bu nedenle Brahman vardır, çünkü O, eterin vb. nedenidir.

Duyularımızla dünyada hiçbir şeyin yoktan doğduğunu görmeyiz. Eğer bu dünyanın nesneleri yokluktan üretilmiş olsaydı, duyularla algılanamazlardı. Oysa algılanmaktadırlar. Demek ki Brahman vardır.

Śruti şöyle der: **"Varlık yokluktan nasıl doğabilir? Hiçten nasıl bir şey üretilebilir?"** (Chh. Up. VI-2-i). **Ayrıca, akla uygundur ki, hiçbir şey yoktan doğamaz. Bu yüzden Brahman'ın var olduğunu söylemek akla uygundur.**

Bir başka itiraz: “Eğer Brahman kil ya da tohum gibi bir neden ise, bilinçli olamaz.” Bu da doğru değildir; çünkü Brahman, saf arzulara sahip olandır (**Satya-kāma**). Deneyimimizde, sadece bilinçli bir varlığın arzuları olabilir. Brahman’ın her şeyi bilen (**sarvajña**) olduğunu söyledik. Bu nedenle Brahman’ın saf arzulara sahip olduğunu söylemek doğrudur.

İtirazcı diyebilir ki: “Eğer Brahman’ın arzuları varsa, elde edilememiş arzu nesneleri de vardır.” Bu doğru değildir, çünkü Brahman arzulara bağımlı değildir. Kendi bağımsızlığı nedeniyle, Brahman arzularından etkilenmez. Brahman’ın arzuları kusursuzdur.

Başkalarının arzuları gibi O’nu eyleme sevk etmezler. O hâlde onlar nedir? Onlar **gerçektir (satya)** ve **bilgidir (jñāna)**. Nitelikleri gereği Brahman’ın doğasıyla aynıdırlar, dolayısıyla saftırlar. Brahman onlardan yönlendirilmez.

Tam tersine, Brahman bu arzuları, duyarlı varlıkların yaptıkları işlere göre harekete geçirir. Bu yüzden Brahman arzular bakımından bağımsızdır. O’nun ulaşılmamış arzuları yoktur. Arzu edecek hiçbir şeyi yoktur; çünkü onların gerçekleşmesi için dışsal faktörlere veya araçlara ihtiyaç duymaz. Duyarlı varlıkların arzuları ise benliğe ait değildir onlar **Dharma** ve diğer nedenlerin işleyişine bağlıdır. Beden ve duyular gibi dışsal araçlara muhtaçtırlar. Oysa Brahman’ın arzuları dış nedenlere bağlı değildir ve böyle dürtülerle yönlendirilmez. O hâlde nedir? Onlar Brahman’ın kendisiyle birdir. O’ndan ayrılamazlar.

Brahman, kendisinden bambaşka şeyler doğurarak, baba gibi oğul doğurmak suretiyle kendini çoğaltmaz. Peki nasıl?

Kendinde henüz tezahür etmemiş olan isim ve biçimleri açığa çıkararak.
Brahman **Tapas** yaptı, yani yaratılacak dünyanın düzeni hakkında düşündü. Böylece tefekkür ederek, bu evreni yarattı — mekân, zaman, isimler ve biçimlerle birlikte — ki orada tüm varlıklar kendi karmalarının doğasına göre zevk alırlar.

Sri Ramanuja’nın Viśiṣṭādvaita felsefesine göre, bu dünya Brahman’ın bir **Pariṇāma’sıdır (dönüşüm)**. Tıpkı sütün yoğurda dönüşmesi gibi, Brahman da ince ve kaba nesnelerden oluşan bu dünyaya dönüşmüştür. Buna **Pariṇāma-vāda g**denir.

Fakat bu doktrinde ciddi bir kusur vardır:
Transandantal ve mükemmel olan Brahman’da nasıl değişim olabilir? Değişim yalnızca zaman ve mekânda mümkündür. Brahman ise zaman, mekân ve nedenselliğin ötesindedir. Yine de değişen fenomenler dünyası gözümüzün önündedir.
Bu nasıl açıklanabilir?

Śrī Śaṅkara, **Vivarta-vāda** yani **yansıtma/süperimpozisyon** teorisini ortaya koyar**. Bu öğretiye göre Brahman, bu dünyayı meydana getirmek veya yaratılışı çıkarmak için hiçbir değişime uğramamıştır. Brahman’da gizemli, doğasında var olan bir yanılsama gücü (Māyā) vardır. İşte bu güç yaratılışı meydana getirmiştir. Bu anlaşılmaz güç Māyā’dır.**

Brahman, aynı Māyā aracılığıyla yarattığı evrene girdi. Hiranyagarbha'dan cansız nesnelere kadar tüm biçimleri varlığa getirdikten sonra, Paramātman o var ettiği biçimlerin içine girdi. Şimdi şunu sormalıyız: **O, evrene nasıl girdi? Yaratıcı olarak aynı biçimde mi girdi, yoksa farklı bir biçimde mi?** Hangisi doğrudur, akla uygundur? "-ktvā" (ortaç eki) **yani "yarattıktan sonra" ifadesi, yaratıcının bizzat evrene girdiğini gösterir.**

Bir itirazcı şöyle der: "Bu mantıklı değildir. Eğer Brahman evrenin nedeni kil gibi ise, o zaman etki nedenle birdir çünkü yaratılış Brahman'ın doğasındandır. Nedenin kendisi etkiye dönüşür. O hâlde, nedenin etkiyi ürettikten sonra ona girmesi, sanki önceden girmemiş gibi, mantıklı değildir. Çömleğe kilden giriş yoktur. Kil, çömlek biçimine dönüşmüştür, hepsi bu. Ama nasıl ki kil, toz halinde çömleğe girebilir, aynı şekilde Atman da isim ve biçim evrenine Jīvatman biçiminde girebilir. Śruti de şöyle der: 'Onun içine, bu biçimde, Jīvatman biçiminde girdi' (Chh. Up. VI-3-11)."

Bu yanlıştır. Hiç de akla uygun değildir; çünkü Brahman birdir. Kuşkusuz, kil gibi bir neden toz halinde çömleğe girebilir; çünkü kil çoktur, parçalardan oluşur ve tozun henüz doldurmadığı bir yer vardır. Ama **Ātman birdir ve ayrıca parçasızdır**. Onun tarafından doldurulmamış bir yer yoktur. Bu nedenle O'nun girişinden söz etmek doğhru değildir.

İtirazcı der ki: "Öyleyse O nasıl girer?" Bu giriş, akla aykırı değildir. **Śruti** şöyle der: "İşte o şeyin içine O girdi." Varsayalım ki Brahman parçalardan oluşuyor olsun; o zaman ad ve biçimlere, Jīva biçiminde girmesi mümkündür — tıpkı elin ağza girmesi gibi.

Bu açıklama doğru değildir. Brahman'ın parçalara sahip olduğu ve tıpkı bir elin ağza girebilmesi gibi, Brahman'ın Jivatman olarak isim ve biçim içine girdiği söylenemez çünkü **O'nun bulunmadığı hiçbir yer yoktur.**

İtirazcı: "O, doğrudan nedenin içine girer."
Cevap: O hâlde artık Jivatman olmazdı tıpkı bir çömlek kilin içine girince çömlek olmayı bırakması gibi.

İtirazcı: "Suya yansıyan güneş gibi bir giriş olabilir."
Cevap: Bu mümkün değildir; çünkü **Brahman sonsuz ve biçimsizdir**. **Yalnızca sonlu ve maddi bir nesnenin başka berrak bir yüzeye, örneğin suya, yansıması olabilir. Ama Atman'ın yansıması mümkün değildir çünkü O biçimsiz, sonsuz ve her yeri kapsayan bir varlıktır ve akasanın nedenidir. Yansıma biçiminde giriş hiçbir şekilde mümkün değildir çünkü başka bir yansıtıcı ortam yoktur ve O'nun dışında başka bir boşluk da bulunmamaktadır.**

İtirazcı: "**O hâlde hiç giriş yok. Anlamsız olduğundan bu pasaj tamamen göz ardı edilmelidir."**

Cevap: Hayır, başka bir anlamı vardır. Sruti şöyle başlar: "Brahman'ı bilen, Yüce'ye

ulaşır. Gerçek, Bilgi, Sonsuzluk Brahman'dır. Mağarada saklı olanı bilen…" Burada kastedilen bilgidir. Sruti'nin konusu budur. Brahman bilgisini aktarmak amacıyla Sruti, Brahman'ın etkilerini akasa'dan yiyeceğe kadar ele alır. Ardından beş Kosa'nın doğası açıklanır.

Yiyecekten yapılmış Atman'ın içinde ve ondan farklı olarak Prana'dan yapılmış olan vardır; onun içinde zihinden yapılmış olan, onun içinde bilgiden yapılmış olan ve bilginin boşluğunda sevinç Atmanı, Anandamaya benliği vardır. İşte bu boşlukta, tüm ayrılmış tezahürlerin temeli olan, tüm ayrımlardan yoksun olan Brahman, yani "kuyruk" ve destek bulunmalıdır. Bu pasajda O'nun buraya girdiği gösterilmektedir.

Bu giriş, gerçek bir olgu değil, mecazi bir anlatımdır. **Giriş yalnızca simgeseldir. O, Buddhi'nin mağarasının içinde, görücü, işitici, düşünen, bilen gibi belirli tezahür biçimleriyle kavranır. İşte bu, O'nun girişini oluşturur.**

Dolayısıyla Brahman, yani neden, vardır. O'nu yalnızca Varoluş olarak bilmeliyiz veya idrak etmeliyiz.

Peki, O etkiye girdikten sonra ne hâle geldi? O, **bedenli ve bedensiz, biçimli ve biçimsiz** hâle geldi **(Murta ve Amurta**). Bu biçimli ve biçimsiz hâller yaratım öncesinde Atman'da, görünmemiş ve ayrışmamış durumdaydı. Yaratım başladığında, Atman bunların içinde tezahür ederek ayrışmayı sağladı. Ayrışmış olmalarına rağmen zaman ve mekânda Atman ile birliğini korudular.

Ayrıca, bu hâl **Nirukta (tanımlı) ve Anirukta (tanımsız)** oldu.

- Tanımlı: Diğer nesne sınıflarından ve aynı sınıftaki nesnelerden ayrılan, belirli bir zaman ve yerde var olduğu bilinen nesne.
- Tanımsız: Belirsiz, sınırlı olmayan nesne.

Nirukta ve Anirukta terimleri sırasıyla Murta ve Amurta'yı niteleyen sıfatlardır. Biçim ve biçimsiz, sırasıyla tanımlı ve tanımsız, görünür ve görünmezdir. Aynı şekilde, barınak /destek ve barınaksız/desteksiz kavramları da buna karşılık gelir. Barınak/destek biçimin özelliği, barınaksız/desteksiz biçimsizin özelliğidir.

Görünmeyen, tanımsız ve barınaksız olan biçimsiz özellikler, yaratım sonrası var oldukları için ortaya çıkan dünyayla ilgilidir ancak yaratılmamış, neden olan, biçimsiz Brahman ile ilgili değildir.

- **Vijnana**: Canlı, bilinçli varlıklar
- **Avijnana**: Cansız, bilinçsiz nesneler (taş vb.)

Buradaki **Satyam**, göreli gerçeği ifade eder. Mutlak Gerçek yalnızca Brahman'dır. Su, serapla karşılaştırıldığında gerçektir, ipteki yılan, direkteki hırsız ve istiridyedeki gümüş gibi yanılsamalar ise gerçeğin tersidir.

Peki, tüm bunlara dönüşen nedir?

Mutlak Gerçektir. Tekrar sorarsak, bu Gerçek nedir?

Bu Upanişad'ın başında sözü edilen Brahman'dır: **"Brahman Gerçek, Bilgi ve Sonsuz'dur."** Brahman, biçim ve biçimsiz olarak her şeye dönüşmüştür. Brahman'dan ayrı ya da Brahman dışında hiçbir isim veya biçim yoktur. Bu nedenle Brahman'ı bilenler der ki, Brahman Gerçektir, tüm bunlar Brahman'dır.

Bu bölüm "Brahman var mı yok mu?" sorusuyla başladı.

Bu soruya yanıt olarak, Atman "Çok olayım" arzusunda bulundu. Bu arzuya uygun olarak Akasa ve evrendeki diğer her şey, görünür ve görünmez, isim ve biçimlere girerek, görücü, işitici, düşünen ve bilen olarak tezahür etti.

Bu nedenle, Akasa ve diğer her şeyin nedeni olan, tüm varlıklarda mevcut olan, kalbin mükemmel boşluğunda yer alan, iman, meditasyon ve sezgi ile kavranan, zihnin tüm kavrayışlarında görücü, işitici vb. tezahürleriyle kendini gösteren Brahman'ın varlığını anlamalıyız.

Aynı şekilde, Brahmana'nın ilahisi de bunu doğrular. Tıpkı yukarıda beş Kosa örneğinde olduğu gibi, yiyecekten yapılmış Atman'ı açıklayan mantralar olduğu gibi, burada da evreni konu alarak en içteki Atman'ın varlığını anlatan bir ilahi veya ayet vardır.

"Yok olan," yok olana eşdeğerdir. İnsan varlıklarının nesneleriyle bağlantısı yoktur, tıpkı yok olan bir şeyin onlarla bağlantısı olmadığı gibi. O kimdir?

Brahman'ı yok sayan kişidir. "Chit" partikülü "eğer" anlamındadır. Aksine, eğer biri tüm alternatiflerin kaynağı, tüm eylemlerin tohumu olan ve tüm ayrımların sona erdiği Brahman'ı var olarak bilirse, onun yokluğu konusunda niçin bir şüphe olsun? Söylenir ki Brahman insan sözünün ötesindedir. Söz konusu olabilecek şeyin varlığına inanırız. Söz gücünün ötesinde olanın yokluğuna inanmak uygundur. Tıpkı çömlek vb., söz konusu olduğu için var olarak kabul edilir; aksi yoktur. Benzer şekilde, Brahman'ın yokluğu konusunda şüphe olabilir. Bu nedenle, "Eğer biri Brahman'ın var olduğunu bilirse" denir.

Hiçbir bilgisiz kişi buradan gidip Brahman'a ulaşır mı? Bu ikinci sorudur: Bilgisiz kişi Brahman'a ulaşmazsa, Brahman'ın ortak nedeni olarak bilenin ulaşması da sorgulanır. Bu nedenle, onunla ilgili soru şudur: **"Bilen kişi vb." Brahman'ı deneyimler mi**? Bir diğer soru: **"Bilen kişi, bilgisiz kişi gibi Brahman'ı deneyimlemiyor mu?"** Veya yalnızca iki soru vardır: biri bilen, biri bilgisiz için. Çoğul kullanım, bağlamdan ve metinlerden doğan ek sorular nedeniyle haklıdır:

“Eğer biri Brahman’ı yok sayarsa” ve “eğer biri Brahman’ı var olarak bilirse” metinleri, onun var olup olmadığına dair doğal olarak şüpheyi doğurur ve bu nedenle ilk soru ortaya çıkar:

“Var mı yok mu?”

Brahman tarafsız olduğundan, bilgisiz kişi Brahman’a ulaşır mı ulaşmaz mı ikinci sorudur.

Eğer Brahman tarafsızsa, bilenin Brahman’a ulaşamaması da bilgisiz gibi şüphelidir.

Bu nedenle, **bilenin deneyimleyip deneyimlemediği üçüncü sorudur.**

Metnin sonraki kısmı bu soruları yanıtlamak için başlar. Brahman’ın Gerçek, Bilgi ve Sonsuzluk olduğu söylenmişti. Nasıl gerçek olduğu şöyle açıklanır:

Gerçek çünkü vardır, çünkü var olan şey doğru olarak kabul edilir. Bu pasajın bu anlamı taşıdığı, metinlerin izlenmesiyle anlaşılır: “Onlara gerçek denir,” “bu Ākāsa, yani Mutluluk, var olmasaydı,”

Şimdi Brahman’ın var olmadığı öne sürülür, şu gerekçelerle: Var olan, kendine özgü niteliğiyle duyular aracılığıyla algılanabilir, örneğin çömlek vb.; olmayan ise, örneğin bir tavşanın boynuzu, algılanamaz.

Brahman bu şekilde algılanamaz ve kendine özgü niteliğiyle algılanamayacağı için var değildir denemez. Bu argüman hatalıdır çünkü Brahman ether vb.’nin nedenidir. Brahman’ın var olmadığını söylemek doğru değildir çünkü onun nedeni olduğu ether vb., duyularla algılanır. Dünyada, herhangi bir şeyden bir şeyin çıktığı gözlemlenir örneğin çömlek için kil, tohum vb. Madde nedenleri vardır. Bu nedenle, Brahman vardır çünkü ether vb.’nin nedenidir. Dünyada hiçbir şeyin hiçbir şeyden doğduğunu duyularımızla algılamayız. Eğer isim, biçim vb. hiçbir şeyden üretilmiş olsaydı, duyularla algılanamazdı fakat biz aksi durumu görürüz. Sonuç olarak, Brahman vardır. Sruti otoritesi de, bir şeyin yoktan nasıl üretilebileceğini sorar. Ayrıca, **hiçbir şeyin yoktan üretilemeyeceği mantık gereği doğrudur**. Bu nedenle, yalnızca Brahman’ın var olduğunu söylemek uygundur.

Böylece şöyle denir:
O arzuladı; O, yani Ātman, Ākāsa’dan doğdu. Arzuladı. Nasıl?
“Ben çok olacağım.” Nasıl çok olunur, diğer şeylere girmeden?

Yanıt gelir: (Prajdyeya) “Üreteyim.” Çok olmak, diğer şeylerle ilgili değildir, tıpkı bir oğul doğurmak gibi değildir. Başka nasıl?

Çok olma, içinde mevcut olan, ancak henüz görünür olmayan şeyin isim ve biçimde tezahürüyle olur. İçinde mevcut olan, ancak görünür olmayan isim ve biçim açığa

çıktığında, tüm durumlarda açığa çıkar, kendi doğasından ayrılmadan ve Brahman'dan mekân veya zaman içinde bölünmeden. Bu isim ve biçim tezahürü, Brahman'ın çok olmasıdır. Aksi takdirde, uzuvları olmayan Brahman'ın büyüklüğünden veya küçüklüğünden söz etmek uygun olmaz; tıpkı Ākāsa'nın büyüklüğünün veya küçüklüğünün yalnızca diğer nesnelere göre olması gibi. **Bu nedenle, Brahman bu yolla çok olur.**

Ātman'dan ayrı, mekân veya zamanda ayrı, ince, uzak, farklı, geçmiş, mevcut veya gelecek hiçbir şey yoktur. Bu nedenle, tüm koşullarda isim ve biçim yalnızca Ātman'a aittir ancak Brahman doğaları gereği onlara ait değildir. İsim ve biçim, doğaları gereği Brahman olarak söylenir çünkü bunu inkâr edersek, olmazlar. Bu iki sınırlamayla Brahman, bilen, bilinebilir, bilgi ve tüm diğer sözlerin konusu olur. Brahman böyle arzulayarak yansıtılmıştır.

"Tapas" burada "bilgi" anlamındadır çünkü diğer metin "onun tapas'ı bilgiyle yapılmıştır" der ayrıca başka herhangi bir tapas, tüm arzuları gerçekleştirmiş olmasıyla uyumlu değildir. Anlamı şudur:

Brahman, yaratılacak dünyanın düzenini düşünerek yansıtmıştır.

Brahman böylece, her varlığın karma ve deneyimine uygun olarak, uzay ve zaman, isim ve biçimlerle bu dünyayı yaratmıştır, tüm varlıklar tarafından deneyimlenir.

Kendi yarattığı evrene girdi. Burada düşünülmelidir—nasıl girdi? Hangi şekil doğru? Yaratan, aynı şekilde mi yoksa başka bir şekilde mi girdi? Ktvd son eki, yaratanın kendisinin girdiğini gösterir ve doğrudur. **Eğer Brahman, kil gibi bir neden olsaydı, bu mantıklı olmayabilirdi** çünkü yaratım Brahman'ın doğasındadır. **Nedenin kendisinin, etki oluştuktan sonra etkiye girmesi doğru değildir** çünkü kil, çömlek hâline gelmeden çömleğe giremez. Eğer Ātman, başka bir şekilde isim ve biçime girerse, tıpkı kilin toz hâlinde çömleğe girmesi gibi ve "jīvatman biçiminde girdi" metni varsa, bu yanlıştır çünkü Brahman birdir. Kil çok parçalı olduğundan toz hâlinde çömleğe girebilir ancak Ātman birdir, parçasızdır ve hiçbir yerde bulunmadığı için girmesi anlamsızdır. Peki nasıl girebilir?

Brahman'ın Gerçek, Bilgi ve Sonsuzluk olduğunu ve kalbin boşluğunda bulunduğunu bilen kişi koşulsuz Brahman'a ulaşır, Burada kastedilen bilgi budur ve incelemede olan odur.

Brahman'ın doğasını kavratmak için, etkilerini gösterdik. Ākāsa ile başlayıp yiyecekle sona erdirerek. Daha sonra Brahman'a giden yol izlendi. Yiyecekten yapılmış Ātman'ın içinde ve ondan farklı olarak, Prāṇa'dan yapılmış olan onun içinde, zihinden yapılmış olan ve onun içinde, bilgiden yapılmış olan. Bilgi boşluğuna yerleştirilmiş olarak, mutluluk Ātman'ı gösterildi.

Böylece Ātman, Anandamaya göstergesinin bulunması yoluyla yoğunlaştırılmış mutluluğun doruk noktası olarak çıkarılır. **Ve bu boşluğun içinde, tüm ayrımların kaynağı olan ve**

hiçbir ayrımın bulunmadığı destekleyici Brahman elde edilmelidir. Bu nedenle, "giriş" mecazi olarak anlam kazanır. Başka hiçbir yerde Brahman bilinemeyecektir çünkü o tüm ayrımlardan yoksundur, ayrımın bilginin kaynağı olduğu görülür, tıpkı Güneş ve Ay ile temasın Ārdhu için olduğu gibi.

Böylece, kalbin boşluğundaki Ātman ile bağlantı, Brahman bilgisinin kaynağıdır çünkü kalbin yakınlığı ve aydınlatma gücü vardır. Tıpkı çömleğin algılanmasının görme ile başladığı gibi**, Brahman bilgisinin de bilgi gücü ve inançla başlaması gerekir**. Bağlama uygun olarak, **bilgi merkezi olan kalbin boşluğuna yerleştirilmiş denir**. Ama burada, yorum yerine "Onu yarattıktan sonra kendisi girdi" denir. Bu—**Ākāsa vb.'nin nedeni, dünyayı yarattıktan sonra, görücü, işiten, düşünen, bilen gibi ayrımlar ile iç boşlukta elde edilir**; **sanki içine girmiş gibidir**. Ve bu, onun "girişi"ni oluşturur ve onun nedeni olan Brahman vardır. Bu nedenle, var olduğundan, bu varlık var olarak kavranabilir.

Tyat, Prāṇa vb.'dir; **anirukta ve anilayana'dır**. Bunlar biçimsizlerin sıfatlarıdır ve yalnızca bunlar görünürdür. Vijnāna canlıdır ve avijñāna taş gibi cansızdır. Bağlamdan Batyam, göreceli olarak "doğru" anlamındadır; çünkü yalnızca bir mutlak Gerçek vardır ve o da Brahman'dır. Burada "gerçekten" söz ediliyor, pratik açıdan, bu nedenle göreceli serap yanılsaması ile karşılaştırıldığında, su gerçek olarak kabul edilir. Ve "anṛta" bunun zıttıdır.

2.6.1 Brahman ve Koşa ilişkisi tablo

Seviye (Koşa)	İçeriği / Özelliği	Sembolik Unsurlar	Brahman ile İlişkisi
Brahman	Mutlak Gerçeklik, Sat–Çit–Ananda (Var–Bilinç–Mutluluk)	Formdan bağımsız, her şeyin kaynağı	Nihai Öz, tüm koşaların temeli
Anandamaya Koşa	Saf mutluluk, neşe, varlığın özü	Priya (sevgi), Moda (sevinç), Pramoda (coşku), Ananda (mutluluk)	Brahman'a en yakın kılıf
Vijnanamaya Koşa	Bilgi, idrak, ayrım yapma yetisi (Buddhi)	Sraddha (inanç), Ritam (doğruluk), Satyam (hakikat), Yoga (odaklanma)	Bilgiyi Brahman'a yönlendiren kapı
Manomaya Koşa	Zihin, düşünceler, duygular	Yajus (baş), Rik (sağ), Saman (sol)	Vijnanamaya'ya temel sağlar
Pranamaya Koşa	Nefes, yaşam enerjisi	Prana akışı	Bedeni ve zihni canlı tutar
Annamaya Koşa	Fiziksel beden, madde	Yiyecekten oluşmuş	En dış kılıf, Brahman'ın en yoğun formu

2.7 7. Anuvaka - Korkudan özgürleş

Başlangıçta bu dünya yoktu,
ve ondan var olan ortaya çıktı.
Kendi kendine kendisi için bir beden (ātman) yaptı;
bu yüzden ona “iyi yapılmış” denir.

Ve tam da iyi yapılmış olduğu için, o özdür;
çünkü ancak o özü kavrayan kimse mutluluğa erişir.
Şimdi, eğer uzayda mutluluk olarak o öz bulunmasaydı,
kim nefes alırdı, kim nefes verirdi?
Çünkü mutluluğu meydana getiren o özdür.
Zira bir insan, görünmez, bedensiz (anātmya),
ayırt edilemez ve desteksiz olan o öz içinde,
dayanacağı korkusuz durumu bulduğunda,
korkudan kurtulur.
Buna karşılık, bir insan onun içinde bir boşluk ya da bir yarık meydana getirdiğinde,
korku deneyimler.
İşte bu, bildiğini sanan insanın yaşadığı korkudur.
Bununla ilgili olarak da şu dize vardır:

Alternatif

Başlangıçta gerçekten bu **var olmayan** vardı.
Ondan **var olan** doğdu. O, **kendi kendini yarattı**.
Bu nedenle, **kendiliğinden var olan**, Kendini Yapan veya İyi Yapılmış olarak adlandırılır.
Bu, kendi kendine yaratılmış olan 'zevk'tir.
Bu ‘zevki’ elde eden insan kutsanır,
Kalbin boşluğunda bu **mutluluk** olmasaydı kim yaşamış, kim nefes almış olurdu!
Bu Brahman **bizzat mutluluğu bahşeder**.
Bu, kendi kendine yaratılmış olan 'zevk'tir.
Bu Atman, görünmez, bedensiz, tanımsız ve barınaksız olan Brahman ile **korkusuz bir birlik** elde ettiğinde, **korkudan özgürleşir**.
Ancak, bu Atman Brahman’da en küçük bir ayrım bile yaptığında,
işte o zaman **ona korku doğar**.
Aynı Brahman, ayrım yapan ve düşünmeyen kişi için korkunun kaynağı haline gelir.
Bununla ilgili şu **ayetin (ilahi) de** mevcuttur:

Burada sözü edilen “var olmayan” ifadesi, henüz isim ve biçimde tezahür etmemiş Brahman’ı ifade eder. Bu, mutlak yokluk anlamına gelmez çünkü mutlak

yokluktan hiçbir varlık doğamaz. **Var olmayan**, **ayrışmamış ve tezahür etmemiş varoluş hâlidir**. Herhangi bir isim veya biçimle tanımlanamaz; bu yüzden **var olmayan** denir.

"**İdam**" (bu) ifadesi, isim ve biçimlerle belirlenmiş evreni gösterir. "**Var olan**", yani tezahür etmiş, yaratılmış dünyadır; belirli isim ve biçimlerle ayrımlaşmış olan evren budur. Bu ayrımlaşmış isim ve biçimlerin dünyası, yaratılmadan önce **var olmayan** hâlde, yani **Brahman'ın kendisi** olarak bulunuyordu. Bundan sonra, var olmayan hâlden **var olan** doğdu; yani belirli isim ve biçimlerle varlık ortaya çıktı.

Yaratım, tıpkı oğulun babadan ayrı olduğu gibi, Brahman'dan tamamen ayrı mıdır?

Sruti der ki: "Var olmayan veya varlık olmayan olarak söz edilen Brahman, **kendi kendini yarattı**. Bu nedenle **kendiliğinden var olan** denir. Brahman, herhangi bir dış etkiye bağlı kalmadan, kendi içsel gücüyle **tezahür etmiş evreni yarattı**. Evrenin maddi nedeni olarak kil veya etkili nedeni olarak çömlekçi gibi bir başka unsur yoktur. **Brahman, hem maddi hem de etkin nedendir.** Bu nedenle Brahman, **Sukrita**, yani en yüksek neden, kendi kendine var olan, bağımsız neden olarak adlandırılır.

Brahman, kendi başına etkin bir yaratıcısıdır, oysa Jiva (bireysel ruh) kendi başına etkin değildir. Jiva, Antaryamin (İç Yöneten) tarafından eyleme yönlendirilir

Dünyada eylemler ve sonuçları arasındaki bağlantının nedeni olarak bilinen ve Sukrita ile gösterilen şey, ancak **akıllı ve ebedi bir nedenin varlığı** varsayılarak açıklanabilir. Bu nedenle, Sukrita'nın varlığı bilindiğine göre, **Brahman vardır** denir. Sruti, **Brahman'ın Rasa (mutluluk, sevinç) olduğunu söyleyerek de onun varlığını kanıtlar.**

Rasa, günlük dilde tat veren, hoşnutluk ve sevinç sağlayan bir şeydir; örneğin tatlı, ekşi vs. Brahman, **en yüce Rasa**dır. **Brahman'ın Rasası sayesinde, kendi başına Rasa taşımayan bu evren Rasa ile dolu gibi görünür.**

Brahman'ın doğası mutluluk olduğundan, Ona sevgi duyulur. Dolayısıyla "Rasa" kelimesi, Brahman'ın **mutluluk özü** olduğunu ifade eder. Tüm duyusal hazlar, Brahman'ın bu yüce mutluluğunun **yansımalarından ibarettir**.

Brahman'a bağlı olan bilge kişiler, dışsal nesnelere ihtiyaç duymadan, arzularını aşmış olarak, yalnızca kendi içsel gözlemleriyle **ebedi mutluluğu** yaşarlar. Onlar için, **Brahman ve yalnızca Brahman**, mutluluğun kaynağıdır. Bu nedenle, Rasa ile dolu ve mutluluğun kaynağı olarak **Brahman vardır**.

Sruti, Brahman'ın nefes alma ve diğer fiziksel faaliyetlerin yanı sıra duyusal hazların da kaynağı olduğunu göstererek, **Brahman'ın var olduğunu** öğretir.

Brahman ayrıca, bilgisiz kimselerde korkunun, bilgelerde ise korkusuzluğun nedeni olarak da vardır. Bir varlığa bağlı kalarak insan **korkusuz olabilir**. Korkusuzluk, var olmayan bir şeyle sağlanamaz.

Korku, bilgisizlikten doğar. İnsan bedene bağlıdır ve bu yüzden korku geliştirir. Bedeni yok olduğunda yaşamın da sona ereceğini düşünür. Brahman bilgisine erişen kişi, ebedi ve ölümsüz olduğunu fark eder. Kendini Brahman ile özdeş görür ve böylece tam anlamıyla korkusuz olur.

Ancak kişi kendini beden, zihin, duyular ve Prana ile özdeşleştirirse, evrensel yaşam ve aşkın gerçeklikten ayrı hisseder. Kendi ayrı varlığını algılar ve daima eksiklik ve mutsuzluk hisseder. Cehaleti ve ayrılığı nedeniyle kendini sınırlamış olur ve korku, acı ve kederin kurbanı hâline gelir.

Görünen her şey bir fenomendir, algılanabilir bir durumdur. Brahman bir fenomen değildir, algılanabilir bir nesne değildir. O görünmezdir, duyularla ulaşılamaz. Görünmez olması, değişmez olması anlamına gelir. Brahman, tüm değişimlerin ve fenomenlerin nedeni olduğundan, değişime tabi değildir.

Brahman bedensiz ve görünmez olduğundan tanımlanamaz, biçimsizdir ve hiçbir ayırt edici özelliğe sahip değildir. O, tüm niteliklerden yoksundur.

Korku, ikinci bir nesne var olduğunda ortaya çıkar.

Sruti de şöyle der: "**Gerçekten, ikinci olandan korku doğar" (Bri.Up. 1-4-i). Ayrım, fark ve ikilik, korkunun nedenleridir. Bunlar cehaletten doğar. Avidya (bilgisizlik) tarafından üretilirler.**

Atman'ın bilgisine sahip olan kişi, Brahman ile birliği ve özdeşliği hissettiğinde, Brahman'ı kendi benliği olarak bulduğunda ayrım, fark veya ikilik görmez, başka bir şey görmediğinde ve hiçbir fark yapmadığında korkusuz olur. Onun için doğum ve ölüm korkusu yoktur. Kendi benliğinde odaklandığında, kendi Sat-chit-ananda Svarupa'sında huzur bulduğunda, başka hiçbir şeyi görmez, duymaz ve tatmaz.

Başkasından korkabilirsiniz, ama kendi benliğinizden korkamazsınız. Kendi benliğini her yerde gören biri için **korku nasıl olabilir**? Bu nedenle, **korkusuzluğun kaynağı yalnızca Brahman'dır**. Dünyada çeşitli korku nedenleri mevcutken, bilgeler ve Jivanmuktalar korkusuzdur. Bu durum, **bilgeyi tüm korkulardan özgür kılan Brahman'ın gerçekten var olduğunu** açıkça gösterir. Eğer Brahman olmasaydı, bilge **korkusuzluğa** erişemezdi. **Bu nedenle, korkusuzluğun nedeni olan Brahman vardır.**

Ancak bilgisiz kişi, tek ve bölünmez olan bu Brahman'da **ikilik ve ayrımı**, ne kadar küçük olursa olsun, gördüğünde korku doğar. Kendisi ile Brahman arasında en küçük farkı fark eden, Brahman'ın kendisinden ayrı olduğunu düşünen, önünde başka bir varlık olduğunu

algılayan kişi, tıpkı gözdeki bir hastalık nedeniyle **ikinci bir ay** gören bir insan gibi, **Samsara'ya tabi olduğunu sanır** ve korkuya kapılır.

O, Tanrı'nın kendisinden farklı olduğunu, günahları için onu cezalandıracağını düşünür; ince, görünmez ve biçimsiz olan Brahman'ın, duyuların ve zihnin erişemeyeceği bir varlık olduğunu, zeka yoluyla algılanabilir ve bilinebilir olması gerektiğini zanneder. Cehaletten dolayı, kendini Brahman'dan ayırır ve kendini eyleyen ve haz alan olarak görür.

Bu nedenle, bilgisizlerde Atman, kendi korkusunun nedeni olur. Yani benliğin korkusunun kaynağı yine benliğin kendisidir. Bu tek ve bölünmez Brahman hakkında bilgi sahibi olmayan kişi gerçekten bilgisizdir. Brahman, sadece entelektüel akıl yürütme ile kavranamaz; O, zeka ve aklın erişemeyeceği bir varlıktır.

Brahman'da üçlü yapı (bilici, bilgi ve bilinebilir) yoktur. O, bilici, bilinebilir ve bilinemeyenlerden tamamen ayrıdır.

Başlangıçta bu yoktu. "Yok" ifadesi, bu ad ve biçimle ortaya çıkmış olanın aksine, görünmeyen Brahman'ı ifade eder. Mutlak yokluk anlamına gelmez; çünkü mutlak yokluktan varlık çıkamaz. Bu—yani ad ve biçim farklılıklarıyla gelişmiş olan dünya—başlangıçta yoktu, yani Brahman vardı, yani yaratılmadan önce. Sonra, bu yokluktan, ad ve biçim farklılıklarıyla bölünmüş varlık ortaya çıktı.

Bu nedenle, rasa ile dolu ve onların sevincinin nedeni olan Brahman vardır. Ayrıca, varlığı bundan dolayı da geçerlidir; neden? Çünkü nefes alma vb. faaliyetleri görüyoruz; yaşayan beden bile Prāṇa ile Prāṇa işlevini, Apāna ile Apāna işlevini gerçekleştirir. Böylece, Vāyu ve duyuların işlevlerinin nedenler ve sonuçların birleşimiyle gerçekleştiği görülür. Ortak bir amaç için bu karşılıklı bağımlılık, bağımsız bir akıllı varlık olmadan mümkün değildir; aksi halde bunu görmezdik.

En yüksek Ākāsa'da, kalbin içinde yerleştirilmiş bu Ānanda yoksa, dünyada kim Apāna ve Prāṇa işlevlerini gerçekleştirebilir? Bu nedenle, Brahman vardır. Bu nedenler ve sonuçlar aracılığıyla Prāṇa işlevlerini yerine getiren kişi, dünyaya sevinç verir; neden? Çünkü Paramātman, onların erdemine göre dünyayı sevindirir.

Anlam şudur: Bu Ātman, canlılar tarafından cehaletle gizlenmiş bir sevinç olarak görülür. Brahman vardır; çünkü o, bilenler ve bilmeyenler için korku ve korkusuzluğun kaynağıdır; korkusuzluk yalnızca var olan bir şeye bağlanmakla elde edilebilir. Var olmayan bir şeyden korkusuzluk elde edilmesi akla uygun değildir.

2.8 8. Anuvaka - Mutluluğunun yüz katı

Onun korkusundan rüzgâr eser.
Onun korkusundan güneş doğar.
Onun korkusundan koşarlar—
ateş ve ay,
ve beşinci olarak ölüm.

Şimdi mutluluğun çözümlemesi gelir.

Genç bir adam düşün—iyi bir genç adam; bilgili, çok çevik,
sağlam yapılı ve son derece güçlü.
Ve varsay ki, servetle dolu bu bütün yeryüzü ona aittir.
Bu, insan mutluluğunun tek bir ölçüsünü oluşturur.

İnsan Gandharvalarının tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—insan mutluluğunun yüz katıdır.

İlahi Gandharvaların tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—insan Gandharvalarının mutluluğunun yüz katıdır.

Uzun süre kendi dünyalarında yaşayan ataların tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—ilahi Gandharvaların mutluluğunun yüz katıdır.

Doğuştan tanrı olanların tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—uzun süre kendi dünyalarında yaşayan ataların mutluluğunun yüz katıdır.

Ritüelleri yerine getirerek tanrı olmuş olanların tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—doğuştan tanrı olanların mutluluğunun yüz katıdır.

Tanrıların tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—ritüelleri yerine getirerek tanrı olmuş olanların mutluluğunun yüz katıdır.

İndra'nın tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—tanrıların mutluluğunun yüz katıdır.

Bṛhaspati'nin tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—İndra'nın mutluluğunun yüz katıdır.

Prajāpati'nin tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—Bṛhaspati'nin mutluluğunun yüz katıdır.

Brahman'ın tattığı tek bir mutluluk ölçüsü—ve aynı zamanda Veda bilgisine sahip, arzularından özgür bir insanın mutluluğu—Prajāpati'nin mutluluğunun yüz katıdır.

İnsanın içindeki O ile güneşteki O aynıdır, tektir.

Bunu bilen kişi, bu dünyadan ayrıldıktan sonra önce

yiyecekten oluşan Atman'a, sonra
Prana'dan oluşan Atman'a, ardından
Manas ve Buddhi'den oluşan Atman'a ve son olarak
mutluluktan (Ananda) oluşan Atman'a ulaşır.
Bununla ilgili bir şarkı (mântra) da vardır.

Rüzgâr, Güneş, Ateş, Indra ve Yama kendi görevlerinde **evrensel işleyişin efendileridir**, her biri **görevlerini sürdürebilmek için düzenli olarak işler yapar**. Bu düzenli işleyiş, bir **yönetici** var olduğunda mümkündür. Bu nedenle, onların **korku kaynağı ve kontrolörü olan Brahman vardır**. Onlar, tıpkı bir kralın hizmetkârları gibi, **Brahman korkusundan** görevlerini yerine getirirler. Varoluşları tamamen Brahman'a bağlıdır.

Ölüm (Yama) beşinci tanrıdır. Hayatı sona ermiş canlıların peşinden koşar ve onları öldürmekle görevlidir.

Bu **korku kaynağı**, yani Brahman, **mutluluktur**. Brahman'ın mutluluğu üzerine bir inceleme yapılmaktadır.

Soru şudur: Brahman'ın mutluluğu **doğal ve kendi içinde mi**, yoksa nesne ve özne ilişkisinden, özne ve nesnenin temasından, yani **dünyevi haz** gibi mi ortaya çıkar? Yoksa tüm dışsal araçlardan bağımsız mıdır?

Brahman'ın üstün mutluluğunu kavramamız, bizim tanıdığımız **duyusal hazlardan** yola çıkarak mümkün olur. Dünyasal haz bile **Brahman'ın mutluluğunun bir parçasıdır**. **Avidya (cehalet) tarafından yaratılan özne ve nesne ayrımı, bilgiyle ortadan kaldırıldığında, doğal, her yerde mevcut, tekil mutluluk (Ananda**) tecrübe edilir. **Avidya ve arzular azaldıkça mutluluk artar. Brahman'ın üstün mutluluğunda yüksek veya düşük dereceler yoktur**. **Sadece karma yoluyla ortaya çıkan duyusal hazlarda yüksek ve düşük dereceler vardır. İnsan, Brahman'ın mutluluk damlasını kendi iyi eylemleri ölçüsünde tecrübe eder.**

Bilgi, Avidya ile örtüldüğünde ve cehalet arttığında, Brahman'ın mutluluğu dünyevi hazlara dönüşür, bu hazlar Brahma ve diğer varlıklar tarafından zeka, karma ve dışsal araçlarına göre farklı derecelerde deneyimlenir.

Aynı Brahman mutluluğu, arzulardan etkilenmeyen Srotriya tarafından tecrübe edilir ve **insandan başlayarak Gandharvalar'a ve ötesine kadar** yükselir. **Avidya, arzu ve karma azaldıkça, Hiranyagarbha'nın mutluluğuna, yani doruk noktaya ulaşılır.**

Manushya-Gandharvalar, insanlar olarak, üstün eylemler ve bilgi nedeniyle Gandharva olmuş olanlardır. Dilediklerinde **görünmez olma** ve istedikleri **şekle bürünme** güçleri vardır. Tatlı kokular yayarlar, ince beden ve duyulara sahiptirler. Zevk engelleri azdır, zıt güçlere karşı dirençleri vardır ve tüm haz araçları ellerindedir. Böylece, insan mutluluğunun **yüz katı kadar üstün mutluluk** elde ederler. Daha yüksek zihinsel huzur ve açıklık sayesinde, üst dünyada, alt dünyadakinin **yüz katı daha üstün mutluluk** tecrübe edilebilir.

Arzulardan uzak, kutsal metinlerde bilgili bir Srotriya, insan mutluluğunun yüz katı kadar üstün bir mutluluk elde edebilir ve bu, **Gandharva olmuş insanların mutluluğuna eşittir**. **Arzulardan özgür olmak**, üstün mutluluğa ulaşmanın yoludur.

Üst mutluluğa ulaşmanın araçları, kutsal metinleri çalışmak, doğruluk ve arzudan özgür olmak.

İlk ikisi insan aşamasından Brahma'ya kadar tüm aşamalarda geçerlidir üçüncüsü, varlık yükseldikçe daha üstün olur ve diğer ikisinden daha üstündür.

Deva-Gandharvalar, doğuştan böyledir, yaratılışın başında zaten öyledirler. Göksel bölgelerde (Devaloka) şarkı söylerler. İnsan Gandharvalardan daha fazla güç ve yeteneğe sahiptirler; doğaları daha incedir. **Ajana**, cennette doğan Devalardır. Smriti'lerde belirtilen iyi eylemler sayesinde Deva olmuşlardır. **Karmadevas**, sadece Veda'da emredilen Agnihotra gibi ritüellerle tanrıların yurduna ulaşanlardır.

Devalar, sayıca otuz üçtür. Kurban ayinlerinde sunulan sunuların alıcılarıdır. Yaratılışın başından beri bu şekilde yaratılmışlardır. Otuz üç Deva şunlardır: sekiz Vasu, on bir Rudra, on iki Aditya, Indra ve Prajapati.

O ki, yani en yüksek Ākāśa'da, kalbin içinde bulunan ve Ākāśa'dan Annamaya'ya kadar her şeyi yarattıktan sonra aynı Ākāśa'ya girmiş olan kişi. Bu kimdir? Purusha'da ve güneşte bulunan, Srotriya tarafından gerçekleştirilebilir olarak tarif edilen en yüksek mutluluk ve bunun bir bölümünden Brahma'dan aşağıya kadar, mutluluğa layık bütün varlıkların beslendiği kişi. Bu kişi, bir uzak yerdeki bir kap içindeki Ākāśa'nın Ākāśa ile bir olması anlamında birdir.

Eğer denirse ki, onun Purusha'da bulunduğu belirtilmeden yapılan tasviri uygun değildir ve doğru olan tasvir, sağ gözde bulunduğudur, çünkü iyi bilinir, bu geçersizdir **çünkü tartışma Paramātman ile ilgilidir**. Paramātman'ın burada kavrandığı, metinlerden anlaşılmaktadır:

“Onun korkusundan rüzgâr eser vb.” ve “bu, mutluluk araştırmasıdır.” Dolayısıyla bağlamın konusu olmayan bir şeyi tarif etmek doğru değildir, burada düşünülen, Paramātman bilgisidir. Bu nedenle kastedilen Paramātman’dır. O birdir vb.

Bağlam, mutluluğun araştırılmasıyla ilgilidir ve araştırmanın sonucu özetlenmelidir. Bölünemez doğal mutluluk yalnızca Paramātman’dır, hazzın ve deneyimleyicinin ilişkisiyle ortaya çıkan mutluluk değildir. “Purusha’da bulunan ve güneşte bulunan birdir” tanımı bu görüşle uyumludur **çünkü farklı yerlerde bulunma ayrımını ortadan kaldırır**.

Eğer denirse ki, bu görüşte güneşte bulunmasının anılması boşuna, deriz ki boş değildir **çünkü üstünlük ve aşağılık düşüncesini ortadan kaldırmak içindir**. Şekilli ve şekilsiz olan dualite açısından en büyük mükemmellik güneşte görülür ama Purusha’daki koşulların ortadan kaldırılması ve en yüksek mutluluk arzusuyla, o duruma ulaşan birinde üstünlük ve aşağılık yoktur. Bu nedenle, korkusuzluğu ve sağlam oturmayı elde etmesi mantıklıdır.

Brahman’ın var olup olmadığı sorusu açıklanmıştır;
ilk soru, Ākāśa vb.’nin nedeni olarak Brahman’ın kesinlikle var olduğunu söyleyerek yanıtlanmıştır. Diğer iki soru, bilenin ve bilmeyenin Brahman’a erişip erişememesiyle ilgilidir. Son soru, bilenin erişip erişemediğidir.

Bu şüpheyi gidermek için şöyle denir:

Ara soru, son sorunun çözümüyle yanıtlanır bu nedenle ona ayrı bir yanıt verilmez.

Böylece Brahman’ı, bütün üstünlük ve aşağılık ayrımlarını bırakıp “Ben Gerçeklik, Bilgi ve Sonsuzluk’um” farkındalığına erişen kişi—bağlamdaki konuyu ifade eden “eva” kelimesiyle—bu dünyadan, görünen ve görünmeyen nesnelerin birleşiminden uzaklaşarak, arzularından özgürleşerek, Annamaya’ya yaklaşır yani, Annamaya Ātman’dan ayrı nesneler görmez; tüm kaba varlıkları Annamaya Ātman olarak görür.

Daha sonra tüm Annamaya Ātman’a yerleşmiş ve ondan ayrılmaz Prāṇamaya Ātman’ı görür. Ardından Manomaya, Vijnānamaya ve Ānandamaya Ātman’ı görür. Sonra görünmeyen, bedensiz, tarif edilemez ve dayanıksız Brahman’da korkusuzluk ve sağlam oturuş elde eder.

Burada düşünülmesi gereken bir nokta vardır: Bunu kim bilir ve Brahman’a nasıl ulaşır? Brahman’a ulaşan kişi Brahman’dan ayrı mıdır yoksa onunla birdir?

Eğer ayrıysa, Śruti’ye aykırıdır: “Bunu yarattıktan sonra hemen içine girdi.” “O bilmez, ‘O birdir ve ben başka’ diyen.” Eğer birdir denirse, “tüm mutluluk olan Ātman’a ulaşır” ifadesi, onu hem özne hem nesne yapmak anlamına gelir ayrıca Paramātman’ı Samsārī yapmak veya yaşam bağlarına tabi kılmak anlamına gelir. Bu aynı zamanda Paramātman’ın olmadığı sonucuna da götürebilir.

Indra, Devaların efendisidir.
Brihaspati, Indra'nın öğretmenidir.
Bu nedenle, bilgisi sayesinde Indra'dan bile üstündür.
Prajapati, tüm yaratıkların Efendisi, Virat'tır, bedeni üç dünyayı kapsar.
Tüm varlıklar yalnızca onda vardır.
O, tüm bireysel yaşamların toplamıdır.
Çok olmuş olandır; tüm dünyayı kapsayan odur.
Brahma ya da Hiranyagarbha, **kozmik zihin** veya **evrensel yaşam**dır.
O'nda yukarıda tanımlanan mutluluğun farklı dereceleri bir bütün hâline gelir.
O, mutluluğu yaratan Dharma'ya, Dharma'ya ve onun sonuçlarına ait bilgiye ve aynı zamanda **tam arzulardan özgürlük**e sahiptir.
O, **Sutratman**dır.
Hatta Hiranyagarbha'nın mutluluğu bile **üstün mutluluğun sadece bir parçasıdır**. Bu üstün mutluluk, denizden ayrılmış su damlaları gibi parçalarından ayrılan ve bu parçaların bir bütün hâline geldiği mutluluk, **Brahman'da doğuştan veya doğal olarak vardır**, çünkü O tektir (non-dual).

Bu durumda mutluluk ile mutluluğu deneyimleyen arasında hiçbir ayrım yoktur çünkü ikisi birdir.

Yukarıdaki sorgulamanın sonucu şöyle özetlenebilir:

"İçinde insan olan ve içinde Güneş olan bir ve aynıdır." İnsanların en içsel benliği, yani Atman, Güneş'e enerji ve ışık veren aynı varlıktır. Üst Benlik olan Brahman ile bir olmak, yaşamın amacı veya hedefidir. Bu amaca ulaşmanın tek yolu, Brahman bilgisidir. Bilginin etkisi, cehaletin (Avidya) ortadan kaldırılmasıdır. Sadece Brahman'ı bilen kişi, tamamen korkusuz olabilir. Moksha (kurtuluş) ebedidir. Ritüellerle elde edilemez. Sadece bilgin, kendi Benliğinden başka bir şey görmediğinde, korkusuz ve kalıcı olabilir çünkü bu durumda korku üretebilecek başka hiç kimse yoktur. Brahman dışında tüm varlıklar, cehaletin ürünleri olmak zorundadır çünkü sadece Brahman bilgisi, dışsal evreni gerçek olmayan olarak değerlendirmemizi sağlar. İkilik (dualizm) düşüncesi, cehaletin yaratımıdır. Bilgi doğduğunda bunun gerçek olmadığı kanıtlanır.

O, Paramātman ile birdir; çünkü Paramātman ile bir olma, hedeflenen son noktadır. Śruti, Brahman'ı bilenin en yüksek Brahman'a ulaştığını açıkça gösterir; bilgiyle Paramātman ile bir olmanın hedeflenen son olduğunu ortaya koyar. "Birinin doğasıyla başka biriyle bir olamayacağını ve birinin kendisi olacağını söylemenin saçma olduğunu" iddia etmek mantıklı değildir, burada yalnızca cehaletten kaynaklanan dualite düşüncesinin bilgi ile ortadan kaldırılması kastedilmektedir.

Yemek (Annamaya) ve diğer Ātman biçimlerinin bilgisiyle ulaşılacak Öz, cehalet tarafından yanlış bir şekilde Ātman olarak yükseltilmiş varlıklardır.

Neden böyle anlaşılması gerektiği sorulursa, Yanıt yalnızca Brahman bilgisi önerilmiştir. Vidya'nın etkisi, Avidya'yı ortadan kaldırmaktır ve **araç olarak yalnızca bilgi önerilmiştir.**

Eğer denirse ki, burada yolun gösterilmesi öğretiliyor, Sadece Brahman bilgisi önerilmesi mantıklıdır çünkü ulaşılacak ülke uzaksa yol gösterilir, köy içindeyse gerekmez. Bu örnekte, Brahman bilgisinden başka bir araç öğretilmemektedir. Karma vb. ile desteklenen Brahman bilgisi de öğretilmemiştir çünkü özgürleşme kalıcıdır.

Śruti ayrıca yaratılmış evrenin Brahman'dan ayrı olmadığını da gösterir: "Bunu yarattı, hemen içine girdi." Böylece Brahman'ı bilen kişi korkusuz kalabilir ve kalıcılığı elde edebilir. Sadece kişi kendisinden başka hiçbir şey görmediğinde korkusuz ve kalıcı olabilir çünkü korku verecek başka bir şey yoktur.

Uyanık veya rüya halinde algılanan dualite, cehaletin yarattığı bir varlıktı, cehalet ortadan kalkarsa yok olur. Uyku durumunda dualitenin algılanmaması, doğal durumdur. Değişim, dış etkilere bağlıdır dolayısıyla gerçek durum bağımsızdır. Uyanık ve rüya anındaki algı, orijinal durumun bir değişimidir. Uyku, doğal durumdur, burada değişim yoktur.

Brahman'ı Ātman'dan ayrı kabul edenlerde korku devam eder **çünkü korku dışsal nedenlere bağlıdır**. Dışsal nedenler, gerçek veya geçici olsa da korku sona ermez. Bireysel ruhun Brahman'dan ayrı olmadığı görüşte bu sorun ortadan kalkar, tüm Samsāra cehaletin yaratımıdır. İkinci ay, hastalıklı gözün gördüğü ikinci ay gibi, ne başlangıcı ne sonu vardır. Bilgi ve cehalet aynı kategoriye girmez zira algılanabilirler.

2.9 9. Anuvaka - Özet

Ona varamadan önce, sözler de zihinle birlikte geri döner.
Brahman'ın o mutluluğunu bilen kimse asla korkmaz.
"Niçin doğru olanı yapmadım? Niçin yanlış olanı yaptım?" diye düşünerek ıstırap çekmez.
Bunu bilen kişi, kendisini (ātman'ı) bu iki düşünceden kurtarır.
Gerçekten, böyle bilen kişi, her ikisini de Atman olarak görür.
İşte bu, gizli öğreti (upaniṣad)dir.

Bu ayet, Brahmananda Valli'nin ikinci bölümünün bütün öğretilerinin kısa bir özetini verir.

Brahman, koşulsuz, ikili olmayan mutluluk, sözün ve düşüncenin kapsamının ötesindedir. Söz, yalnızca isim ve biçim ile koşullandırılmış dünyanın tüm nesnelerini tanımlama gücüne sahiptir. Zihin, isim ve biçime sahip tüm nesneleri bilme gücüne sahiptir. Ancak Brahman isim ve biçimden yoksundur, bu nedenle tanımlanamaz ve

anlaşılamaz. Bilginin olduğu yerde söz de vardır. Söz ve zihin, isim ve algı her zaman birlikte gider.

Görünmeyen, niteliksiz, isimsiz, günahsız, tüm arzulardan özgür, deneyimleyici ve deneyimlenen ilişkilerden bağımsız, doğal ve ebedi olan Brahmanı bilen kişi hiçbir şeyden korkmaz.

O, Benlik'in birliğini fark eder. Tüm ayrımlar, farklar, ikilikler ve ayrıksılık ortadan kalkmıştır. Cehaletten kaynaklanan korku ortadan kalkmıştır. Kendi Benliği'ni her yerde görür ve var olan her şeyin kendi Benliği'nden başka bir şey olmadığını hisseder. Bu nedenle hiçbir şeyden korkmaz.

Brahman bilen kişi, "Neden iyi bir şey yapmadım? Neden kötülük yaptım?" gibi düşüncelerden etkilenmez çünkü iyi ve kötü, aynı Atman'ın farklı tezahürleri olarak görülür.

Erdem ve günah onu etkilemez. Onlar sonraki doğumları yaratamaz.

O, Atman'ın eylemsiz olduğunu ve tüm eylemlerin yalnızca zihin tarafından gerçekleştirildiğini bilir. Ne arzuları ne egoizmi ne de beklentisi vardır. Eylemlerinin sonucunu beklemez. Geçmiş eylemlerinden asla pişmanlık duymaz. Her zaman kendi Benliği'nde kalır ve sürekli mutludur. Tüm sıkıntılar, insan kendini küçük beden ve zihinle özdeşleştirdiğinde, cehaletten dolayı kendini eyleyen ve deneyimleyen olarak gördüğünde ortaya çıkar. Bilen kişi, eyleyen ve deneyimleyen olmadığını fark eder.

Böylece, erdem ve kötülüğün (Dharma ve Adharma) yalnızca aynı Atman'ın farklı yönleri olduğunu anlayan kişi, Benlik bilgisine, her yerde birliğin farkına vararak güç katar. En yüksek tatmin burada yatar.

Om! Öğretmeni ve öğrenciyi korusun!
İkimize de Mukti'nin mutluluğunu tattırsın!
İkimiz de kutsal metinlerin gerçek anlamını bulmak için çaba gösterelim!
Çalışmalarımız verimli olsun!
Hiçbir zaman birbirimizle kavga etmeyelim!
Om Barış! Barış! Barış!

Brahman bilgisinin (Ātman bilgisinin) her ikimizi de koruması dileğiyle.
Her ikimizi de bu bilgiden zevk alır hâle getirmesi dileğiyle.
Birlikte bilgi kazanma yeteneğine sahip olmamız dileğiyle.
Çalışmalarımızın parlak olmasını dileğiyle.
Birbirimizi asla nefretle karşılamamamız dileğiyle.
Om Shanti, Shanti, Shanti, Harih Om.

3 **Bhṛgu Valli** *vicāra* (sorgulama, tefekkür)

Başlangıç Duası

Om! Mitra bize lütufkâr olsun, Varuna lütufkâr olsun;
Aryaman bize lütufkâr olsun;
İndra ve Brihaspati lütufkâr olsun;
Geniş adımlı Vişnu lütufkâr olsun.
Brahman'a selam olsun! Vayu'ya selam olsun!
Sen görünür Brahman'sın; seni görünür Brahman olarak ilan edeceğim.
Seni adil, hakikat olarak çağıracağım.
Beni korusun; öğretmeni korusun.
Evet, beni korusun; öğretmeni korusun.
Om! Barış! Barış! Barış!

3.1 1.Anuvaka - **Yemek, Prāṇa, göz, kulak, zihin ve konuşma**

Bhṛgu, Varuṇa'nın oğlu, bir defasında babası Varuṇa'nın yanına çıktı ve şöyle dedi:
"Efendim, bana Brahman'ı öğret."

Varuṇa ona şunu söyledi:
"Yiyecek, yaşam-nefesi, görme, işitme, zihin, söz."
Ardından şunu da ekledi:
"Bu varlıkların doğduğu şey; doğduktan sonra üzerinde yaşadıkları şey; ve ölümde içine girdikleri şey—işte onu kavrayarak idrak etmeye çalış! O, Brahman'dır!"

Böylece Bhṛgu çile (tapas) uyguladı. Çile uyguladıktan sonra şunu idrak etti:
"Brahman yiyecektir; çünkü açıkça bu varlıklar yiyecekten doğar; doğduktan sonra yiyecek üzerinde yaşarlar; ve ölümde yiyeceğe girerler."

Bunu idrak ettikten sonra yeniden babası Varuṇa'nın yanına çıktı ve şöyle dedi:
"Efendim, bana Brahman'ı öğret."

Varuṇa ona şöyle dedi:
"Çile aracılığıyla Brahman'ı kavramaya çalış. Brahman çiledir."

Böylece Bhṛgu çile uyguladı. Çile uyguladıktan sonra şunu idrak etti:
“Brahman yaşam-nefesidir; çünkü açıkça bu varlıklar yaşam-nefesinden doğar; doğduktan sonra yaşam-nefesi sayesinde yaşarlar; ve ölümde yaşam-nefesine girerler.”

Bunu idrak ettikten sonra yeniden babası Varuṇa’nın yanına çıktı ve şöyle dedi:
“Efendim, bana Brahman’ı öğret.”

Varuṇa ona şöyle dedi:
“Çile aracılığıyla Brahman’ı kavramaya çalış. Brahman çiledir.”

Böylece Bhṛgu çile uyguladı. Çile uyguladıktan sonra şunu idrak etti:
“Brahman zihindir; çünkü açıkça bu varlıklar zihinden doğar; doğduktan sonra zihin aracılığıyla yaşarlar; ve ölümde zihne girerler.”

Bunu idrak ettikten sonra yeniden babası Varuṇa’nın yanına çıktı ve şöyle dedi:
“Efendim, bana Brahman’ı öğret.”

Varuṇa ona şöyle dedi:
“Çile aracılığıyla Brahman’ı kavramaya çalış. Brahman çiledir.”

Böylece Bhṛgu çile uyguladı. Çile uyguladıktan sonra şunu idrak etti:
“Brahman idraktir (vijñāna); çünkü açıkça bu varlıklar idraktan doğar; doğduktan sonra idrak aracılığıyla yaşarlar; ve ölümde idraka girerler.”

Bunu idrak ettikten sonra yeniden babası Varuṇa’nın yanına çıktı ve şöyle dedi:
“Efendim, bana Brahman’ı öğret.”

Varuṇa ona şöyle dedi:
“Çile aracılığıyla Brahman’ı kavramaya çalış. Brahman çiledir.”

Böylece Bhṛgu çile (tapas) uyguladı. Çile uyguladıktan sonra şunu idrak etti:
“Brahman mutluluktur (ānanda); çünkü açıkça bu varlıklar mutluluktan doğar; doğduktan sonra mutluluk aracılığıyla yaşarlar; ve ölümde mutluluğa girerler.”

Bu, Varuṇa’nın oğlu Bhṛgu’nun öğretisidir. O, en yüce semada sağlamca yerleşmiştir. Bir kimse bunu bilir hâle gelince—sağlamca yerleşmiş olur; yiyeceği olan, yiyecek yiyen bir kişi olur; soyundan, hayvan varlığından ve kutsal bilginin parıltısından ötürü büyük bir kişi olur; şöhreti sebebiyle de büyük bir kişi olur.

Bilgiyi, yani Brahmavidyā’yı (Brahman bilgisi) övmek için Śruti bir öyküyle başlar**.**

Śikṣā Valli ve Brahmānanda Valli’de, eylemler ve tefekkür—Brahmavidyā’ya giden dolaylı ve dışsal yollar (*bahiraṅga sādhana*)—ele alınmıştı.

Bu bölüm (*Valli*), Brahmavidyā'ya doğrudan ve yakın bir yol olan *vicāra* (sorgulama, tefekkür) konusunu işler.

Varuṇi, Varuna'nın oğludur. **Yiyecek, bedendir**. **Prāṇa, bedendeki tüketici güç yani yaşam nefesidir. Göz, kulak, zihin ve söz, idrake yardımcı olan araçlardır. Bunlar Brahman'ı idrak etmenin kapılarıdır.** Onlar adeta Brahman'ın muhteşem şehri olan *Brahmapurī*'nin kapıları gibidir. İnsan, bu kapılardan geçerek Brahman'ın şehrine girmelidir. İşte bunlar Brahman bilgisinin araçlarıdır.

Varuna, önce oğlu Bhrigu'ya bu kapıları—yiyecek ve diğerlerini—Brahman'a girişin yolları olarak gösterdi. Ardından Brahman'ın bir tanımını verdi. Peki, o tanım nedir?

Şudur: **Brahman, tüm canlıların—Brahmā'dan en küçük bir solucana kadar—doğduğu, doğduktan sonra yaşadığı, yani hayati işlevlerini sürdürüp geliştiği, büyük kozmik çözülüş (*mahāpralaya*) anında içine girip onunla bir olduğu ilk ilkedir. Bu varlıklar, ne doğumda, ne yaşam sürecinde, ne de çözülüşte ondan sapmazlar**.

İşte yiyecek vb. aracılığıyla tanımlanan, bu dünyanın tüm varlıklarının çıktığı ilk neden olan Brahman'ı bil.

Bhrigu, babasından Brahman bilgisinin kapılarını ve Brahman'ın tanımını işitti ve **Brahman bilgisine erişmenin yolu olan çileye (tapas) yöneldi.**

Varuna'nın oğluna verdiği öğretim eksikti. Bhrigu, babasının zihninde Brahman bilgisinin başka bir yolunu da ima ettiğini düşündü. Çileyi (tapas) önemli bir yardımcı unsur olarak değerlendirdi, her ne kadar babası bunu açıkça söylememiş olsa da. Brahman'a ulaşmanın tüm yolları arasında çile gerçekten en üstün ve en yüce olanıdır. Bu nedenle Bhrigu, Brahman bilgisinin en etkili yolu olduğunu anlayarak çileye yöneldi.

Burada kastedilen özel tapas biçimi, hem dışsal hem de içsel duyuların dinginliği (sükûnet) ya da yoğunlaşması (samādhāna)dır. Çünkü bu, Brahman'ın gerçekleştirilmesinin kapısıdır. En yüce çile, zihin ve duyuların yoğunlaşmasıdır.

Smṛti şöyle der:
"Zihin ve duyuların tek noktaya yoğunlaşması gerçekten de en yüce çiledir. O, tüm *dharma*lardan üstün olup en yüce *dharma*dır. O, diğer tüm erdemlerden daha büyük bir erdemdir."

Ānanda-vallī'de gördüğümüz üzere, Gerçek, Bilgi ve Sonsuzluk olan Brahman, Ākāśa'dan başlayıp yemeğe kadar olan her şeyi yarattıktan sonra, sanki farklılıklara sahipmiş gibi algılanmaktadır.

İnsan, bu durumu şöyle bilmelidir: “Ben, her şeyden farklı ve görünmez olan bu nektarî sevinç ile birim.” Çünkü bu Brahman’a giriş, böyle bilmek demektir, böyle bilen kişi için erdem ve kötülük, gelecekteki doğumların nedeni olmaz.

Bhrigu, Brahman’ı bilmek arzusuyla babası Varuna’ya yaklaşmıştır ve “Bana Brahman’ı öğret, ey saygıdeğer baba” demiştir. Baba, oğluna şunları anlatmıştır:

- **Yemek: beden**
- **Prāṇa: tüketici, yaşam enerjisi**
- **Göz, kulak, zihin, konuşma: algı ve bilgiyi sağlayan araçlar**

Bunlar Brahman bilgisinin kapılarıdır. Bunlardan sonra, Bhrigu’ya Brahman şöyle tarif edilmiştir:

“Bütün canlıların doğduğu, doğduktan sonra onları yaşatan, yok oluşta içine girdikleri ve onlarla bir olan varlık, doğumda, yaşamda veya ölümde onlardan sapmayan varlık.”

Bu Brahman’ı bilme arzusu, “Brahman’ı bil” anlamına gelir. Başka bir Upanişad da şunu der:
“Prāṇa’nın Prāṇa’sını, gözün gözünü, kulağın kulağını, yemeğin yemeğini ve zihnin zihnini bilenler, eski ve ilk Brahman’ı kavramışlardır.”

Bhrigu, babasından Brahman bilgisinin kapılarını ve tanımını duyduktan sonra, Brahman bilgisini elde etmek için tapınmaya başlamıştır.

Tapınmanın Brahman bilgisinin bir aracı olduğu nasıl anlaşılır? Çünkü Bhrigu’ya henüz tam açıklama yapılmamıştı sadece Anna-maya Brahman ve benzeri ile ilgili yol ve tanım belirtilmişti. Gerçek Brahman henüz tam olarak açıklanmamıştı. Bu nedenle, tapınmaya başvurması, Brahman bilgisini elde etmede en üstün aracın penance olduğunu gösterir. Tapınma, dış ve iç duyuların sakinliği ve zihnin yoğunlaşmasıdır;

Smṛti’de de “Bu, tüm diğer erdemlerden daha büyük bir erdemdir” denir.
Bhrigu, bu şekilde tapınma uyguladı.

3.2 2. Anuvaka - Yemek Brahman

Shankara, Bhrigu’nun yiyeceği Brahman olarak görmesini, fiziksel dünyanın en kaba düzeyinde Brahman’ı algılama çabası olarak yorumlar. Yiyecek, tüm varlıkların sürdürücüsü olarak Brahman’ın dolaylı bir yansımasıdır, ancak gerçekte Brahman, maddi bedenden bağımsızdır. Shankara, bu ilk idrakin sınırlı olduğunu, çünkü yiyeceğin maya’nın bir ürünü olduğunu vurgular. Bhrigu’nun babasına geri dönmesi, daha derin bir anlayış arayışını gösterir. Shankara, bu aşamanın, uygulayıcıyı fiziksel kılıfı (annamaya kosha) aşmaya hazırladığını belirtir.

Bhrigu, **yiyeceğin Brahman olduğunu kavradı çünkü tüm varlıklar yiyecekten doğar, yiyecekle yaşar ve sonunda tekrar yiyeceğe dönerler. Yiyecek, yiyecek kılıfının (*annamayakośa*) yani fiziksel bedenin maddi nedenidir.** Bhrigu, yiyeceğin Brahman olduğuna hükmetti çünkü yiyecek, Brahman'ın ayırt edici özelliklerini taşıyordu. **Tüm varlıkların doğumu, beslenmesi ve çözülüşü yiyecekten kaynaklanıyordu. Yiyecek, fiziksel yaşamın gerçek nedenidir. O, yaşamı da sürdürür.**
Fakat bu araştırmayla ulaştığı sonuç onu tam anlamıyla tatmin etmedi çünkü düşündü: "Yiyeceğin bir başlangıcı vardır, o bir etkidir. Oysa Brahman nedenselliğin ötesindedir ve başlangıçsızdır." Bu şüpheyle kuşatıldı ve daha fazla bilgi edinmek istedi. Bunun için tekrar babasına yöneldi.

Bu *Valli*'de çileye (*tapas*) büyük vurgu yapılır; çünkü Brahman bilgisine ulaşmanın en yüce yoludur. Bu sebeple Varuna, Bhrigu'ya şöyle dedi: **"Brahman'ı yalnızca çileyle bilmeye çalış. Çile Brahman'dır**." Varuna, oğlunun zihnini çile yoluyla saflaştırarak son derece ince olan Brahman'ı kavrayabileceğini düşünüyordu**. Bhrigu henüz kaba bir zekâya sahipti; bu nedenle yiyeceği, yani bedensel olanı Brahman sandı ve Brahman'ın beş kılıfın ötesinde olduğunu kavrayamadı. Bu yüzden Varuna ona çileyi öngördü.**

Çilenin sürekli vurgulanması, Bhrigu'nun zihnine onun en yüce, hatta tek yol olduğunu yerleştirmek içindir, özün (Ātman'ın) bilgisine ancak çile yoluyla ulaşılabileceği belirtilir. Varuna'nın "Çile Brahman'dır" sözü, kelimesi kelimesine bir özdeşlikten ziyade eğitici bir ifadedir. Bunun amacı, çilenin Brahman bilgisine erişmek için en yakın ve etkin yol olduğunu vurgulamaktır.

Brahman'ın tanımı tam anlamıyla kavranıp, bilme arzusu sona erene kadar, tapınma tek yoldur. Anlam şudur: "Brahman'ı yalnızca tapınma ile bilmeye çalış."

3.3 3.Anuvaka - Prāṇa Brahman

Shankara, **nefesin (prana) Brahman olarak idrakini, yiyeceğe kıyasla daha ince bir anlayış olarak görür. Nefes, yaşam gücünü temsil eder ve Brahman'ın evrensel enerjisinin bir yansımasıdır**. **Ancak, prana da bir kılıf (pranamaya kosha) olduğu için sınırlıdır ve Atman'dan ayrıdır.** Shankara, Bhrigu'nun bu aşamada hâlâ fenomenal dünyayla sınırlı olduğunu, ancak nefes meditasyonunun zihni daha yüksek idrake hazırladığını vurgular. Gerçek Brahman, tüm kılıfların ötesinde saf bilinçtir.

Bhrigu, zihnini yoğunlaştırarak konuyu ikinci kez düşündü ve şu sonuca vardı: Prāṇa, yani yaşam, Brahman'dır. Şöyle akıl yürüttü: Yaşam, fiziksel bedenin doğumunun nedenidir. Aynı zamanda onun devamının da nedenidir. Yaşam bedende bulunduğu sürece beden yaşar; prāṇa bedenden ayrıldığında ölüm meydana gelir. Bedeni harekete geçiren yalnızca prāṇa'dır. Zihin ve duyular da yalnızca prāṇa sayesinde işlev görür. Bu nedenle, prāṇa

bedenin doğumunun, sürdürülmesinin ve ölümünün etkin nedeni olduğundan, yaşam Brahman'dır. Ne var ki, bu sonuç onu tatmin etmedi. Şöyle düşündü: "Bu prāṇa Brahman olamaz; çünkü o şuursuzdur (*jaḍa*), bir etkidir, bir nedeni vardır, başlangıcı ve sonu vardır." Bu sebeple daha fazla aydınlanmak için tekrar babasına yöneldi.

3.4 4. Anuvaka - Zihnin Brahman

Shankara, zihnin (manas) Brahman olarak görülmesini, daha derin bir içe bakış aşaması olarak değerlendirir. **Zihin, düşünce ve algının alanıdır ve Brahman'ın bilincine daha yakındır.** Ancak zihin de maya'nın bir ürünüdür ve Atman'dan ayrıdır. Shankara, Bhrigu'nun zihin kılıfını (manomaya kosha) idrak ederek fenomenal dünyayı aşmaya yaklaştığını, ancak hâlâ ikilik içinde olduğunu belirtir. Bu meditasyon, zihinsel disiplini güçlendirir ve uygulayıcıyı saf bilince yönlendirir.

Bhrigu, üçüncü kez düşünceye daldı. Şöyle düşündü: Zihin, fiziksel bedenden ve prāṇa'dan daha incedir. Aynı zamanda şuurludur. Yalnızca düşünce eyleme yol açar ve yaşamı sürdürür. Yalnızca düşünce aracılığıyla insan yeniden doğar ve bedenler alır. Hatta prāṇa'nın rahme girişi bile zihne bağlıdır. *Praśna Upaniṣad* der ki:
"Yalnızca zihinsel bir eylemle insan bu bedene gelir. Duyuları, zihinle birlikte ona bağlı kalır, düşüncesiyle prāṇa'ya yönelir. Prāṇa, ateş ve Âtman ile birleşerek onu kendi inşa ettiği dünyaya götürür."

Ölüm de, insanın düşünce yoluyla bedene dair tüm bağlarını bırakmasıyla gerçekleşir. Dolayısıyla zihin, çözülmenin de nedenidir**. Bu sebeple zihin, bedenin doğumunun, sürdürülmesinin ve ölümünün nedenidir**. Böylece Bhrigu, zihnin Brahman olduğuna karar verdi.

Ancak bu sonuç ona tam bir tatmin vermedi. Şöyle düşündü: "Zihin yalnızca idrakin bir aracıdır, bir failden bağımlıdır. Bir etkidir, bir nedeni vardır, kendiliğinden ışık saçmaz, bir başlangıcı ve sonu vardır. Dolayısıyla, nedensiz ve ezelî olan Brahman olamaz." Bu yüzden daha fazla aydınlanmak için tekrar babasına yöneldi.

3.5 5. Anuvaka - Bilgi (jnāna) Brahman

Bhrigu, dördüncü kez tefekküre daldı. Şöyle düşündü: "*Vijñāna* yani bilgi, zihinden daha incedir. O, faildir (ajan). *Śruti*öğretir ki bilgi faildir, bilgi kurbanı (yajña) gerçekleştirir ve bilgi Brahman'dır.

Fail, bedenin doğumunun nedenidir, çünkü eylemler onunla gerçekleşir. Bilgi yalnızca zihni, duyuları ve bedeni yönlendirir, onları eyleme sevk eder. Bedenin devamını sağlayan da bilgidir. Yine bilgi, savaşmak ve ölüm getiren eylemlerde bulunmak yoluyla çözülmeyi de sağlar. Ölümden sonra da bilgi, ince bedeni cennete ya da cehenneme götürür, sonra tekrar yeryüzüne geri getirir. O hâlde, tanıma uygun göründüğünden, bilgi Brahman olmalıdır."

Shankara**, zekânın (vijnana) Brahman olarak idrakini, ayırt etme (viveka) ve anlayışın alanı olarak görür. Zekâ kılıfı (vijnanamaya kosha), Atman'a daha yakın bir tabakadır, çünkü bilinçli kararlar ve manevi sorgulama içerir.** Ancak zekâ da sınırlıdır ve gerçek Brahman'ın ötesindedir. Shankara, Bhrigu'nun bu aşamada cehaleti kırmaya yaklaştığını, ancak hâlâ kılıflarla sınırlı olduğunu vurgular. Bu meditasyon, uygulayıcıyı saf bilincin idrakine hazırlar.

Fakat bu çıkarım ona tam bir tatmin vermedi. Şöyle düşündü: "Bilgi, Jīva'nın bütün eylemlerinin faili ve aynı zamanda bu eylemlerin meyvelerinin tadıcısıdır. Oysa failiyet acıyla bağlantılıdır. Fail tamamen saf değildir, kederlerden, sıkıntılardan, zahmetlerden ve yaşamın şartlarından kurtulmuş değildir. Ayrıca bu dört ilke—yiyecek, yaşam, zihin ve bilgi—tüm varlıkların doğumunun nihai nedeni olamaz. Âkāśa (mekân) ve diğer asli unsurlar bilgiden üretilmiş olamaz. Bu nedenle bilgi Brahman olamaz."
Böylece tekrar babasına giderek daha fazla aydınlanma aradı.

3.6 6. Anuvaka - Mutluluk (ānanda) Brahman

Shankara, **mutluluğun (ananda) Brahman olarak idrakini, Bhrigu'nun en yüksek anlayış aşaması olarak görür. Mutluluk kılıfı (anandamaya kosha), Atman'a en yakın tabakadır ve Brahman'ın sonsuz, ikilikten arınmış mutluluğunun bir yansımasıdır**.

Ancak bu kılıf bile maya'nın bir ürünüdür.

Shankara, Bhrigu'nun "en yüksek uzayda" Brahman'ı idrak ettiğini, yani Atman ile Brahman'ın birliğini fark ettiğini belirtir. Bu idrak, uygulayıcıyı korkudan, dünyevi sınırlamalardan ve cehaletten kurtarır; o, Brahman'da yerleşir ve her şeyi yiyen (evrensel bilinç) olur.

Mutluluk acıdan arındırılmıştır. O, insanın en yüce gayesidir. Maddenin asli öğelerinin dahi nedeni mutluluktur. Bu sebeple mutluluk Brahman'dır.

Varuna, oğlunu adım adım yönlendirdi: dışsal maddi bedenden (annamaya-kośa) başlayarak en ince katmana, içsel mutluluğa kadar. Bṛghu, çile (*tapas*) yoluyla zihnini arıttı, yoğunlaşma ve meditasyonla derinleşti ve en içteki mutluluğun Brahman olduğunu kavradı.

***Ānandamaya-kośa* (mutluluk kılıfı), bireysel ruhun (*jīva*) nedensel bedeni (*kāraṇa-śarīra*)'dır.** Bu katman, *Vijñānamaya-kośa*'dan daha incedir. Bṛghu, zihnin ve bilginin ötesinde ne olduğunu araştırırken mutluluk kılıfını buldu oradan da en içteki Ben'i (*pratyag-ātman*), yani Brahman'ın kendisini, yaşamın ve varoluşun temeli ve desteği olan, mutluluk şeklinde tecrübe edilen hakikati kavradı.

Bu Upanişad bölümü, **Brahman'ı bilmek isteyenin, içsel ve dışsal organlarını dizginleyen bir çile uygulaması yapması gerektiğini öğretir**. Anlatının ardından, Śruti kendi sesiyle, Bṛghu'nun keşfinin en sonunda kalbin boşluğunda gizli bulunan en yüce, ikiliği olmayan mutluluğa vardığını açıklar.

Brahma-vidyā (Brahman bilgisi), yalnızca doğrudan sezgisel tecrübe ile, çile ve tek-yönlü zihin aracılığıyla idrak edilir. Bu bilginin meyvesi de burada açıklanır**, adım adım içe yönelip mutluluğun Brahman olduğunu idrak eden kişi, Brahman'ın kendisi olur**. **Hep-mutlu Brahman'da, ikiliği olmayan hakikatte sağlamca yerleşir beş kılıfı aşar ve neden-sonuç ötesi, en yüce dayanağa ulaşır.**

Vedānta, üç çeşit mekândan (ākāśa) söz eder

- ***Bhūtākāśa* — maddi mekân, tüm somut nesneleri kapsayan.**
- ***Cittākāśa* — zihinsel mekân, düşüncelerin alanı.**
- ***Cidākāśa* — saf bilinç mekânı, en yüce bilgi alanı.**

Bu en yüce mekân (*cidākāśa*), Brahman ilkesidir, yıkılmaz, hem ince hem de maddi tüm görece varoluşların temelidir. Aynı zamanda kalbin boşluğu olup, Brahman'ın tefekkür edildiği yerdir.

Gerçekleşmenin meyveleri de anlatılır: kişi bol yiyeceğe sahip olur ve daha önemlisi, onu sindirebilir (sağlığın sembolü). Evlatlarda ve sürülerde (zenginlikte) artar. Sükûnet ve bilgelikten doğan ruhsal parlaklığa sahip olur. Doğru davranışlardan doğan büyük bir şöhrete erişir.

Bhrigu, A'tman'ı arındırılmış olarak, Prāna ve diğerlerinde tüm belirleyici işaretleri bulamayınca, yavaş yavaş daha derinlere nüfuz etti, yalnızca tapınmanın yardımıyla, en derin Ānanda'nın Brahman olduğunu öğrendi**.**

Bu bölümün anlamı şudur, Brahman'ı bilmek isteyen kişi, dış ve iç duyuların kontrolünden oluşan tapas uygulamalıdır.

3.7 7. Anuvaka - Prāṇa (yaşam) yiyecektir

"Yiyeceği küçümsememek gerekir" kural budur. Bu, senin görevindir. Bu senin yeminindir.
Yaşam-nefesi (prāṇa) yiyecektir.
Beden ise yiyeceğin yiyicisidir.
Beden yaşam-nefesine dayanır; yaşam-nefesi de bedene.
Böylece bu yiyecek, yiyeceğe dayanır.
Yiyeceğe dayanan bu yiyeceği bilen kimse sağlamca yerleşmiş olur;
Yiyeceğin yiyecek içinde sabit olduğunu bilen kişi, Brahman ile bir olur.
Yiyeceği olan, yiyecek yiyen bir kişi olur;
soyundan, hayvan varlığından ve kutsal bilginin parıltısından ötürü büyük bir kişi olur;
şöhreti sebebiyle de büyük bir kişi olur.

Shankara, yiyeceğe tapınmayı, Brahman'ın sürdürücü gücüne saygı olarak görür, ancak bu tapınmanın hazırlık düzeyinde olduğunu vurgular. Yiyecek ve nefes, fenomenal dünyadaki bağımlılığı sembolize eder, ancak gerçek Brahman, bu ikisinin ötesindedir. Shankara, bu yeminin, uygulayıcının dünyevi yaşamı Brahman'ın bir yansıması olarak görmesini ve zihni arındırmasını sağladığını belirtir. Nihai hedef, tüm kılıfları aşarak Atman'ın saf bilinç olduğunu idrak etmektir.

Yiyecek de, bir öğretmen gibi, kötülenmemelidir çünkü Brahman yalnızca yiyeceğin kapısından elde edilmiştir. Bu görev, Brahman'ı bilen kişi için emredilmiştir. Bu görevin öğretilmesi, yiyeceği övmekti, yiyeceğin övülmesinin nedeni, Brahman'ı bilmenin aracı olmasıdır.

"Prāna yiyecektir" denilmiştir çünkü Prāna bedendedir ve bir varlığın içinde olan, o varlığın yiyeceği olarak adlandırılır. Bedende Prāna sabittir bu nedenle Prāna yiyecek, beden ise yiyeceği tüketendir. Benzer şekilde, beden yiyecek, Prāna ise yiyeceğin yiyicisidir.
Beden neden Prāna'da sabittir?

Çünkü bedenin varlığı ona bağlıdır. Bu nedenle hem beden hem de Prāna, hem yiyecek hem de yiyeceğin yiyicisidir. Her biri diğerine bağlı olduğundan, her biri yiyecektir, her biri diğerinin desteği olduğundan, her biri yiyeceğin yiyicisidir

Brahman bilgisi, **safiyet ve tek-yönlü zihinle donanmış** üstün nitelikli bir aday tarafından kolaylıkla elde edilebilir. Ancak dünyevi arzular sebebiyle zihni dalgalanan kimseler için, Śruti sonraki bölümlerde zihnin tek-yönlü odaklanmasını sağlamaya yarayan belirli tefekkür yöntemlerini öngörmektedir.

Brahman bilgisinin kazanılmasında ilk kapı yiyecek (anna) olduğundan, Śruti, Brahman'ın yiyecek sembolü üzerinden tefekkür edilmesini emreder. **Yiyeceği Brahman olarak tefekkür eden kişi, zihinsel sarsılmazlığa erişir**. Bunun ötesinde, bol yiyeceğe sahip olur,

iştahıyla ve hastalıksız olarak onu tüketebilir. Evlatlarla, sürülerle, atlarla, ruhsal parlaklıkla ve şöhretle bereketlenir.

Arayış içinde olan kimse yiyeceği asla küçümsememeli tam tersine, onu sanki kendi Gurusu imiş gibi görmelidir. Çünkü yiyecek, Brahman bilgisine götüren ilk kapıdır ve yiyeceği Brahman olarak tefekkür eden kişi bu bilgiye ulaşır.

Arayış içindeki kişi hiçbir yiyeceği küçümsememeli veya kötülememelidir, çünkü Brahman, yiyecek aracılığıyla elde edilir. *Annamaya-kośa* (yiyecek kılıfı), yiyecekten oluşur ve Brahman'ı gerçekleştirmek için ilk kapıdır. Bu beden, yiyecekten oluşmuş olup, Brahman'ı gerçekleştirmek için en önemli araçtır. Bu nedenle arayış içindeki kişi yiyeceği asla kötülememelidir. Bu onun yeminidir.

Prāṇa, beden içinde bulunduğu için yiyecektir; bir şeyin içinde bulunan, o şeyin yiyeceği sayılır. Yiyecek, Prāṇa'nın ifadesidir. Bedene güç ve enerji verir. Bu nedenle yiyecek, Prāṇa olarak adlandırılır.

Prāṇa, beden içinde sabittir; beden ise yiyeceğin yiyicisidir. Benzer şekilde beden de yiyecek, Prāṇa ise yiyeceğin yiyicisidir. Beden, varlığı için Prāṇa'ya bağımlıdır; Prāṇa bedeninden ayrıldığında beden çözülür. Tıpkı bir evin direğinin evi desteklemesi gibi, bedenin içindeki Prāṇa da bedeni destekler. Beden ve Prāṇa birbirine bağımlıdır ve birbirini destekler. Onlar, aynı yiyeceğin farklı yönleridir. Beden ve Prāṇa olmadan Brahman'ın gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

Bu nedenle arayış içindeki kişi her zaman yiyeceği yüceltmelidir. Yiyecek iyi pişmemiş olsa bile onu küçümsememelidir. "Bu kötü veya faydasız yiyecek" dememelidir. Bu bedeni ve Prāṇa'yı besleyen yiyeceğe şan olsun; bu yiyecek, arayış içindeki kişinin yaşamın en yüksek amacına, yani Brahman bilgisinden kendini gerçekleştirmeye (*mokṣa*) ulaşmasına yardımcı olur.

Yiyeceğin yiyecek içinde sabit olduğunu bilen kişi, yiyeceğin yiyicisi olarak kalıcı hâle gelir, yiyeceğin sahibi olur ve ruhsal parlaklık ve büyük şöhrete ulaşır.

3.8 8.Anuvaka - Yiyeceğe Saygı

"Yiyeceği reddetmemek gerekir", kural budur.
Su yiyecektir; ateş ise yiyecek-yiyendir.
Ateş suya dayanır; su da ateşe.
Böylece bu yiyecek, yiyeceğe dayanır.
"Yiyeceğe dayanan bu yiyeceği bilen" bu kimse sağlamca yerleşmiş olur;
yiyeceği olan, yiyecek yiyen bir kişi olur; soyundan, hayvan varlığından ve kutsal bilginin parıltısından ötürü büyük bir kişi olur; şöhreti sebebiyle de büyük bir kişi olur.

.

Shankara, yiyeceğe saygıyı, evrensel bağlantılılığın ve Brahman'ın her şeyi kapsayan doğasının bir sembolü olarak yorumlar. Su ve yiyecek, yaşamın sürdürücülüğünü temsil eder, ancak bunlar yalnızca Brahman'ın geçici tezahürleridir. Shankara, bu yeminin, uygulayıcının dünyayı Brahman'ın bir görünüşü (maya) olarak

Bu öğreti, yiyeceği yüceltir. Örneğin akşam yemeğinde önüne gelen yiyecek, "iyi değil" diye asla reddedilmemelidir. İyi ya da kötü diye ayrım yapmadan yiyeceği kabul eden kişi yüceltilir ve saygı görür.

İçilen su, midede sindirim ateşi tarafından işlenir. Bu nedenle su, yiyecek olarak kabul edilir ateş ise yiyeceğin yiyicisidir. Pirinç, buğday, meyve ve sebzeler suyun yardımıyla büyür, bu yüzden su da bir yiyecek olarak görülebilir. Ateş (*jyoti*), yani ısı, yiyeceğin sindirilmesi, emilmesi ve özümsenmesine yardımcı olur, bu nedenle yiyeceğin yiyicisi olur. Yağmur suyunda yıldırım mevcuttur, vücut ısındığında terleme gerçekleşir. Böylece su ve ateş birbirini destekler ve birbirinin yiyeceği olarak kabul edilebilir.

3.9 9.Anuvaka - Yiyeceğin efendisi

"Çok yiyecek hazırlamak gerekir" kural budur.
Yer yiyecektir; mekân/uzay (ākāśa) ise yiyecek-yiyendir.
Mekân yere dayanır; yer de mekâna.
Böylece bu yiyecek, yiyeceğe dayanır.
"Yiyeceğe dayanan bu yiyeceği bilen" bu kimse sağlamca yerleşmiş olur;
yiyeceği olan, yiyecek yiyen bir kişi olur; soyundan, hayvan varlığından ve kutsal bilginin parıltısından ötürü büyük bir kişi olur; şöhreti sebebiyle de büyük bir kişi olur.

Shankara, yiyecek bolluğu yeminini, cömertlik ve sürdürücülüğün bir sembolü olarak görür. Yeryüzü ve yiyecek, Brahman'ın evrensel desteğini yansıtır, ancak Shankara, bu uygulamanın geçici dünyevi faydalar sağladığını belirtir**. Gerçek "yiyeceğin efendisi" olmak, tüm fenomenal dünyayı kapsayan Brahman bilincine ulaşmaktır**. Shankara, bu meditasyonun, uygulayıcıyı dünyevi bağlardan kurtararak ikilikten arınmış idrake yönlendirdiğini vurgular.

Bu bölümde, Śruti, yiyeceğin yolculara dağıtılmak üzere bol biriktirilmesi gerektiğini öğretir. Dünya, onu her yönden saran Ākāśa içinde bulunur. Bu nedenle dünya yiyecektir ve Ākāśa, yiyeceğin yiyicisidir. Ākāśa, kap veya temel olarak işlev görür; dünya ve Ākāśa, kap ve kaplanan ilişkisiyle birbirine bağlıdır. Yakın temas içinde birbirlerinin üzerinde duruyormuş gibi tefekkür edilebilirler. Arayış içindeki kişi, her ikisini de birbirinin yiyeceği olarak meditasyonla düşünmelidir.

Önceki bölümlerde yiyecek yüceltilmiştir. **Küçük tefekkürler, örneğin yiyeceği Brahman olarak tefekkür etmek, yaşam ve bedeni tefekkür etmek, su ve ateşi tefekkür etmek, dünya ve Ākāśa'yı tefekkür etmek, arayışçının zihnini tek-yönlü odaklaması için önerilmiştir.** Yiyecek olmadan hiçbir meditasyon, manevi uygulama (*sādhana*) veya derin düşünce mümkün değildir. Yiyecek, Tanrı veya Brahman olarak tefekkür edilmelidir. Ona saygı gösterilmeli ve yüceltilmelidir. Yiyeceği Brahman olarak ibadet etmek, nihayetinde en yüce benliği, yani insanın en yüksek iyiliği olan kendini gerçekleştirmeye (*mokṣa*) götürür. **Her yiyecek önünde oturduğunda, "Annam (yiyecek) Brahman'dır" demelidir. Yiyeceği Brahman olarak yücelt; bu hatırlamayla kendini gerçekleştirmeye ulaş**.

3.10 10. Anuvaka

3.10.1

"Kendi evinden kimseyi asla geri çevirmemek gerekir" kural budur.
Bu nedenle, elindeki her imkânla çok yiyecek temin etmelidir.
Ve insanlar onun hakkında şöyle derler: "Onda yiyecek kolayca bulunur."
Yiyeceği ilk bölümde hazır ederse, yiyecek ona ilk bölümde kolayca bulunur.
Yiyeceği orta bölümde hazır ederse, yiyecek ona orta bölümde kolayca bulunur.
Yiyeceği son bölümde hazır ederse, yiyecek ona son bölümde kolayca bulunur.
Ve bunu bilen kimse için de durum böyledir.

Sözde—dinlenme olarak;
dışa-veriş nefesinde ve içe-alış nefesinde—etkinlik ve dinlenme olarak;
ellerde—eylem olarak;
ayaklarda—hareket olarak;
anüste—boşaltım olarak:
bunlar onun insana ait adlandırmalarıdır.

Şimdi onun tanrısal adlandırmaları:
yağmurda,hoşnutluk olarak;
şimşekte, güç olarak;
hayvan varlığında, ün/şan olarak;
yıldızlarda, ışık olarak;
cinsel organda, üreme, ölümsüzlük ve mutluluk olarak;
mekânda/uzayda, bütünlük (kapsayıcılık) olarak.

Onu temel olarak hürmetle ansın; böylece temeli olur.
Onu kudret olarak hürmetle ansın; böylece kudretli olur.
Onu zihin olarak hürmetle ansın; böylece çevik bir zihne sahip olur.
Onu şükranla eğilme olarak hürmetle ansın; böylece arzuları onun iradesine boyun eğer.
Onu Brahman olarak hürmetle ansın; böylece Brahman'a sahip olur.
Onu "Brahman'ın çevresinde ölmek" olarak hürmetle ansın; böylece nefretle dolu rakipleri onun çevresinde ölecek, iğrenç düşmanları da ölecektir.
İnsanın içinde bulunanla güneşte yukarıda bulunan—ikisi bir ve aynıdır.
Bunu bilen bir kişi bu dünyadan ayrıldıktan sonra
önce yiyecekten oluşan özü (ātman'ı),
sonra yaşam-nefesinden oluşan özü, sonra zihinden oluşan özü,
sonra idraktan (vijñāna) oluşan özü
ve nihayet mutluluktan (ānanda) oluşan özü elde eder;
ve dilediğini yiyerek, dilediği görünümü üstlenerek bu âlemler boyunca dolaşmayı
ve şu Sāman ilâhisini terennüm etmeyi sürdürür:
Ha u! Ha u! Ha u!

3.10.2

"Yüce olan (Brahman), konuşmada 'esenlik' olarak bulunur;
Brahman, konuşmada koruyucu olarak
Prana ve Apana'da (yaşam nefesleri) kazanıcı ve koruyucu olarak bulunur;
ellerde eylem olarak bulunur;
bacaklarda hareket olarak bulunur;
anüste dışkılama faaliyeti olarak bulunur.
Böylece **insanla ilgili** Brahman **tefekkürü (dhyana)** öğretilmiş olur."

Kṣema, elde edilen şeyin korunması ve kişinin genel refahını ifade eder. Arayan ya da adanan, Brahman'ın konuşmada refah kaynağı olarak bulunduğunu tefekkür etmelidir. Arkadaşla karşılaştığında, genellikle onun sağlığını sorarsınız: "Sağlığın nasıl? İyi misin? Sağlığını koruyor musun?" Bu konuşmayla başkasının refahını dilersiniz. Konuşma refahı sağladığı için, Brahman'ın konuşmada bulunduğu tefekkür edilir.

Yoga, henüz elde edilmemiş olanın kazanılmasını ifade eder. Prāṇa ve Apāna olmadan yaşam mümkün değildir. Nesnelerin kazanılması ve korunması, Prāṇa ve Apāna güçlü olduğunda gerçekleşir. Ancak bu güçler nihayetinde yalnızca Brahman'a aittir. Prāṇa ve Apāna'daki kazanma ve koruma kapasitesi Brahman'dan kaynaklanır. Bu nedenle, Brahman'ın Prāṇa ve Apāna'da, nesnelerin kazanılması ve korunmasının kaynağı olarak bulunduğu tefekkür edilmelidir.

Benzer şekilde, ellerdeki eylem gücü, ayaklardaki hareket ve anüsteki boşalma da Brahman'dan kaynaklanır. Brahman, ellerde eylem, ayaklarda hareket ve anüste boşalma olarak bulunur. Bunlar, insan varlığı veya insanın fiziksel yaşamı ile ilgili Brahman tefekkürleridir.

3.10.3

“Şimdi Adhidaivika (ilahi veya kozmik düzlem) üzerine meditasyon gelir: yağmurda doyum olarak, şimşekte güç olarak, sığırlarda ün (bereket, zenginlik) olarak, yıldızlarda ışık olarak, üreme organlarında nesil, ölümsüzlük ve neşe olarak ve Akasha’da (eterde) her şey olarak.”

Yağmur, yiyecek vb. yoluyla doyum, zevk ve neşenin kaynağıdır; bu nedenle Brahman, yağmurda doyum olarak tefekkür edilmelidir. Benzer şekilde, Brahman yıldırımda güç, sığırda şöhret ve üreme organında nesiller, ölümsüzlük ve sevinç olarak da tefekkür edilmelidir. Sığır, çiftçiler için büyük bir servet ve şöhret kaynağıdır. Ölümsüzlük, oğul aracılığıyla borçların yerine getirilmesiyle sağlanır. Üreme, soyun devamını sağlayarak göreli ölümsüzlük üretir. Bu nedenle Brahman, üreme organında sabit olarak ibadet edilmelidir.

Her şey Ākāśa ile doludur. Bu nedenle Ākāśa’da var olan tüm nesneler Brahman olarak tefekkür edilmelidir. Ākāśa’nın her şeyi kapsayıcılığı Brahman olarak tefekkür edilmelidir. Brahman’ı Ākāśa’daki her şey olarak tefekkür eden kişi her şeyle bir olur. Ākāśa, Brahman’ın kendisidir ve her şeyin desteği olarak ibadet edilmelidir.
İnsan, güç niteliği üzerinde tefekkür ederek güçlü olur. Eğer Brahman, büyüklük niteliği ile tefekkür edilirse, kişi servet ve diğer açılardan büyük olur. Brahman’ı zihin veya düşünce olarak tefekkür ederse, düşünceli olur. Brahman’ı saygı niteliği ile tefekkür ederse, tüm arzular boyun eğer.

Parimāra, beş Deva’nın — yağmur, yıldırım, ay, güneş ve ateş — yok edildiği yerdir. Chhāndogya Upanishad’a göre, Vāyu’da, Devalar, yağmur vb., nihai yok oluşlarını bulur. Vāyu, Brahman’ın yıkıcı aracıdır veya yönüdür ve Ākāśa ile bir olur; Ākāśa’dan farklı değildir. Bu nedenle, Ākāśa, Brahman’ın yıkıcı yönü veya yok oluş yeri olup, tüm nesnelerin nihai yok oluşta birleştiği yerdir.

3.10.4

“Bıraksın, O’nu (Yüce Varlığı) ‘Destek’ olarak tefekkür etsin; o zaman iyi desteklenmiş olur.
Brahman’ı ‘Büyük’ olarak ibadet etsin; o zaman büyük olur.
O’nu ‘Zihin’ olarak ibadet etsin; o zaman derin düşünen biri olur.
O’nu ‘Namah’ (saygı, teslimiyet) olarak ibadet etsin; o zaman bütün arzular ona saygı sunmaya gelir.
O’nu ‘En Yüce’ olarak tefekkür etsin; o zaman hayatta üstünlüğe erişir.
O’nu Brahman’ın ‘Yıkıcı yönü’ olarak tefekkür etsin; o zaman onu nefret eden bütün düşmanları ve hoşlanmadığı rakipleri “etrafında ölür.”

Şimdi tanrılarla ilgili tefekkür gelir: Brahman, yağmurda doyum olarak, yıldırımda güç olarak, sığırda şöhret olarak, yıldızlarda ışık olarak, üreme organında nesiller, ölümsüzlük ve sevinç olarak ve Ākāśa'da her şey olarak tefekkür edilmelidir.

Bunu destek olarak tefekkür etsin; böylece iyi desteklenmiş olur (yaşam için gerekli tüm araçlara, yiyecek ve giyeceğe sahip olur). Bunu büyüklük olarak tefekkür etsin; büyük olur. Bunu zihin olarak tefekkür etsin; düşünceli olur. Bunu saygı olarak tefekkür etsin; tüm arzular ona boyun eğer. Bunu Yüce olarak tefekkür etsin; üstünlüğe sahip olur. Bunu Brahman'ın yıkıcı yönü olarak tefekkür etsin; kendisinden nefret eden tüm düşmanlar ve sevmediği tüm rakipler çevresinde yok olur.

3.10.5

İnsanın özündeki gerçeklik ile güneşteki gerçeklik birdir.
Bunu bilen kişi, bu dünyadan ayrıldığında, önce Gıdadan (Annamaya) yapılmış Atman'a ulaşır,
sonra Prana'dan yapılmış Atman'a,
sonra Zihinden (Manas) yapılmış Atman'a,
sonra Akıl/Budhi'den yapılmış Atman'a
ve en sonunda da Mutluluktan (Ananda) yapılmış Atman'a ulaşır.
Ve bundan sonra, dilediğini yiyerek, dilediği şekli alarak, bu yeryüzünde dolaşır
ve sevinçle şu Sama ezgisini söyleyerek oturur.

İnsan içinde var olan ve güneş içinde var olan aynı kişidir.
Bunu bilen kişi, bu dünyadan ayrıldığında önce Annamaya (yiyecek bedeni) özüne,
sonra Pranamaya (yaşam enerjisi bedeni) özüne,
ardından Manomaya (zihinsel bedeni) özüne,
Vijnanamaya (bilgi bedeni) özüne
ve nihayet Anandamaya (mutluluk bedeni) özüne geçer;
arzu ettiği şekilde yiyeceği yer, istediği formu alır, bu dünyalarda dolaşır ve Sama ilahisini söyler.

.
Arayan kişi, adım adım Annamaya, Pranamaya, Manomaya ve Vijnanamaya özlerden geçerek Anandamaya özüne, yani mutluluk bedenine ulaşır. Şimdi Sama ilahisini, birliği anlatan şarkıyı söylemek için oturur.

Böylece kişi tüm varlıkların Atmanı olur, Purusha'daki Atman ile güneşteki Atman'ın özdeşliğini fark eder. Tüm ayrımlar, farklılıklar ve ikilikler ortadan kalkar. Kendisini Brahman

olarak gerçekleştirir: Hakikat, Bilgi, Sonsuzluk — ölümsüz, korkusuz, görünmez, doğmamış, kendi kendine var olan, ikincisi olmayan bir.

Brahman'ı bilen kişi, Brahman ile bir olduğu için tüm hazları aynı anda yaşar. Nesneler bağımsız bir varlığa sahip değildir; yalnızca Brahman'da ve Brahman aracılığıyla var olurlar. Brahman'ı bilen kişi tüm evreni kendi bedeni olarak deneyimler. İstediği yiyeceği yer, istediği biçimi alır ve tüm dünyalarda, yeryüzünde ve diğer âlemlerde dolaşır — her şeyle bir olarak. Tüm dünyaları Atman olarak görür. Brahman ile birliğe ulaşarak tüm biçimlerin kendisine ait olduğunu fark eder.

Sama'yı söyler. Sama, melodik olarak söylenen Sama Veda ilahilerini ifade eder (Sama Gāna). Burada ise Brahman'ı veya birliği simgeler. Sama, her şeyle bir olan Brahman'dır — eşit ve her yeri kuşatan. Sama'yı söylemek, dünyaya ve takipçilerine, Atman'ın Brahman ile birliğini ve bu öz bilgisiyle ulaşılan en yüksek tatmini ilan etmektir. Bu mantra birliği (Samatva) öğretir. Bu şarkıyı söyleyerek kişi, dünyaya ve öğrencilerine tüm varlıklarla bir olduğunu ilan eder.

Kendi Atmanını bilen kişi, tüm dünyaların kendi özüyle birliğini fark eder, Yüce Öz ile özdeşliğini bilir. Brahman gibi tüm dünyalara nüfuz ettiğini hisseder ve onların arasında dolaştığını, seyahat ettiğini deneyimler; ancak huzur içinde kendi Satchidananda doğasında, Kişiliksiz Mutlak'ta sabit kalır.

3.10.6

Ben yiyeceğim! Ben yiyeceğim! Ben yiyeceğim!
Yiyecek yerim Ben! Yiyecek yerim Ben! Yiyecek yerim Ben!
Ritmi ben kurarım! Ritmi ben kurarım! Ritmi ben kurarım!
Ben hakikatin ilk doğanıyım,
tanrılardan önce doğmuşum,
ölümsüzün göbeğinde.

Beni veren kimse
gerçekten beni yiyecektir.

Ben yiyeceğim!
Yiyeceği yiyeni ben yerim!
Bütün evreni fethettim!
Semadaki ışık gibiyim!

Bunu bilen herhangi biri için dei aynı şekilde olacaktır. İşte bu, gizli öğreti (upaniṣad)dir.

“Ah, ah! Ben yiyeceğim, ben yiyeceğim, ben yiyeceğim!
Ben yiyeceği yiyenim, ben yiyeceği yiyenim, ben yiyeceği yiyenim!
Ben mısraların yaratıcısıyım, ben mısraların yaratıcısıyım, ben mısraların yaratıcısıyım!
Ben Gerçek’in ilk doğanıyım. Tanrılardan önce, ölümsüzlüğün merkezindeyim.
Beni veren, kesinlikle korunur.
Ben, yiyeceğim, yiyeceği yiyeni tüketirim.
Tüm bu dünyayı fethettim.
Güneş gibi ışıldarım.
Bunu bilen, yukarıda belirtilen sonuçlara ulaşır.” — İşte Upanişad.

“Oh! Oh! Oh! Ben gıdayım, ben gıdayım, ben gıdayım.
Ben gıdanın yiyicisiyim, ben gıdanın yiyicisiyim, ben gıdanın yiyicisiyim.
Ben Śloka’nın (ilahinin) söyleyeniyim, ben Śloka’nın söyleyeniyim, ben Śloka’nın söyleyeniyim.
Ben, doğrunun (ebedî ve ölümsüz olanın) ilk doğanıyım (Hiraṇyagarbha).
Ben ölümsüzlüğün merkezindeyim, tanrılardan önce var olanım.
Kim beni verirse (gıdayı paylaşırsa), gerçekten o böylece kurtulur.
Ben, gıdayı yiyeni de yiyen gıdayım.
Bu dünyada her şeyi fethettim.
Ben güneş gibi parlak ve aydınlık biriyim.
Bunu bilen kimse (de) aynı neticelere ulaşır.”

Bu bölüm, Jivanmukta’nın tümle birliğini ifade eden ilahisidir. Üç kez tekrarı hayranlık ve şaşkınlığı vurgular. Bilge, Brahman ve evrenle birliğini fark ettiğinde, hem yiyecek hem de yiyeceği yiyen, hem özne hem nesne, hem haz alan hem de haz alınan olduğunu ifade eder. Guru ve kutsal metinlerin rehberliğiyle, bedene, zihne, Prana’ya ve duyulara bağlı kimliğini aşmış, her şeyi kuşatan Brahman ile bir olmuştur. *Prathamajāḥ*, Hiranyagarbha’yı, ilk doğanı ifade eder. Tanrılardan önce de var olan, tüm ölümsüzlüğün merkezi olan Ben, kendisidir.

Yiyeceği sunan — yani Brahman bilgisini arayanlara aktaran — kişiyi korur ve dünyevi acılardan kurtarır.

Bilge, yiyecek ile yiyen, haz alan ile haz alınan arasındaki ikiliğin sahte bir görünüş (Maya) olduğunu ifade eder. Rudra olarak, Pralaya sırasında evreni yok edebilir. Tıpkı güneş gibi, kendi ışığıyla parlar ve bilgisizlik karanlığını başka bir ışık olmadan dağıtır. Böylece Annamaya ve diğer koşa’lar aracılığıyla, isteklerinden arınmış, sükûnetli, adanmış ve Bhrigu gibi tapas yapan kişi, Upanişad’da belirtilen tüm sonuçlara ulaşır. Tekrar vurgusu, yalnızca aydınlanmış bilgenin bu sonuçlara ulaşacağını belirtir.

Evrensel Dua

Ey Merhamet ve Sevgiye Dolu Yüce Rabbim!
Sana selamlar ve saygılar sunuyoruz.
Sen her yerde mevcut, her şeye gücü yeten ve her şeyi bilen'sin.
Sen Satchidananda'sın — Mutlak Varlık, Bilinç ve Mutluluk.
Sen tüm varlıkların içindeki İçeriksin.
Bize anlayış dolu bir kalp ver,
Eşit bakış ve dengeli bir zihin ver.
Bize iman, adanmışlık ve bilgelik ver.
İçsel ruhsal güç ver
Çekiciliklere direnmek ve zihni kontrol etmek için.
Bizi benlik, şehvet, açgözlülük, nefret, öfke ve kıskançlıktan kurtar.
Kalplerimizi ilahi erdemlerle doldur.
Bizi bu isim ve şekillerde Seni görmeye yönlendir.
Bizi bu isim ve şekillerde Sana hizmet etmeye yönlendir.
Her zaman Seni hatırlayalım.
Her zaman Senin yüceliklerini söyleyelim.
Adın daima dudaklarımızda olsun.
Bizi sonsuza dek, ebediyen, Senin içinde kalmaya yönlendir.

Vichara Özet

1. Brahman'a Aşamalı Sorgulama:
- **Shankaracharya, Bhrigu Valli'nin Brahman'a yönelik sistematik bir sorgulama (vichara) yöntemini gösterdiğini belirtir**. Bhrigu'nun her aşamada derinleşen kavrayışı, varlığın beş katmanını (pancha kosha) temsil eder: maddi (annamaya), yaşam gücü (pranamaya), zihinsel (manomaya), aklî (vijnanamaya) ve mutluluk (anandamaya).
- Bhrigu'nun Varuna'ya tekrar tekrar dönmesi, guru-şişya geleneğinin (öğretmen-öğrenci ilişkisi) önemini gösterir. Öğrenci, alçakgönüllülük ve kararlılıkla anlayışını geliştirmelidir.
- **Bu aşamalar, Advaita'nın neti-neti (bu değil, bu değil) yöntemini yansıtır**; burada kişi, alt katmanlarla özdeşleşmeyi reddederek ikilikten arınmış Brahman'ı kavrar.

2. Brahman'ın Tanımı:
- Shankaracharya, Varuna'nın Brahman tanımını ("Bütün varlıklar ondan doğar, onunla yaşar ve ona geri döner") derinlemesine açıklar. Bu, Brahman'ın evrenin hem maddi sebep (upadana karana) hem de etkin sebep (nimitta karana) olduğunu gösterir.
- Brahman, sadece bir yaratıcı değil, tüm varlığın özüdür; değişmez ve ebedidir. Shankaracharya, bu tanımın Brahman'ın hem aşkın (dünyanın ötesinde) hem de içkin (her şeyde mevcut) olduğunu vurguladığını belirtir.

3. Tapas'ın (Çile) Rolü:
- Shankaracharya, tapas'ı yalnızca fiziksel bir çile olarak değil, disiplinli tefekkür, öz-sorgulama ve meditasyon olarak yorumlar. Tapas, Bhrigu'nun anlayışını inceltmesi ve yüzeysel gerçeklik katmanlarını aşması için bir araçtır.
- Tapas, **shravanam (kutsal metinleri dinleme), mananam (öğretileri tefekkür etme) ve nididhyasanam (derin meditasyon) süreçlerini içerir. Bu, Brahman'ı kavramak için vazgeçilmezdir.**

4. Pancha Kosha Analizi:
- Shankaracharya, beş katmanı (kosha) ayrıntılı olarak açıklar:
  - Annamaya Kosha (yiyecek katmanı): Fiziksel beden, yiyecekle beslenir. Bhrigu başlangıçta bunu Brahman sanar, çünkü bu en somut varlıktır.
  - Pranamaya Kosha (yaşam gücü katmanı): Bedeni canlandıran yaşam enerjisi. Daha ince bir katmandır, ancak hâlâ nihai değildir.
  - Manomaya Kosha (zihin katmanı): Düşünce ve algıyı yöneten zihin. Daha incedir, ancak dalgalanmalarıyla sınırlıdır.
  - Vijnanamaya Kosha (akıl katmanı): Ayırt etme ve kavrama yetisi. Benliğe daha yakındır, ancak hâlâ koşulludur.
  - Anandamaya Kosha (mutluluk katmanı): En ince katman, mutlulukla karakterizedir. Shankaracharya, bunun bile Brahman'ın kendisi olmadığını, yalnızca Brahman'ın mutluluğunun bir yansıması olduğunu, çünkü hâlâ Maya alanında olduğunu belirtir.
- Shankaracharya, Brahman'ın tüm katmanların ötesinde, onları aydınlatan tanık bilinç (sakshi) olduğunu vurgular. Katmanlar Brahman'ın tezahürleridir, ancak Brahman'ın kendisi değildir.

4. Yiyeceğe saygı,
- Brahman'ın desteği için minnettarlığı ve tüm yaşamın birbiriyle bağlantısını ifade eder. Yiyeceği paylaşmak, tüm varlıkların Brahman'da bir olduğu Advaitik kavrayışını yansıtır.
- Bu etik öğretileri, Brahman'ı gerçekleştirmiş bir jnani'nin (bilge) yaşamına bağlar; böyle bir kişi, dünyada yaşar ancak bağsızdır ve her şeyde Brahman'ı görür.

6. Advaitik İkilikten Arınma:
- Shankaracharya, Bhrigu Valli'nin nihai öğretisinin, Atman (bireysel benlik) ile Brahman'ın birliği olduğunu vurgular. Bhrigu'nun Brahman'ı ananda (mutluluk) olarak kavraması, benliğin mutlakla ayrı olmadığı ikilikten arınmış hakikati işaret eder.
- Katmanların benlik sanılmasının bir hata olduğunu belirtir, çünkü bunlar geçici ve koşulludur. Gerçek özgürlük (moksha), benliğin tüm sınırlamalardan arınmış Brahman olarak gerçekleşmesiyle gelir.

7. Manevi Uygulama için Önemi:
- Shankaracharya, Bhrigu Valli'nin yalnızca teorik olmadığını, manevi yolculuktaki sadhakalar (arayıcılar) için pratik bir rehber olduğunu vurgular. Guru rehberliğinde ve tapas destekli sorgulama, tüm arayıcılar için gereklidir.
erçeklemiş kişi, dünyada yaşar ancak bağsızdır ve her yerde Brahman'ı görür.

Bhrigu Valli, Shankaracharya'nın yorumlarıyla, varlığın katmanlarını sistematik bir şekilde sorgulayarak Brahman'ı gerçekleştirme rehberi haline gelir. Shankaracharya'nın Advaitik bakış açısı, Brahman'ın ikilikten arınmış doğasını, tapas ve guru rehberliğinin önemini ve manevi kavrayışın etik sonuçlarını vurgular. Yorumları, Brahman'ın uzak bir varlık değil, benliğin özü olduğunu göstererek Valli'yi özgürlüğe giden pratik bir yol haritasına dönüştürür

Yol haritası

1. **Guru'ya Yaklaşma ve Öğrenme (Shravanam):**
   - Ne Yapılmalı: Brahman'ı anlamak için yetkin bir öğretmene (guru) alçakgönüllülükle yaklaşılmalı ve Upanişadların öğretileri dinlenmelidir. Bhrigu'nun babası Varuna'ya başvurması, guru-şişya geleneğinin önemini gösterir.
   - Shankaracharya'nın Vurgusu: Guru, Brahman'ın doğasını açıklayan Vedanta metinlerini aktarır. Öğrenci, bu öğretileri dikkatle dinlemeli ve anlamaya çalışmalıdır.
   - Uygulama: Kutsal metinleri (örneğin, Upanişadlar, Bhagavad Gita) düzenli olarak okuyun veya bir guru'nun rehberliğinde çalışın. Sorular sorun ve öğretileri içselleştirin.

2. **Disiplinli Tefekkür ve Öz-Sorgulama (Mananam):**
   - Ne Yapılmalı: Dinlenen öğretileri mantıksal ve eleştirel bir şekilde tefekkür ederek zihinsel berraklık elde edilmelidir. Bhrigu'nun her aşamada Varuna'ya dönerek anlayışını derinleştirmesi, bu sürecin örneğidir.
   - Shankaracharya'nın Vurgusu: Mananam, öğretilere dair şüpheleri giderir ve Brahman'ın ikilikten arınmış doğasını zihne yerleştirir. Bu, "neti-neti" (bu değil, bu değil) yöntemiyle yanlış özdeşleşmeleri (beden, zihin vb.) reddetmeyi içerir.
   - Uygulama: Günlük olarak sessiz bir ortamda öğretileri düşünün. Örneğin, "Ben beden miyim, zihin miyim, yoksa tanık bilinç miyim?" gibi sorularla öz-sorgulama yapın.

3. **Derin Meditasyon ve İçselleştirme (Nididhyasanam):**
   - Ne Yapılmalı: Brahman'ın Atman ile birliği üzerine derin meditasyon yapılmalıdır. Bhrigu'nun tapas (çile) uygulaması, bu yoğun tefekkürü temsil eder.
   - Shankaracharya'nın Vurgusu: Nididhyasanam, zihni Brahman'ın hakikatine sabitlemeyi ve geçici olan her şeyi (pancha kosha) aşmayı amaçlar. Bu, benliğin Brahman olduğu kavrayışını deneyimsel hale getirir.
   - Uygulama: Her gün düzenli meditasyon seansları düzenleyin. Meditasyonda, "Aham Brahmasmi" (Ben Brahman'ım) gibi mahavakyaları (büyük sözleri) tekrar ederek veya tanık bilince odaklanarak zihni sakinleştirin.

4. **Tapas (Disiplinli Çaba ve Özdenetim):**
   - Ne Yapılmalı: Zihinsel ve fiziksel disiplinle (tapas) duyusal arzuları kontrol altına alınmalı ve zihin Brahman'a odaklanmalıdır. Bhrigu'nun "tapastaptva" (çile uygulaması) bu çabayı yansıtır.

- Shankaracharya'nın Vurgusu: Tapas, yalnızca fiziksel oruç veya çile değil, aynı zamanda zihni saflaştıran ve dikkati dağıtan unsurları ortadan kaldıran bir uygulamadır. Bu, meditasyon ve etik yaşamla desteklenir.
- Uygulama: Basit bir yaşam tarzı benimseyin. Günlük rutinlerde ölçülülük (örneğin, yemek, uyku, konuşma) uygulayın ve zihni dünyevi bağlardan uzak tutmaya çalışın.

5. **Pancha Kosha Üzerine Sorgulama:**
- Ne Yapılmalı: Varlığın beş katmanını (annamaya, pranamaya, manomaya, vijnanamaya, anandamaya) sistematik olarak sorgulayarak bunların Brahman olmadığını, yalnızca Brahman'ın tezahürleri olduğunu anlamalıdır.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Her katman, geçici ve koşullu olduğu için benlik (Atman) ile özdeşleştirilmemelidir. Gerçek benlik, tüm katmanları aydınlatan tanık bilinçtir (sakshi).
- Uygulama: Meditasyonda veya tefekkürde her katmanı ayrı ayrı inceleyin. Örneğin: "Bedenim yiyecekten oluşuyor, ama ben beden miyim?" veya "Zihnim düşüncelerden oluşuyor, ama ben zihin miyim?" gibi sorular sorarak katmanları aşın.

6. **Yiyeceğe Saygı ve Etik Yaşam (Annam'a Saygı):**
- Ne Yapılmalı: Yiyeceği (annam) Brahman'ın bir tezahürü olarak görerek ona saygı gösterilmeli, israf edilmemeli ve paylaşılmalıdır. Valli'nin son anuvakaları bu etik sorumluluğu vurgular.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Yiyeceğe saygı, tüm varlığın Brahman'dan geldiği kavrayışını yansıtır. Cömertlik ve minnettarlık, Advaitik birliğin pratik ifadesidir.
- Uygulama: Yiyeceği minnetle tüketin, israftan kaçının ve imkanınız varsa ihtiyaç sahipleriyle paylaşın. Yiyecek tüketirken veya sunarken "Brahman'ın bir parçası" olduğunu hatırlayın.

7. **Brahman'ın Tanımı Üzerine Tefekkür:**
- Ne Yapılmalı: Varuna'nın Brahman tanımını ("Bütün varlıklar ondan doğar, onunla yaşar ve ona geri döner") düzenli olarak düşünülmeli ve bu hakikat zihne yerleştirilmelidir.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Bu tanım, Brahman'ın evrenin hem maddi hem de etkin sebebi olduğunu gösterir. Tefekkür, Brahman'ın her şeyde mevcut olduğunu anlamayı derinleştirir.
- Uygulama: Günlük meditasyonda veya tefekkürde bu tanımı tekrar edin ve doğadaki, insanlardaki ve kendinizdeki Brahman'ı görmeye çalışın. Örneğin, "Her şey Brahman'dan geliyor ve Brahman'a dönüyor" düşüncesiyle evreni gözlemleyin.

8. **Bağsızlık ve Karma Yoga:**
- Ne Yapılmalı: Günlük görevler (karma) bağsızlıkla ve Brahman'a adanmışlıkla yerine getirilmelidir. Bhrigu'nun disiplinli çabası, eylemlerin manevi bir amaca hizmet etmesi gerektiğini gösterir.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Eylemler, ego veya kişisel kazanç için değil, Brahman'ın bir ifadesi olarak yapılmalıdır. Bu, Karma Yoga'nın özüdür ve zihni saflaştırır.
- Uygulama: Günlük işlerinizi (çalışma, aile sorumlulukları vb.) bir ibadet gibi yapın. Eylemlerin sonuçlarına bağlanmadan, bunları Brahman'a sunun.

9. **Sürekli Bilinçli Farkındalık (Sakshi Bhava):**
- Ne Yapılmalı: Kendinizi beden, zihin veya duygularla özdeşleştirmek yerine, her şeyi gözlemleyen tanık bilinç (sakshi) olarak görmeye çalışılmalıdır.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Gerçek benlik, pancha kosha'nın ötesinde, değişmeyen bilinçtir. Bu farkındalık, özgürlüğe (moksha) giden yoldur.
- Uygulama: Gün içinde, özellikle stresli veya duygusal anlarda, kendinize "Bunu gözlemleyen kim?" diye sorun. Zihinsel olarak bir adım geri çekilip tanık bilince yerleşmeye çalışın.

10. **Jivanmukti'ye Yönelik Yaşam:**
- Ne Yapılmalı: Brahman'ı gerçekleştirmiş bir bilge (jnani) gibi yaşamaya çalışılmalı; bu, dünyada yaşarken bağsız, özverili ve her şeyde Brahman'ı gören bir yaşam tarzıdır.
- Shankaracharya'nın Vurgusu: Bhrigu Valli, jivanmukti'yi (yaşarken özgürlük) hedefler. Gerçekleşmiş kişi, tüm varlıkların birliğini görür ve sevgi, şefkat ve tevazuyla hareket eder.
- Uygulama: Günlük yaşamda herkese ve her şeye eşit davranın. Öfke, kıskançlık veya bencillik gibi duyguları fark ettiğinizde, bunların geçici olduğunu ve gerçek benliğiniz olmadığını hatırlayın.

- Bütüncül Yaklaşım: Shankaracharya, bu pratiklerin birbiriyle bağlantılı olduğunu ve aynı anda uygulanması gerektiğini vurgular. Örneğin, shravanam olmadan mananam, tapas olmadan nididhyasanam tam etkili olmaz.

- Guru'nun Rolü: Tüm bu pratiklerde yetkin bir guru'nun rehberliği kritik öneme sahiptir. Guru, öğrencinin şüphelerini giderir ve doğru yola yönlendirir.

- Zihinsel Saflık: Pratiklerin başarısı, zihnin saflığına (sattva) bağlıdır. Bu nedenle, etik yaşam (yama ve niyama) ve bağsızlık vazgeçilmezdir.

- Süreklilik: Shankaracharya, manevi yolculuğun sabır ve kararlılık gerektirdiğini belirtir. Bhrigu'nun tekrar tekrar Varuna'ya dönmesi, bu sürekliliği simgeler.